

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

MAGISTRSKO DELO

**ABSORPCIJSKA SPOSOBNOST ODLOŽENIH DAVKOV ZA
POKRIVANJE IZGUB SLOVENSКИH ZAVAROVALNIC V OKVIRU
SOLVENTNOSTI II**

Ljubljana, april 2022

MANCA STRGAR

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Manca Strgar, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom Absorpcijska sposobnost odloženih davkov za pokrivanje izgub slovenskih zavarovalnic v okviru Solventnosti II, pripravljenega v sodelovanju s svetovalko doc. dr. Barbaro Mörec

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravil samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobila soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne _____

Podpis študentke: _____

KAZALO

UVOD	1
1 ZAKONSKA UREDITEV UPORABE ODLOŽENIH DAVKOV V SLOVENSКИH ZAVAROVALNICAH	3
1.1 Pravna ureditev davkov od dohodkov pravnih oseb v Sloveniji.....	5
1.2 Računovodska obravnava odloženih davkov v Sloveniji.....	7
1.3 Odloženi davki v sklopu Solventnosti II.....	9
2 POSTOPEK IZRAČUNA ABSORPCIJSKE SPOSOBNOSTI ODLOŽENIH DAVKOV ZA POKRIVANJE IZGUB.....	12
2.1 Dodelitev SCR-ja splošnim tveganjem in SII bilanca stanja po šoku.....	19
2.2 Obnovitveni ukrepi.....	21
2.3 Vpliv šoka na bodoči dobiček in del odloženih terjatev za davek obnovljivih v prihodnosti	22
2.4 Končna vrednost absorpcijske sposobnosti odloženih davkov za pokrivanje izgub.....	25
3 UPORABA ABSORPCIJSKE SPOSOBNOSTI ODLOŽENIH DAVKOV ZA POKRIVANJE IZGUB SLOVENSКИH ZAVAROVALNIC	26
4 EMPIRIČNI PRIMER	32
4.1 Izračun absorpcijske sposobnosti odloženih davkov za pokrivanje izgub na primeru hipotetične zavarovalnice.....	32
4.2 Analiza občutljivosti absorpcijske sposobnosti odloženih davkov za pokrivanje izgub.....	51
4.3 Izdelava scenarijev	54
4.4 Izračun občutljivosti.....	62
5 PRIPOROČILA	64
SKLEP	65
LITERATURA IN VIRI	67

KAZALO TABEL

Tabela 1: Nastanek odloženih davkov v SII bilanci stanja.....	11
Tabela 2: Razvrstitev osnovnih in pomožnih lastnih sredstev po stopnjah.....	14
Tabela 3: BSCR Sava zavarovalnice (v tisoč EUR).....	19

Tabela 4: Poročanje skladno z SII zakonodajo.....	28
Tabela 5a: Prevrednotenje sredstev bilance stanja hipotetične zavarovalnice (v EUR).....	33
Tabela 5b: Prevrednotenje obveznosti bilance stanja hipotetične zavarovalnice (v EUR) .	34
Tabela 6: Prehod z začasnimi razlikami iz računovodskih vrednosti v SII vrednosti odloženih davkov (v EUR)	36
Tabela 7: SCR hipotetične zavarovalnice (v EUR).....	37
Tabela 8: LAC DT hipotetične zavarovalnice (v EUR)	38
Tabela 9: Izračun relativnega dodeljenega kapitala modulov tveganja (v EUR).....	40
Tabela 10: Izračun relativnega dodeljenega kapitala podmodulom tržnega tveganja (v EUR).....	40
Tabela 11: Izračun relativnega dodeljenega kapitala podmodulom tveganja življenjskega zavarovanja (v EUR)	40
Tabela 12: Izračun relativnega dodeljenega kapitala podmodulom tveganja neplačila nasprotne stranke (v EUR).....	41
Tabela 13: Izračun relativnega dodeljenega kapitala podmodulom tveganja zdravstvenega zavarovanja (v EUR)	41
Tabela 14: Povezava postavk SII bilance stanja ter podmodulov in modulov tveganja	43
Tabela 15: Elementi SII bilance stanja povezani s podmoduli tveganja (v EUR)	44
Tabela 16a: Vrednost sredstev SII bilanca stanja po šoku (v EUR).....	45
Tabela 16b: Vrednost obveznosti SII bilanca stanja po šoku (v EUR)	46
Tabela 17: Solventnostni količnik hipotetične zavarovalnice pred in po šoku (v EUR).....	47
Tabela 18: Prihodnji dobički za LAC (v EUR)	49
Tabela 19: Končna vrednost LAC DT (v EUR).....	50
Tabela 20: Vpliv LAC DT na SCR in solventnostni količnik.....	50
Tabela 21: Spremembe vrednosti vhodnih spremenljivk za analizo občutljivosti	52
Tabela 22: Predstavitev scenarijev analize občutljivosti.....	54
Tabela 23: Vpliv povečanja stopnje DDPO na DTL in DTA v SII bilanci stanja (v EUR)	55
Tabela 24: LAC DT v scenariju 1 (v EUR).....	55
Tabela 25: Vpliv povečanja DDPO na DTL in DTA v SII bilanci stanja (v EUR)	56
Tabela 26: LAC DT v scenariju 2 (v EUR).....	56
Tabela 27: Vpliv povečanja začasnih razlik na DTL in DTA v SII bilanci stanja (v EUR)	57
Tabela 28: LAC DT v scenariju 3 (v EUR).....	58
Tabela 29: Vpliv povečanja začasnih razlik na DTL in DTA v SII bilanci stanja (v EUR)	58
Tabela 30: LAC DT v scenariju 4 (v EUR).....	59
Tabela 31: Prihodnji dobički za kritje davčne izgube v scenariju 5 (v EUR)	59
Tabela 32: Prihodnji dobički za kritje davčne izgube v scenariju 6 (v EUR)	60
Tabela 33: Prihodnji dobički v scenariju 7 (v EUR)	61
Tabela 34: Prihodnji dobički v scenariju 8 (v EUR)	62
Tabela 35: Občutljivost LAC DT	63

KAZALO SLIK

Slika 1: Prikaz lastnih sredstev	13
Slika 2: Kvantitativne omejitve primernih osnovnih lastnih sredstev za SCR in MCR.....	15
Slika 3: Delitev SCR-ja na splošna tveganja	16
Slika 4: Primer sestave SCR-ja (v milijonih EUR)	16
Slika 5: Test izterljivosti DTA	23
Slika 6: Povprečne vrednosti LAC DT v EEA območju (v % od SCR)	27
Slika 7: Tržni delež zavarovalnic v Sloveniji v letu 2020	29
Slika 8: Vrednost LAC DT slovenskih zavarovalnic (v tisoč EUR)	31
Slika 9: Uporaba LAC DT slovenskih zavarovalnic	31
Slika 10: Vrednost LAC DT v različnih scenarijih	63

SEZNAM KRATIC

angl. – angleško

AZN – Agencija za zavarovalni nadzor

BSCR – (angl. Basic solvency capital requirement); Osnovni zahtevani solventnostni kapital

DDPO – davek od dohodkov pravnih oseb

DTA – odložena terjatev za davek

DTL – odložena obveznost za davek

EEA – (angl. European Economic Area); Evropski gospodarski prostor

EIOPA – (angl. European insurance and occupational pension authority); Evropski organ za zavarovanja in poklicne pokojnine

EU – (angl. European Union); Evropska unija

IPI – izkaz poslovnega izida

LAC DT – (angl. Loss absorbing capacity of deferred taxes); Absorpcijska sposobnost odloženih davkov za pokrivanje izgub

MCR – (angl. Minimal capital requirement); Zahtevani minimalni kapital

MRS – Mednarodni računovodski standardi

MSRP – Mednarodni standardi računovodskega poročanja

SII – (angl. Solvency II); Solventnost II

SCR – (angl. Solvency capital requirement); Zahtevani solventnostni kapital

SFCR – (angl. Solvency and financial condition report); Poročilo o solventnosti in finančnem položaju

SLOVAR IZRAZOV/PREVODOV

Fair value – Poštena vrednost

International Accounting standard – Mednarodni računovodski standard

International Financial Reporting Standards – Mednarodni standardi računovodskega poročanja

Loss absorbing capacity of deferred taxes – Absorpcijska sposobnost odloženih davkov za pokrivanje izgub

Deferred tax liability – Odložena obveznost za davek

Deferred tax asset – Odložena terjatev za davek

Solvency capital requirement – Zahtevani solventnostni kapital

European insurance and occupational pension authority – Evropski organ za zavarovanja in poklicne pokojnine

Solvency II – Solventnost II

Solvency ratio – Solventnostni količnik

Basic solvency capital requirement – Osnovni zahtevani solventnostni kapital

Solvency and Financial Condition Report – Poročilo o solventnosti in finančnem položaju

Value-at-Risk – mera tvegane vrednosti

Minimal capital requirement – Zahtevani minimalni kapital

»What-if« analysis – »Kaj-če« analiza

Carry back – Prenos nazaj

Carry forward – Prenos naprej

Similar to life technique – Podobno življenjski tehniki

Non similar to life technique – Ni podobno življenjski tehniki

Fair market transaction – Poštena tržna transakcija

UVOD

Če želimo opredeliti absorpcijsko sposobnost odloženih davkov za pokrivanje izgub slovenskih zavarovalnic, je treba najprej definirati odložene davke. Vir odloženih davkov je razlika med knjigovodsko in davčno vrednostjo sredstev in obveznosti zavarovalnice. Ta razlika je lahko začasna ali pa stalna. Ker stalne razlike v prihodnosti ne bodo odpravljene, so prikazane samo v računovodskih izkazih, iz njih pa ne izhajajo nobeni odloženi davki. Odloženi davek je tako obračunan le na podlagi začasnih razlik. Mednarodni računovodski standard 12 (MRS 12), Ur. l. EU, št. 1126/2008, v 5. členu obdavčljive začasne razlike definira kot začasne razlike, katerih posledica so obdavčljivi zneski pri ugotavljanju obdavčljivega dobička ali davčne izgube v prihodnjih obdobjih, ko se knjigovodska vrednost sredstva povrne ali se knjigovodska vrednost obveznosti poravna. Odloženi davek lahko predstavlja terjatev ali pa obveznost. Če zavarovalnica dobi davek povrnjen s strani države, potem ta znesek izkazuje kot terjatev. V primeru, ko mora zavarovalnica državi plačati davek, ta znesek izkazuje kot obveznost. Pripoznanje odloženih terjatev za davek izboljša čisti poslovni izid, pripoznanje odložene obveznosti za davek pa ga zmanjšuje (Filipovič, 2016).

Zavarovalnice morajo skladno s Solventnostjo II izračunavati svojo kapitalsko ustreznost, ki je določena s strani regulatorjev. Regulatorji želijo omejiti tveganje, da bi zavarovalnice postale plačilno nesposobne oz. insolventne, z omejevanjem nekaterih poslovnih praks, izvajanjem nadzora nad financiranjem in zelo pomembno, z določanjem kapitalskih zahtev na podlagi dejavnikov tveganja (npr. obrestna mera) (Infosimo, brez datuma). Dejavniki tveganja se v Solventnosti II ne prevedejo neposredno v kapitalske zahteve. Dejavnike tveganja se znotraj Solventnosti II uporablja kot stresne scenarije na vrednosti sredstev in obveznosti, kapitalska zahteva pa je enaka neto vplivu na lastna sredstva. Zavarovalnice morajo za namene izračuna kapitalske ustreznosti upoštevati vse možne oz. znane scenarije, ki bi se lahko zgodili v prihodnosti, med katere spadajo tudi scenariji, v katerih bi zavarovalnice doživele katastrofalno izgubo. Kapitalska ustreznost zavarovalnice je potem enaka vrednosti, ki bo z verjetnostjo 99,5 % večja od izgube nastale v nekem stresnem scenariju. Temu pravimo, da se kapitalska zahteva v sklopu Solventnosti II določi na podlagi 99,5 % mere tveganja (angl. Value-at-Risk) v enem letu (EIOPA, 2015a). Drugače povedano, zavarovalnica mora imeti dovolj kapitala (tj. kapitalska ustreznost), da omeji verjetnost propada na 0,5 %, tj. propad zavarovalnice bi se zgodil enkrat na dvesto let (European Commission, 2007). Temu katastrofalnemu scenariju v aktuarskem žargonu pravimo šok.

V kolikor bi se ta katastrofalni scenarij oz. šok res zgodil, bi zavarovalnica hkrati doživela tudi davčno izgubo in ji posledično ne bi bilo treba plačati davka od dobička pravnih oseb (Zakon o davku od dohodka pravnih oseb (ZDDPO-2), Ur. l. RS, št. 117/06, 56/08, 76/08, 5/09, 96/09, 110/09 – ZdavP-2B, 43/10, 59/11, 24/12, 30/12, 94/12, 81/13, 50/14, 23/15,

82/15, 68/16, 69/17, 79/18 in 66/19, 2.a člen). S tem pa bi si zagotovila tudi davčne prihranke, zaradi katerih bi posledično bila dejanska izguba zaradi šoka nižja od izgube, pri kateri bi morala zavarovalnica vseeno plačati davek od dobička pravnih oseb. S tem razlogom Solventnost II zavarovalnicam omogoča, da lahko davčne prihranke, ki bi se z uresničitvijo katastrofalnega scenarija zgodili, upoštevajo že pri sami oceni kapitalske ustreznosti. Znesek davčnih prihrankov, ki ga lahko uporabimo za zmanjšanje kapitalske ustreznosti, imenujemo absorpcijska sposobnost odloženih davkov za pokrivanje izgub. Absorpcijska sposobnost odloženih davkov za pokrivanje izgub je definirana kot možnost zavarovalnic, da v primeru izgub zaradi šoka, ki se zgodi enkrat na dvesto let, zmanjšajo svojo davčno obveznost (saj zaradi omenjenega šoka doživijo davčno izgubo), s tem pa je vpliv na izgubo lastnih sredstev nižji od same prvotne izgube zaradi šoka (EIOPA, 2017a). Prilagoditev kapitalske ustreznosti oz. zahtevanega solventnostnega kapitala za absorpcijsko sposobnost odloženih davkov predstavlja možnost zavarovalnic, da zmanjša nepričakovane izgube, ki se zgodijo zaradi šoka, s hkratnim zmanjšanjem odloženih davkov (Direktiva o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti zavarovanja in pozavarovanja (Solventnost II), Ur. l. EU, št. 2009/138/ES, 108. člen). To izgubo lahko odštejemo od realiziranih ali prihodnjih dobičkov, slednje mora zavarovalnica ustrezno dokazati. Vrednost davka od vrednosti izgube (tj. vrednost izgube pomnožena z davčno stopnjo) predstavlja zgornjo mejo vrednosti absorpcijske sposobnosti odloženih davkov za pokrivanje izgub. Absorpcijsko sposobnost odloženih davkov za pokrivanje izgub uvrščamo med glavne elemente zahtevanega solventnostnega kapitala (O'Malley & Kay, 2018).

Namen magistrskega dela je preučiti možnost uporabe absorpcijske sposobnosti odloženih davkov za pokrivanje izgub v slovenskih zavarovalnicah. Da smo lahko uresnili namen magistrskega dela, pa smo morali tekom dela pregledati tudi zakonske ureditve davkov in odloženih davkov v Sloveniji. V sklopu magistrskega dela je prikazan tudi praktični izračun absorpcijske sposobnosti odloženih davkov za pokrivanje izgub na primeru hipotetične zavarovalnice. S pomočjo različnih scenarijev je bila preverjena občutljivost absorpcijske sposobnosti odloženih davkov za pokrivanje izgub (analiza občutljivosti). Opravljen je tudi pregled slovenskega zavarovalniškega trga, kjer smo ugotovili, katere zavarovalnice že uporabljajo absorpcijsko sposobnost odloženih davkov za pokrivanje izgub in kaj so razlogi za to.

Cilj magistrskega dela je bil prikazati postopek izračuna absorpcijske sposobnosti odloženih davkov za pokrivanje izgub ter raziskati pogostost uporabe absorpcijske sposobnosti odloženih davkov za pokrivanje izgub na slovenskem zavarovalniškem trgu. Ugotoviti smo želeli, kako absorpcijska sposobnost odloženih davkov za pokrivanje izgub vpliva na zahtevani solventnostni kapital zavarovalnice in solventnostni količnik ter kako se vrednost absorpcijske sposobnosti odloženih davkov za pokrivanje izgub spreminja z različnimi scenariji. Na koncu magistrskega dela pa smo podali priporočila glede absorpcijske sposobnosti odloženih davkov za pokrivanje izgub zavarovalnicam in nadzornikom.

Cilj magistrskega dela je bilo tudi odgovoriti na naslednja raziskovalna vprašanja:

1. Katera zakonodaja v Sloveniji ureja odložene obveznosti in terjatve za davke in kako opredeljuje njihovo pripoznanje?
2. Kaj povzroči razlike v vrednosti odloženih obveznosti in terjatev za davke v sklopu Mednarodnih standardih računovodskega poročanja in v sklopu Solventnosti II?
3. V katerih primerih bi zavarovalnice želele uveljavljati absorpcijsko sposobnost odloženih davkov za pokrivanje izgub?
4. Kakšna je uporaba absorpcijske sposobnosti odloženih davkov za pokrivanje izgub slovenskih zavarovalnic?
5. Na katere spremenljivke je občutljiva absorpcijska sposobnost odloženih davkov za pokrivanje izgub?

Na začetku magistrskega dela smo se osredotočili na pregled zakonske ureditve absorpcijske sposobnosti odloženih davkov za pokrivanje izgub in na razumevanje njenih zahtev. V nadaljevanju smo pregledali letna poročila in poročila o solventnostnem in finančnem položaju slovenskih zavarovalnic. Iz teh poročil smo ugotovili, katere zavarovalnice uporabljajo absorpcijsko sposobnost odloženih davkov za pokrivanje izgub in v kakšni meri. Nato smo na primeru hipotetične zavarovalnice prikazali izračun absorpcijske sposobnosti odloženih davkov za pokrivanje izgub. Z analizo občutljivosti smo preizkusili občutljivost absorpcijske sposobnosti odloženih davkov za pokrivanje izgub. Na koncu so podana tudi priporočila glavnim akterjem na zavarovalniškem trgu (tj. zavarovalnicam in nadzorniku).

1 ZAKONSKA UREDITEV UPORABE ODLOŽENIH DAVKOV V SLOVENSКИH ZAVAROVALNICAH

Zakonska ureditev računovodskega poročanja v Sloveniji temelji na Zakonu o gospodarskih družbah (ZGD-1), Ur. l. RS, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15, 15/17, 22/19 – ZPosS, 158/20 – ZIntPK-C in 18/21. ZGD-1 določa temeljna statusna korporacijska pravila ustanovitve, poslovanja in statusnega preoblikovanja vseh slovenskih gospodarskih družb, tudi zavarovalnic (1. člen ZGD-1). Zavarovalnice morajo voditi poslovne knjige, na podlagi katerih vsako poslovno leto sestavijo letno poročilo, skladno s tem zakonom in mednarodnimi standardi računovodskega poročanja (angl. International Financial Reporting Standards, v nadaljevanju MSRP) (54. člen ZGD-1), ki jih je sprejela Evropska komisija 3. novembra 2008 z Uredbo (ES) št. 1126/2008 v skladu z Uredbo (ES) št. 1606/2002 Evropskega parlamenta in Sveta. Med sprejetimi mednarodnimi računovodskimi standardi je tudi mednarodni računovodski standard 12 (MRS 12) (angl. International accounting standard 12, Ur. l. EU, št. 1126/2008), ki predpisuje računovodsko obravnavanje davka iz dobička, znotraj tega pa tudi računovodsko obravnavanje odloženih davkov.

Za slovenske zavarovalnice je pomemben tudi Zakon o zavarovalništvu (ZZavar-1), Ur. l. RS, št. 93/15, 9/19 in 102/20. ZZavar-1 določa pogoje za ustanovitev, poslovanje in tudi sam nadzor zavarovalnic s sedežem v Sloveniji (1. člen ZZavar-1). Zavarovalnice morajo skladno s tem zakonom zagotavljati kapitalsko ustreznost, ki se jo ugotavlja na način, ki ga predpisuje Direktiva 2009/138/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti zavarovanja in pozavarovanja (Solventnost II) (261. člen ZZavar-1). Solventnost II (angl. Solvency II, v nadaljevanju SII) je direktiva, ki uvaja usklajen regulativni režim zavarovalništva na ravni Evropske unije na področju varnosti potrošnikov, regulatornega nadzora, povezovanja trgov Evropske unije in povečane mednarodne konkurenčnosti zavarovalnic Evropske unije (Lloyd's, brez datuma). O kapitalski ustreznosti zavarovalnice poročajo v poročilu o solventnostnem in finančnem položaju (angl. Solvency and Financial Condition Report, v nadaljevanju poročilo SFCR) (261. člen ZZavar-1).

Podatki, ki jih dobimo iz računovodskih izkazov, ki so pripravljene po MSRP, so osnova za oceno kapitalne ustreznosti zavarovalnic po Solventnosti II. Ker pa pravila vrednotenja sredstev in obveznosti po Solventnosti II niso povsem enaka pravilom MSRP-ja, moramo poznati oboje.

Pri izračunu kapitalne ustreznosti zavarovalnice v sklopu Solventnosti II lahko uporabijo tudi davčne prihranke, ki nastanejo v primeru davčne izgube zavarovalnice, če se zgodi katastrofalni scenarij. Osnova za izračun davčnih prihrankov je Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb (ZDDPO-2). ZDDPO-2 ureja sistem uvajanja obveznosti plačevanja davka od dohodkov pravnih oseb (1. člen ZDDPO-2), prav tako pa dopušča nastanek odloženih obveznosti za davek in odloženih terjatev za davek (npr. z amortizacijo, odpisom terjatev itd.).

Ker je ureditev Solventnost II zelo kompleksna, je od njenega sprejetja prišlo tudi do nekaj sprememb, ki so bile uvedene s pomočjo t.i. Delegiranih uredb. Evropska komisija je tako že 18. julija 2016 Evropskemu organu za zavarovanje in poklicne pokojnine (angl. European insurance and occupational pension authority, v nadaljevanju EIOPA) poslala dva zaporedna poziva za tehnično svetovanje o pregledu dvajsetih posebnih področjih Delegirane uredbe Solventnosti II, med katerimi je bilo tudi področje ureditve absorpcijske sposobnosti odloženih davkov za pokrivanje izgub. Tehnično svetovanje EIOPE je bilo sprejeto s strani Evropske komisije v dveh delih, oba dela tudi vsebujeta spremembe na področju ureditve absorpcijske sposobnosti odloženih davkov za pokrivanje izgub. Prvi del je bil sprejet 30. oktobra 2017 z dokumentom z naslovom EIOPA's first set of advice to the European Commission on specific items in the Solvency II Delegated Regulation, drugi pa 28. februarja 2018 z dokumentom EIOPA's second set of advice to the European Commission on specific items in the Solvency II Delegated Regulation (European Commission, 2019).

1.1 Pravna ureditev davkov od dohodkov pravnih oseb v Sloveniji

Osnovni zakon, ki v Sloveniji ureja plačevanje davka od dohodkov pravnih oseb (DDPO), je Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb (v nadaljevanju ZDDPO-2). Zavarovalnice so kot pravne osebe, ki na trgu samostojno opravljajo pridobitno dejavnost kot svojo izključno dejavnost, zavezane k plačevanju tega davka (3. člen ZGD-1).

Davek od dohodka pravnih oseb se plačuje po stopnji 19 % od davčne osnove, ki je enaka presežku prihodkov nad odhodki, ki so določeni s tem zakonom (12. in 60. člen ZDDPO-2). Dobiček torej ni enak tistemu, ki ga dobimo v izkazu poslovnega izida skladno z MSRP, pač pa je treba te vrednosti prilagoditi zahtevam ZDDPO-2. Za ugotavljanje dobička, skladnega s tem zakonom, moramo prilagoditi tako prihodke (glejte 2. poglavje ZDDPO-2) kot tudi odhodke (glejte 3. poglavje ZDDPO-2). Prihodkom, ki so ugotovljeni po MSRP, se za namene izračuna davčne osnove na primer izvzame prihodke iz opravljanja dejavnosti, ki ni pridobitna (27. člen ZDDPO-2). Na drugi strani so davčno priznani le tisti odhodki, potrebni za pridobitev prihodkov, ki so obdavčljivi po tem zakonu (29. člen ZDDPO-2). Davčno nepriznani odhodki so tudi odhodki, ki so podobni dividendam (vključno s prikritim izplačilom dobička), odhodki za pokrivanje izgub iz preteklih let, nekatere obresti (npr. obresti od nepravočasno plačanih davkov ali drugih dajatev), dane donacije itd. (30. člen ZDDPO-2). Prav tako se kot odhodek ne priznajo obresti od presežka posojil (32. člen ZDDPO-2). Nekateri odhodki, ki so navedeni v izkazu poslovnega izida, so le delno priznani za namene izračuna davčne osnove. Tako so kot davčno priznani odhodki zgolj v višini 50 % priznani stroški reprezentance in stroški nadzornega sveta oz. drugega organa, ki opravlja funkcijo nadzora (31. člen ZDDPO-2). Poseben primer je strošek amortizacije, ki se kot davčno priznan odhodek prizna v obračunanem znesku z uporabo metode enakomernega časovnega amortiziranja ter najvišjih amortizacijskih stopenj, ki ji določa 33. člen ZDDPO-2 (npr. letna amortizacijska stopnja opreme, vozila in mehanizacije znaša 20 %). Če obračunana amortizacija preseže ta znesek, se presežek kot davčno priznan odhodek prizna v naslednjih davčnih obdobjih.

Razliki med prihodki in odhodki, ki so ugotovljeni skladno z zahtevami ZDDPO-2, pravimo davčna osnova. Davčno osnovo pa lahko znižamo tudi za davčne olajšave (glejte 8. poglavje ZDDPO-2). Med te davčne olajšave spada olajšava za vlaganje v raziskave in razvoj, kjer se lahko uveljavlja zmanjšanje davčne osnove v višini 100 % zneska, ki predstavlja vlaganja v raziskave in razvoj v davčnem obdobju (55. člen ZDDPO-2). Podjetju so na voljo tudi davčne olajšave za investiranje, kjer se lahko uveljavlja znižanje davčne osnove v višini 40 % investiranega zneska v opremo in v neopredmetena sredstva (55.a člen ZDDPO-2).

Ko vrednost davčno priznanih odhodkov presega vrednost davčno priznanih prihodkov, govorimo o davčni izgubi. Davčno izgubo, ki nastane v določenem davčnem obdobju, lahko pokrijemo z zmanjšanjem davčne osnove v naslednjih davčnih obdobjih, če imamo takrat

davčni dobiček. Tukaj je pomembno, da se davčno osnovo na račun davčnih izgub iz preteklih davčnih obdobj naprej zmanjša za davčno izgubo starejšega datuma. Zmanjšanje davčne osnove zaradi davčnih izgub iz preteklih davčnih obdobj je dovoljeno največ v višini 50 % davčne osnove davčnega obdobja (36. člen ZDDPO-2), davčno osnovo pa lahko z vsemi davčnimi olajšavami in davčnimi izgubami preteklih davčnih obdobj skupno zmanjšamo le za 63 % (59.a člen ZDDPO-2).

Izračun davka od dobička pravnih oseb lahko tako ponazorimo z naslednjim preprostim primerom. Prihodki, ugotovljeni po računovodskih predpisih so vsi hkrati davčno priznani dohodki. Njihova vrednost znaša 100.000 EUR. Vrednost odhodkov, ugotovljenih po računovodskih predpisih, znaša 89.000 EUR, ti pa vsebujejo tudi naslednje odhodke:

- Odhodke za donacije: 550 EUR.
- Odhodke za reprezentanco: 800 EUR.
- Strošek amortizacije avtomobila: 2.000 EUR, ki je bil obračunan po metodi enakomernega časovnega amortiziranja in kjer je znašala amortizacijska stopnja 25 %; nabavna vrednost avtomobila znaša 8.000 EUR.

Navedeni odhodki niso davčno priznani oz. so priznani le deloma. Davčno priznani odhodki torej znašajo 87.650 EUR (tj. $89.000 \text{ EUR} - 550 \text{ EUR} - 50 \% * 800 \text{ EUR} - (25 \% - 20 \%) * 8.000 \text{ EUR}$). Davčna osnova za davek od dobička pravnih oseb tako znaša 12.350 EUR (tj. $100.000 \text{ EUR} - 87.650 \text{ EUR}$), četudi ima podjetje le 11.000 EUR računovodskega dobička pred davki (tj. $100.000 \text{ EUR} - 89.000 \text{ EUR}$). Sedaj lahko podjetje davčno osnovo zmanjša še za davčne olajšave. Predpostavimo, da znaša:

- Znesek investicij: 1.000 EUR.
- Znesek vlaganja v raziskave in razvoj: 3.300 EUR.

Podjetje je lansko davčno obdobje doživelo tudi davčno izgubo, ki jo lahko prav tako uporabi za zmanjšanje davčne osnove tega davčnega obdobja. Lanskoletna davčna izguba znaša 7.000 EUR.

Če bi podjetje lahko izkoristilo vse davčne olajšave in lanskoletno davčno izgubo, bi davčna osnova podjetja v davčnem obdobju znašala 1.650 EUR (tj. $12.350 \text{ EUR} - 40 \% * 1.000 \text{ EUR} - 3.300 \text{ EUR} - 7.000 \text{ EUR}$). S tem pa bi hkrati davčno osnovo zmanjšamo za približno 87 %, kar pa ZDDPO-2 prepoveduje. ZDDPO-2 dopušča uporabo preteklih davčnih izgub za zmanjšanje davčne osnove največ v višini 50 % davčne osnove davčnega obdobja. Kar pomeni, da lahko uporabimo le 6.175 EUR lanskoletne davčne izgube (tj. $50 \% * 12.350 \text{ EUR}$). Prav tako pa lahko davčno osnovo skupno z davčnimi olajšavami zmanjšamo največ za 63 %. To pomeni, da more podjetje presoditi, katere davčne olajšave in koliko lanskoletne davčne izgube bo uporabilo za zmanjšanje davčne osnove. Podjetje se je odločilo, da uporabi

6.175 EUR lanskoletne davčne izgube, kar predstavlja 50 % davčne osnove tega davčnega obdobja, celotni znesek za investicije ter 33 % oz. 1/3 zneska za vlaganje v raziskave in razvoj. S tem ne preseže meje 63 % zmanjšanja davčne osnove.

Davčna osnova, ki vstopa v izračun davka, tako znaša 4.676 EUR (tj. $12.350 \text{ EUR} - 50 \% * 12.350 \text{ EUR} - 40 \% * 1.000 \text{ EUR} - 33 \% * 3.300 \text{ EUR}$). Davek od dohodka pravnih oseb potem znaša 888 EUR (tj. 19 % od 4.676).

1.2 Računovodska obravnava odloženih davkov v Sloveniji

ZDDPO-2 neposredno ne ureja odloženih davkov, a vseeno omogoča nastanek t.i. odloženih davkov, posledično pa odloženih obveznosti za davek in odloženih terjatev za davek. Odloženi davek je tisti znesek davka, ki je zaradi razlik med davčnimi vrednostmi sredstev (ali obveznosti) ter njihovimi knjigovodskim oz. računovodskimi vrednostmi prenesen v naslednja obračunska obdobja (Turk, brez datuma).

Kot primer odloženega davka si lahko pogledamo oslabitev in odpis terjatev. Podjetja so dolžna najmanj enkrat letno preveriti, ali stanje izkazanih sredstev in obveznosti v bilanci stanja ustreza dejanskemu stanju (54. člen ZGD-1). Ob letnem popisu sredstev in obveznosti se pogosto ugotavlja, da knjigovodsko stanje terjatev ne ustreza dejanskemu stanju. To se zgodi predvsem pri terjatvah, pri katerih obstaja dvom, da bodo v celoti poplačane (Müller, 2018). Take terjatve je treba skladno z računovodskimi standardi takoj odpisati preko izkaza poslovnega izida (Ur. l. EU, 1126/2008, 60. člen MRS 36).

Odpis terjatev pa je za davčne namene priznan kot odhodek šele na podlagi pravnomočnega sklepa sodišča o zaključevanju stečajnih postopkov ali na podlagi pravnomočnega sklepa o potrditvi prisilne poravnave v delu, v katerem terjatve niso bile poplačane oz. niso bile poplačane v celoti. Odpis terjatev je sicer lahko priznan kot odhodek tudi na podlagi neuspešno zaključenega izvršilnega postopka sodišča ali brez sodnega postopka za poplačilo terjatev, a le če zavezanec dokaže, da bi stroški sodnega postopka presegli znesek poplačila terjatev (21. člen ZDDPO-2).

Predstavljajmo si, da smo lastnik podjetja, ki drugim podjetjem prodaja delovne stroje. Nekemu podjetju smo dobavili delovni stroj v vrednosti 80.000 EUR, mesec za tem pa se je nad tem podjetjem začel stečajni postopek. Podjetje stroja še ni plačalo. Povprečno poplačilo upnikov v stečajnih postopkih znaša 6,8 % (Analiza narejena na slovenskem trgu med leti 2008 in 2013 (Cepec, 2016)), zato lahko pričakujemo, da te obveznosti s strani podjetja ne bodo poravnane. Skladno z 59. členom MRS 36 moramo zato v računovodskih izkazih vrednost terjatev oslabiti za 93,2 % in to pripoznati kot odhodek v izkazu poslovnega izida. Za davčne namene pa oslabitve ne smemo pripoznati kot odhodek, dokler ne dobimo pravnomočnega sklepa sodišča ob zaključku stečajnega postopka. Sodni postopki lahko

trajajo dlje časa, povprečni stečajni postopek v Sloveniji traja dobri 2 leti (Cepec, 2016), zato pride do razlik med knjigovodsko (5.440 EUR, tj. $6,8 \% * 80.000 \text{ EUR}$) in davčno vrednostjo terjatve (80.000 EUR). Te sočasne in bodo izginile, ko dobimo pravnomočni sklep sodišča o zaključenem stečajnem postopku, ko bo oslabitev priznana tudi za davčne namene. S temi nastane odložena terjatev za davek (v vrednosti 14.166 EUR, tj. $19 \% * (80.000 \text{ EUR} - 5.440 \text{ EUR})$), saj smo danes zato, ker ta oslabitev ni bila davčno priznana, plačali več davka kot pa bi ga, če bi bila davčno priznana. Odložene obveznosti za davek pa bi nastale v primeru, če bi si podjetje za davčni namen priznalo odhodke prej kot pa za poslovni namen, kar bi se na primer zgodilo v primeru, če bi podjetje opremo za davčni namen odpisovalo preko stroškov amortizacije hitreje kot pa za poslovni namen.

V zavarovalnicah pripoznavanje odloženih terjatev za davek in odloženih obveznosti za davek ureja Mednarodni računovodski standard 12 (Ur. l. EU, 1126/2008, v nadaljevanju MRS 12). Njegov glavni predmet obravnave je, kako obračunati sedanje in prihodnje posledice davka od dobička za (MRS 12, Cilj):

- prihodnjo povrnitev (poravnavo) knjigovodske vrednosti sredstev (obveznosti), pripoznanih v bilanci stanja podjetja (tukaj imamo v mislih zavarovalnico), ter
- posle in druge poslovne dogodke v obravnavanem obdobju, pripoznane v računovodskih izkazih podjetja.

V pripoznanje sredstva ali obveznosti je vključeno, da podjetje pričakuje povrnitev ali poravnavo knjigovodskega zneska takšnega sredstva ali obveznosti (MRS 12, Cilj). V primeru, ko je posledica povrnitve ali poravnave takšne knjigovodske vrednosti večje oz. manjše plačilo davka, kot če takšna povrnitev ali poravnava ne bi imela davčnih posledic, standard zahteva pripoznanje odloženih obveznosti za davek oz. odloženih terjatev za davek.

Odložene obveznosti za davek definiramo kot zneske davka iz dobička, ki jih bodo podjetja glede na obdavčljive začasne razlike v prihodnjih obdobjih morala poravnati. Začasne razlike predstavljajo razliko med knjigovodsko vrednostjo sredstev ali obveznosti in njihovo davčno osnovo, ki predstavlja znesek, ki se pripíše sredstvu in obveznosti za davčne namene. Posledice obdavčljivih začasnih razlik so obdavčljivi zneski pri ugotavljanju obdavčljivega dobička ali davčne izgube v prihodnjih obdobjih, ko se knjigovodska vrednost sredstva povrne ali pa poravna (MRS 12, Opredelitve pojmov).

Odložena obveznost za davek se pripozna za vse obdavčljive začasne razlike, razen če se ta pojavi iz (15. člen MRS 12):

- začetnega pripoznanja dobrega imena, ali

- začetnega pripoznanja sredstva ali obveznosti v poslu, ki ni poslovna pridružitev in v času posla ne vpliva na računovodski dobiček, prav tako pa tudi ne na obdavčljivi dobiček oz. davčno izgubo.

Odložene terjatve za davek pa standard definira kot zneske davka iz dobička, ki bodo v prihodnjih obdobjih povrnjeni glede na odbitne začasne razlike, prenos neizrabljenih davčnih izgub in neizrabljenih davčnih dobropisov v naslednja obdobja (MRS 12, Opredelitev pojmov). Posledice odbitnih začasnih razlik pa so zneski, ki se odštejejo pri ugotavljanju obdavčljivega dobička oz. davčne izgube v prihodnjih obdobjih, ko se knjigovodska vrednost sredstva ali obveznosti povrne ali pa poravna.

1.3 Odloženi davki v sklopu Solventnosti II

Direktiva Solventnosti II določa pravila glede začetka opravljanja dejavnosti neposrednega zavarovanja, nadzor zavarovalniških skupin ter reorganizacije in prenehanja poslovanja zavarovalnic (2. člen). Eden od namenov SII je urejanje kapitalske ustreznosti zavarovalnic, s čimer se zagotavlja njihova solventnost in zaščita zavarovancev (EIOPA, 2015a). Kapitalske zahteve v okviru SII temeljijo na oceni prihodnjih obveznosti zavarovalnice, tj. temeljijo na profilu tveganja vsake posamezne zavarovalnice ter so določene po dvostopenjski lestvici, ki vsebuje zahtevani solventnostni kapital (angl. solvency capital requirement, v nadaljevanju SCR) in zahtevani minimalni kapital (angl. minimal capital requirement, v nadaljevanju MCR).

Majhne zavarovalnice, ki izpolnjujejo določene pogoje, med katerimi je tudi ta, da njihov dohodek iz bruto premij ni višji od pet milijonov EUR, so izključene iz področja uporabe te direktive (Direktiva Solventnost II, Uvod, 5. odstavek). Prav tako SII nima nobene neposredne vloge za pokojninske družbe, te ne potrebujejo poročati skladno s SII zakonodajo (9. člen Direktiva Solventnosti II).

MCR predstavlja najnižjo raven osnovnih lastnih sredstev zavarovalnice, pod katero se ta ne sme spustiti (Direktiva Solventnost II, Uvod, 70. odstavek). Osnovna lastna sredstva predstavljajo vsoto presežka sredstev nad obveznostmi zavarovalnice, ki pa morajo biti vrednotena skladno s to Direktivo Solventnosti II, ter podrejenih obveznosti (88. člen Direktive Solventnost II). Če vrednost osnovnih lastnih sredstev pade pod MRC, se zavarovalnici vzame dovoljenje poslovanja, če ta v kratkem času ni zmožna zagotoviti osnovnih lastnih sredstev vsaj na nivoju MRC-ja (Direktiva Solventnost II, Uvod, 69. odstavek). MCR predstavlja vrednost osnovnih lastnih sredstev zavarovalnice s stopnjo zaupanja 85 % za obdobje enega leta (129. člen Direktive Solventnost II). To pomeni, da s 85 % verjetnostjo lahko trdimo, da bo zavarovalnica imela v naslednjih dvanajstih mesecih dovolj lastnih sredstev oz. kapitala za pokritje svojih obveznosti do upravičencev in imetnikov polic.

SCR pa odraža raven lastnih sredstev, ki zavarovalnicam omogoča tudi pokritje znatnih oz. katastrofalnih izgub ter upravičencem in imetnikom polic nudi razumno zagotovilo, da bodo izplačila zavarovalnice izvršena, ko zapadejo. Da so sredstva za SCR ob upoštevanju sprememb profila tveganja, vedno zagotovljena, morajo zavarovalnice SCR izračunati najmanj letno, ga redno spremljati in preračunati vsakič, ko se profil tveganj zavarovalnice občutneje spremeni (204. člen ZZavar-1). Za spodbujanje dobrega obvladovanja tveganj je treba SCR določiti kot ekonomski kapital na podlagi 99,5 % mere. To pomeni, da z 99,5 % verjetnostjo lahko trdimo, da bo zavarovalnica imela v naslednjih dvanajstih mesecih dovolj lastnih sredstev oz. kapitala za pokritje svojih obveznosti do upravičencev in imetnikov polic. Drugače povedano, zavarovalnica mora imeti dovolj osnovnih lastnih sredstev, da omeji verjetnost propada v primeru najbolj katastrofalnih scenarijev na 0,5 %, tj. propad zavarovalnice bi se zgodil enkrat na dvesto let. Ta ekonomski kapital je treba izračunati na podlagi dejanskega profila tveganj zavarovalnice, seveda ob upoštevanju vpliva tehnik zmanjševanja morebitnih tveganj in učinkov razpršenosti oz. diverzifikacije (Direktiva Solventnost II, Uvod, 63., 64. in 65. odstavek).

Razmerje med osnovnimi lastnimi sredstvi in SCR-jem odraža solventnostni količnik (angl. solvency ratio). Solventnostni količnik nad 100 % pomeni, da ima zavarovalnica na razpolago več osnovnih lastnih sredstev, kot jih potrebuje za pokritje izgub v 99,5 % možnih scenarijev. Višje kot je razmerje, več sredstev ima na razpolago zavarovalnica, da pokrije vse svoje obveznosti (Broyard, brez datuma). Solventnostni količnik torej odraža finančno stanje zavarovalnice (CFI, brez datuma a). Uporabnikom omogoča, da ugotovijo, ali lahko zavarovalnica dolgoročno izpolnjuje svoje finančne obveznosti.

Zavarovalnice morajo za namen izračuna kapitalске ustreznosti poleg računovodske bilance stanja pripraviti tudi solventnostno bilanco stanja po pravilih vrednotenja SII. Za vrednotenje sredstev in obveznosti znotraj SII se uporablja metode vrednotenja, ki temeljijo na javno objavljenih tržnih cenah na delujočih trgih (Delegirana uredba o dopolnitvi Direktive 2009/138/ES, Ur. l. EU, št. 2015/35, Uvod, 7. odstavek, v nadaljevanju Delegirana uredba D). Zavarovalnice vrednotijo sredstva in obveznosti v skladu z mednarodnimi računovodskimi standardi pod pogojem, da ti standardi vključujejo metode vrednotenja, ki so skladne s pristopom vrednotenja direktive Solventnosti II. Kjer pa metode vrednotenja sredstev in obveznosti v standardu niso skladne s pristopom vrednotenja direktive Solventnosti II (npr. vrednotenje po nabavni ceni), zavarovalnice uporabijo druge metode vrednotenja (npr. vrednotenje po tržni vrednosti) (EIOPA, 2017a). Vrednotenje skladno z zahtevami direktive Solventnosti II zagotavlja, da se sredstva vrednotijo na znesek, za katerega bi se ta tudi izmenjala med dobro obveščenima strankama, obveznosti pa na znesek, za katerega bi se lahko obveznosti prenesle ali poravnale med dobro obveščenima strankama, pri čemer se vrednost obveznosti ne sme prilagajati na lastno kreditno sposobnost zavarovalnice (75. člen Direktive Solventnost II). Razlike med vrednostmi sredstev in

obveznosti med solventnostno bilanco stanja in računovodsko bilanco stanja zavarovalnice letno razkrijejo v Poročilu o solventnostnem in finančnem položaju (angl. Solvency and Financial condition report, v nadaljevanju poročilo SFCR).

Razlike v vrednotenju sredstev in obveznosti računovodske in solventnostne namene si lahko pogledamo na primeru vrednotenja neopredmetenih sredstev. Največji delež neopredmetenih sredstev zavarovalnic po navadi predstavljajo razmejeni stroški pridobivanja zavarovanj. Za namene solventnosti so neopredmetena sredstva vedno ovrednotena na nič (12. člen Delegirane uredbe I), saj za neopredmetena sredstva po navadi ne obstaja trg, brez trga pa je težko dokazati njihovo pošteno vrednost. V računovodskih izkazih se neopredmetena sredstva vrednotijo po njihovi nabavni vrednoti, zmanjšano za amortizacijo in morebitno izgubo zaradi oslabitve.

Odloženi davki se v SII bilanci stanja pojavijo iz dveh razlogov (EIOPA, 2017a). Prvi razlog je obstoj začasnih razlik med solventnostno in davčno bilanco stanja, do katerih pride zaradi različnih načinov vrednotenja sredstev in obveznosti. Davčna bilanca stanja vsebuje davčno osnovo sredstev in obveznosti. Davčna osnova sredstev je znesek, ki se za davčne namene odšteje od vsake obdavčljive gospodarske koristi, ki priteče v podjetje, kadar se z njo povrne knjigovodska vrednost (MRS 12, Opredelitev pojmov). Davčna osnova obveznosti pa je njena knjigovodska vrednost, zmanjšana za znesek, ki se bo odštel za davčne namene glede na to obveznost v prihodnjih obdobjih. Drugi razlog za nastanek odloženih davkov, in sicer odloženih terjatev za davek, v SII bilanci stanja pa predstavlja možnost prenosa preteklih davčnih izgub naprej. S tem prenosom zmanjšamo davčno osnovo v prihodnjih letih in s tem tudi prihodnje plačilo davka. To pa je mogoče samo, če so na voljo prihodnji davčni dobički, ki jih bomo lahko s to davčno izgubo zmanjšali.

Razlike v vrednotenju sredstev in obveznosti za solventnostne in davčne namene lahko povzročijo nastanek odloženih obveznosti za davek ali odloženih terjatev za davek v SII bilanci stanja (glejte tabelo 1). Odložene obveznosti za davek (angl. deferred tax liabilities, v nadaljevanju DTL) nastanejo, ko je vrednotenje sredstev (obveznosti) v SII bilanci stanja višje (nižje) kot v davčni bilanci stanja. Odložene terjatve za davek (angl. deferred tax assets, v nadaljevanju DTA) pa nastanejo, ko je vrednotenje sredstva (obveznosti) v SII bilanci stanja nižje (višje) kot v davčni bilanci stanja (EIOPA, 2017a).

Tabela 1: Nastanek odloženih davkov v SII bilanci stanja

	Davčna vrednost < Solventnostna vrednosti	Davčna vrednost > Solventnostna vrednosti
Sredstvo	DTL	DTA
Obveznost	DTA	DTL

Vir: van Strien (2018, str. 14, tabela 2).

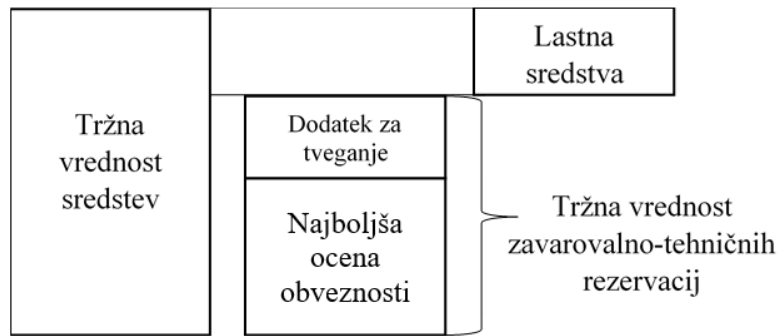
Da pa se izognemo dvakratnemu računanju odloženih davkov (posebej odloženih davkov znotraj računovodske bilance stanja in posebej odloženih davkov znotraj SII bilance stanja), si lahko pri izračunu odloženih davkov znotraj SII bilance stanja pomagamo z računovodsko bilanco stanja. Pri postavkah, ki imajo enako knjigovodsko in solventnostno vrednost, ne pride do spremembe v vrednosti odloženih davkov, saj so odloženi davki, ki lahko nastanejo pri teh postavkah, že pripoznani znotraj računovodske bilance stanja. Do spremembe v vrednosti odloženih davkov pa lahko pride pri postavkah, ki jih moramo za solventnostne namene prevrednotiti. Zato lahko za vrednost odloženih davkov znotraj SII bilance stanja vzamemo vrednost odloženih davkov v računovodski bilanci stanja, ki pa jih moramo prilagoditi za odložene davke, ki nastanejo pri prevrednotenju posamičnih bilančnih postavk (Allianz, 2019).

Zavarovalnice morajo za namen pripoznavanja DTA in DTL preučiti vse postavke SII bilance stanja in davčne bilance stanja. Če posamezna postavka povzroča nastanek odloženih davkov, bodisi obveznost ali terjatev, mora zavarovalnica te pripoznati. S tem se zagotovi vključitev vseh zneskov, iz katerih bi lahko izhajali prihodnji davčni denarni tokovi (Delegirana uredba I, Uvod, 8. odstavek). DTA zavarovalnice pripoznajo v SII bilanci stanja samo, če obstaja možnost, da bodo imela na razpolago prihodnji obdavčljivi dobiček, v breme katerega bo mogoče izrabiti DTA. Pri tem je treba upoštevati tudi vse omejitve davčne zakonodaje za prenos neizrabljenih davčnih izgub ali neizrabljenih davčnih dobropisov v prihodnja obdobja (15. člen Delegirane uredbe I).

2 POSTOPEK IZRAČUNA ABSORPCIJSKE SPOSOBNOSTI ODLOŽENIH DAVKOV ZA POKRIVANJE IZGUB

Odloženi davki v SII bilanci stanja imajo dvojni učinek na solventnostni količnik, preko lastnih sredstev kot tudi preko kapitalskih zahtev za solventnost oz. SCR-ja (Miller & Thibout, brez datuma). Presežek sredstev nad obveznostmi predstavlja del osnovnih lastnih sredstev zavarovalnice, drug del pa predstavljajo podrejene obveznosti. Ker so odložene terjatve za davek del sredstev in odložene obveznosti za davek del obveznosti, vplivajo na njihovo vrednost, prav tako pa tudi na presežek sredstev nad obveznostmi. Če osnovnim lastnim sredstvom prištejemo pomožna lastna sredstva, dobimo lastna sredstva zavarovalnice (glejte sliko 1). Pri zakonodaji SII govorimo o tržni vrednosti sredstev in tržni vrednosti obveznosti, tj. vrednosti, ki bi veljale v pošteni tržni transakciji (angl. fair market transaction) med dvema dobro obveščena strankama (Weglarz, 2015).

Slika 1: Prikaz lastnih sredstev

Vir: Weglarz (2015)

Postavke lastnih sredstev razvrstimo v tri stopnje. Razvrstitev temelji na tem, ali gre za osnovna lastna sredstva ali za postavko pomožnih lastnih sredstev, prav tako pa tudi do katere mere imajo postavke naslednje značilnosti (93. člen Direktive Solventnost II):

- stalno razpoložljivost: postavka je lahko vpoklicana na zahtevo zavarovalnice ali pa je na voljo za popolno absorpcijo izgub zaradi časovne neomejenosti delovanja kot tudi v primeru prenehanja delovanja zavarovalnice;
- podrejenost: celoten znesek postavke je v primeru prenehanja delovanja zavarovalnice na voljo za absorpcijo izgub in dokler niso izpolnjene vse druge obveznosti, vključno z zavarovalnimi in pozavarovalnimi obveznostmi, se poplačilo postavke njenemu imetniku zavrne.

Pri ocenjevanju obsega, v katerem imajo postavke lastnih sredstev značilnosti stalne razpoložljivosti in podrejenosti, moramo sedaj in tudi v prihodnosti ustrezno upoštevati trajanje postavke, predvsem, ali je postavka datirana ali ne. Če je postavka datirana, kar pomeni, da je zanjo znan datum zapadlosti, potem moramo upoštevati njeno relativno trajanje v primerjavi s trajanjem zavarovalnih obveznosti podjetja (zadostno trajanje). Tukaj govorimo o trajnosti oz. stalnosti kapitala. Pri vsem tem pa moramo upoštevati tudi naslednje posebnosti (93. člen Direktive Solventnost II):

- odsotnost spodbud za plačilo: ali je postavka prosta zahtev ali spodbud za poplačilo nominalne vrednosti;
- odsotnost obveznih stroškov servisiranja: ali je postavka prosta obveznih stalnih odlivov denarja;
- odsotnost obremenitev: ali je postavka prosta obremenitev.

Postavke osnovnih in pomožnih lastnih sredstev se razvrstijo po stopnjah glede na zgoraj omenjene lastnosti (glejte tabelo 2) (94. člen Direktive Solventnost II):

- Stopnja 1: pod Stopnjo 1 razvrstimo osnovna lastna sredstva, če imajo v veliki meri značilnosti stalne razpoložljivosti in podrejenosti ter za njih veljajo zgoraj omenjene posebnosti člena 93;
- Stopnja 2: pod Stopnjo 2 razvrstimo osnovna lastna sredstva, če imajo v veliki meri značilnost podrejenosti ter za njih veljajo zgoraj omenjene posebnosti člena 93 ter postavke pomožnih lastnih sredstev, če imajo v veliki meri značilnosti stalne razpoložljivosti in podrejenosti ter za njih veljajo zgoraj omenjene posebnosti člena 93;
- Stopnja 3: pod Stopnjo 3 razvrstimo kakršne koli postavke osnovnih in pomožnih lastnih sredstev, ki ne zadostujejo pogojem za stopnjo 1 in 2.

Tabela 2: Razvrstitev osnovnih in pomožnih lastnih sredstev po stopnjah

	Stopnja 1	Stopnja 2	Stopnja 2	Stopnja 3
Osnovno lastno sredstvo	✓	✓		✓
Pomožno lastno sredstvo			✓	✓
Stalna razpoložljivost	✓		✓	Ne zadošča pogojem za Stopnjo 1 ali 2
Podrejenost	✓	✓	✓	
Odsotnost spodbud za plačilo	✓	✓	✓	
Odsotnost obveznih stroškov servisiranja	✓	✓	✓	
Odsotnost obremenitev	✓	✓	✓	

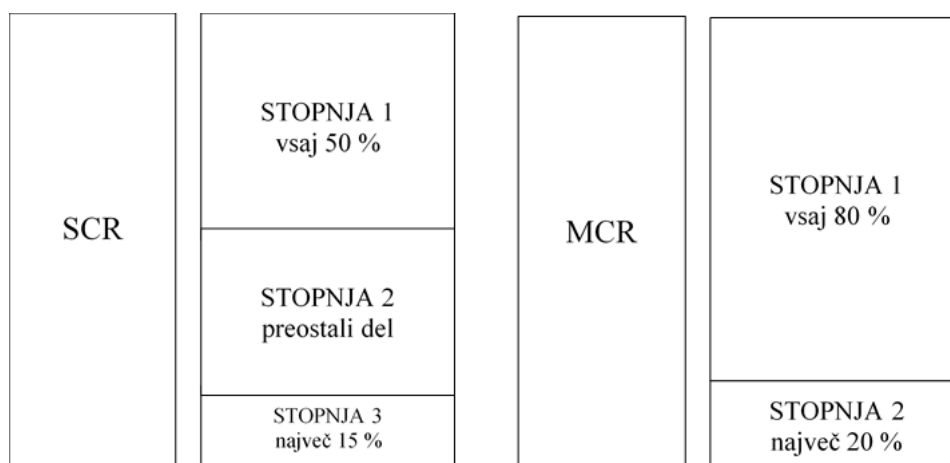
Vir: lastno delo.

Kar zahteva skladnost lastnih sredstev s SCR-jem, imamo za določene zneske lastnih sredstev določene kvantitativne omejitve. Te omejitve so take, da zagotavljajo izpolnjevanje vsaj naslednjih pogojev (glejte sliko 2) (82. člen Delegirane uredbe I):

- primerni znesek postavk Stopnje 1 predstavlja najmanj 50 % SCR-ja;
- primerni znesek postavk Stopnje 3 predstavlja manj kot 15 % SCR-ja;
- vsota primernih zneskov postavk Stopenj 2 in 3 ne sme presegati 50 % SCR-ja.

Za skladnost z MCR-jem, imamo za določene stopnje lastnih sredstev kvantitativne omejitve. Te omejitve zagotavljajo vsaj, da primerni znesek postavk Stopnje 1 predstavlja najmanj 80 % MCR-ja, primerni znesek postavk Stopnje 2 pa ne sme presegati 20 % vrednosti MCR-ja. Lastna sredstva Stopnje 3 se ne smejo uporabljati za pokritje MCR-ja (glejte sliko 2) (82. člen Delegirane uredbe I).

Slika 2: Kvantitativne omejitve primernih osnovnih lastnih sredstev za SCR in MCR

Vir: lastno delo.

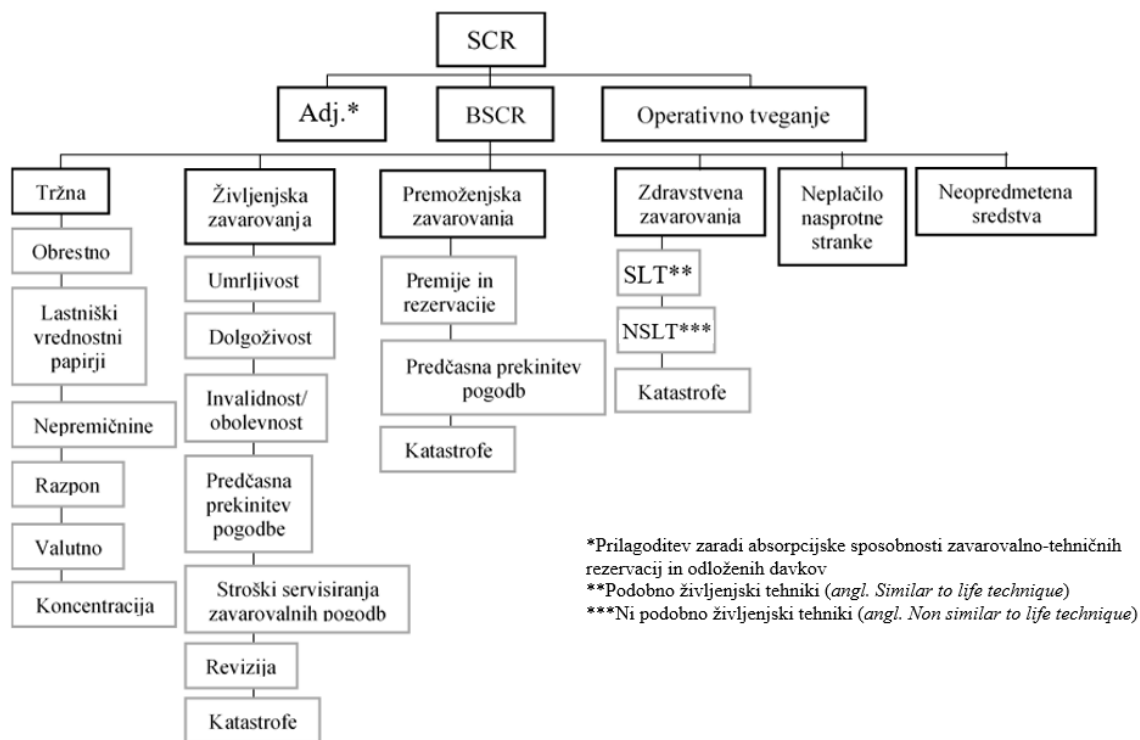
DTL in DTA prav tako vplivata na vrednost SCR-ja. SCR predstavlja vrednost takojšnje izgube, ki se pojavi zaradi katastrofalnega scenarija (v aktuarskem žargonu t.i. scenarij šoka) saj predstavlja višino lastnih sredstev, ki so potrebna, da zavarovalnica lahko pokrije katastrofalne izgube, ki se zgodijo v scenariju šoka. Ob tej izgubi pa se pojavi tudi davčna izguba, zaradi katere zavarovalnici ni treba plačati davka prav tako pa tudi ne obveznosti iz odloženih davkov. To pomeni, da lahko zavarovalnica zmanjša nepričakovane izgube, ki se zgodijo zaradi katastrofalnega scenarija oz. SCR s hkratnim zmanjšanjem odloženih davkov (108. člen Direktive Solventnost II). Temu zmanjšanju SCR-ja pravimo absorpcijska sposobnost odloženih davkov za pokrivanje izgub (angl. loss-absorbing capacity of deferred taxes, v nadaljevanju tudi LAC DT).

Večina zavarovalnic v Evropski uniji za izračun SCR-ja uporablja standardno formulo, predpisano v direktivi SII. Standardna formula ima lastnost subaditivnosti, kar pomeni, da vsebuje učinek diverzifikacije, ki zmanjšuje BSCR in posledično SCR v vsakem koraku združevanja podmodulov in modulov (ti so prikazani na sliki 3). Ko govorimo o modulih, imamo v mislih tržna, življenjska zavarovanja, premoženjska zavarovanja, zdravstvena zavarovanja, neplačilo nasprotne stranke ter neopredmetena sredstva (ta so pri večini zavarovalnic enaka nič). Podmoduli tveganja so na sliki 3 označeni s sivimi okvirčki.

SCR se na podlagi standardne formule izračuna kot vsoto treh postavk; osnovnega zahtevanega solventnostnega kapital (angl. Basic solvency capital requirement, v nadaljevanju BSCR), zahtevanega kapitala za operativno tveganje in prilagoditev zaradi absorpcijske sposobnosti zavarovalno-tehničnih rezervacij in odloženih davkov (angl. Loss absorbing capacity of technical provisions and deferred taxes, v nadaljevanju LAC TP & DT) (103. člen Direktive Solventnost II). SCR se izračunava tako, da se zagotovi upoštevanje vseh merljivih tveganj, ki jim je zavarovalnica izpostavljena. Predstavlja kapital, ki je potreben za kritje vsaj tveganja iz pogodb neživljenjskega zavarovanja,

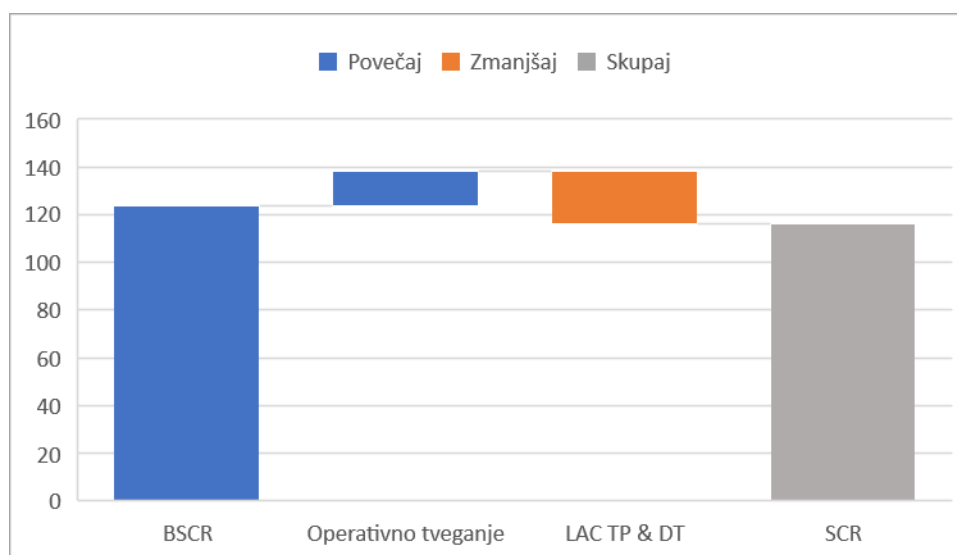
življenjskega zavarovanja in zdravstvenega zavarovanja, tržnega tveganja, kreditnega tveganja in operativnega tveganja (glejte sliko 3).

Slika 3: Delitev SCR-ja na splošna tveganja

Vir: Dina (2019, str. 4, slika 1).

Slika 4: Primer sestave SCR-ja (v milijonih EUR)

Vir: Zavarovalnica Sava (2021).

Kapital, ki ga potrebujemo za pokrivanje vseh posameznih zavarovalnih tveganj (življenjska, premoženjska in zdravstvena), tržnih tveganj, tveganj neplačila nasprotne stranke in tveganj neopredmetenih sredstev, imenujemo BSCR. Operativno tveganje vključuje pravna tveganja in izključuje tveganja, ki izhajajo iz strateških odločitev, ter tveganja za izgubo ugleda zavarovalnice. Pri izračunu SCR-ja in BSCR-ja je treba upoštevati učinki razpršenosti oz. diverzifikacije (101. in 104 člen Direktive Solventnost II). Na sliki 4 je prikazan primer izračuna SCR-ja Sava zavarovalnice.

Izračun SCR-ja, v okviru direktive SII, odraža sposobnost odloženih davkov za absorbiranje izgub, ki nastanejo zaradi šoka. Vpliv izgube lastnih sredstev zaradi šoka se lahko skladno s standardnim izračunom SCR-ja zmanjša za vrednost LAC DT. Vrednost LAC DT, ki znižuje SCR, je sestavljena iz treh delov (EIOPA, 2017a):

1. Neto odložene obveznosti za davek (angl. net deferred tax liabilities, v nadaljevanju neto DTL): Vrednost neto DTL (tj. DTL zmanjšan za DTA v SII bilanci stanja) lahko zavarovalnice uporabijo v celoti brez dodatnih dokazil. To pa zato, ker v primeru katastrofalne izgube v višini SCR-ja zavarovalnice doživijo tudi visoke davčne izgube, zaradi katerih jim ni treba plačati obveznosti za davek.
2. Prenos davčne izgube nazaj (angl. carry back): Pri prenosu nazaj zavarovalnica lahko izkoristi povračilo plačanih davkov od dohodka v prejšnjem letu. Prenos nazaj v večini evropskih držav in tudi v Sloveniji ni dovoljen. Znotraj EEA območja (države članice EU ter Islandija, Lihtenštajn in Norveška) je prenos nazaj dovoljen le na Irskem, Nizozemskem in Veliki Britaniji.
3. Prihodnji dobički ali prenos davčne izgube naprej (angl. carry forward): Zaradi izgube, ki se zgodi s katastrofalnim scenarijem, zavarovalnica doživi finančne izgube, prav tako tudi davčne izgube. Te davčne izgube pa lahko izkoristi v prihodnjih obdobjih, če lahko dokaže, da bodo na razpolago prihodnji dobički v sklopu veljavnega davčnega režima za možnosti prenosa naprej. V Sloveniji se za prenos naprej lahko upošteva 50 % prihodnjih dobičkov (36. člen ZDDPO-2). Pri oceni prihodnjih dobičkov so lahko uporabljeni zelo različni pristopi, saj so predpostavke za scenarije, na katerih temeljijo prihodnji dobički, lahko tudi zelo subjektivne. V državah članicah, kjer prenos nazaj ni možen, se zavarovalnice večkrat odločajo za prenos naprej.

Večja kot je vrednost neto DTL v SII bilanci stanja, manjša je verjetnost, da bodo zavarovalnice za LAC DT uporabile tudi prenos nazaj ali prenos naprej (EIOPA, 2017a). To je zato, ker morajo zavarovalnice za prenos nazaj ali prenos naprej ob vsakem izračunu regulatorju priložiti dokazila (npr. dokazilo o obstoju prihodnjih dobičkov – kot dokazilo zadostuje poslovni načrt). Z dovolj visoko vrednostjo neto DTL lahko zavarovalnica že doseže željeno vrednost LAC DT in željeno znižanje SCR-ja ter posledično povišanje solventnostnega količnika.

Zavarovalnice imajo omejeno maksimalno vrednost LAC DT, ki se jo izračuna, kot prikazuje enačba (1). LAC DT prilagoditev je enaka spremembi v vrednosti odloženih davkov, ki bi bila posledica takojšnje izgube, ki se pojavi v katastrofalnem scenariju, v višini SCR-ja. Zelo pomembno je, da pri izračunu LAC DT uporabljamo SCR, ki ne vsebuje absorpcijske sposobnosti za odložene davke, temveč je sestavljen le iz BSCR-ja, operativnega tveganja in absorpcijske sposobnosti zavarovalno-tehničnih rezervacij (angl. loss absorbing capacity of technical provisions, v nadaljevanju LAC TP). Ker LAC DT predstavlja spremembo v vrednosti odloženih davkov, moramo SCR (brez LAC DT) pomnožiti z davčno stopnjo, da pridemo do njegove maksimalne vrednosti. Maksimalna vrednost LAC DT je dosežena, ko je mogoče od prihodnjih dobičkov obnoviti celotno izgubo katastrofalnega scenarija (Strien, 2018). Če na primer znaša ocenjena maksimalna vrednost LAC DT 100 mio EUR, izračunana vrednost LAC DT, ki jo dobimo s pomočjo neto DTL in prihodnjih dobičkov (ob upoštevanju vseh predpisov za prenos naprej), pa 110 mio EUR, potem bo dejanska vrednost LAC DT, ki jo odštejemo od SCR, enaka 100 mio EUR. V primeru, da izračunana vrednost LAC DT znaša 90 mio EUR, potem bo tudi dejanska vrednost LAC DT, ki jo odštejemo od SCR, enaka 90 mio EUR.

$$LAC DT_{max} = \text{davčna stopnja} * (BSCR + \text{operativno tveganje} + LAC TP) \quad (1)$$

Med celotnim postopkom izračuna LAC DT morajo imeti zavarovalnice v mislih pet ključnih načel, ki se jih morajo striktno držati (EIOPA, 2017b):

- Načelo neomejenega poslovanja (angl. going concern): to načelo je temeljna predpostavka, ki izhaja iz računovodskih izkazov, kjer se predvideva, da zavarovalnica nima niti namena niti potrebe, da likvidira ali znatno zmanjša obseg svojega poslovanja (ACCA, brez datuma).
- Načelo časovnega horizonta (angl. time horizon): časovni okvir izterljivosti DTA (tj. časovni okvir prihodnjih obdavčljivih dobičkov, v breme katerih bo mogoče izrabiti DTA) ne sme biti omejen na časovni horizont strateškega načrta zavarovalnice. Na časovno obdobje vpliva davčna zakonodaja, ki določa, kdaj se davčne izgube lahko pripoznajo in kdaj se začne obdobje prenosa naprej. Slovenska davčna zakonodaja dovoljuje prenos naprej takoj prvo leto po davčni izgubi, prenos naprej pa je mogoč za neomejeno število let. Za namene dokazovanja prihodnjih obdavčljivih dobičkov pa se ne predpostavlja prodaja iz naslova novih poslov po obdobju, ki ga zajema poslovni načrt in po obdobju največ petih let (Delegirana uredba o spremembi Delegirane uredbe 2015/25, Ur. l. EU, št. 2019/981, 1. člen, 50 odstavek, v nadaljevanju Delegirana uredba II).
- Načelo tveganega okolja (angl. non-risk neutral environment): zavarovalnicam je treba omogočiti, da ocenijo verjetnost prihodnjih dobičkov v realnih razmerah na trgu.

- Načelo projekcije finančnih donosov na lastna sredstva (angl. projection financial returns on own funds); projekcija prihodnjih dobičkov naj vsebuje finančne prihodke lastnih sredstev.
- Načelo vrnitve na boljše vrednosti spremenljivk šoka (angl. return to better values of shock variables): lahko opredelimo kot vračanje razpona kreditnih vrednosti po stresu na njihove ravni pred stresom.

Če se zavarovalnice odločijo, da bodo opravile izračun LAC DT, morajo upoštevati vso relevantno zakonodajo (EIOPA, 2017a). V primeru, da izračun LAC DT zavarovalnici predstavlja prevelik zalogaj, njeno vrednost postavijo na nič.

2.1 Dodelitev SCR-ja splošnim tveganjem in SII bilanca stanja po šoku

LAC DT prilagoditev je enaka spremembi v vrednosti odloženih davkov, ki bi bila posledica takojšnje izgube zneska, ki je enak vsoti BSCR, LAC TP in kapitalskih zahtev za operativno tveganje (tj. SCR pred vplivom LAC DT) (207. člen Delegirane uredbe I). BSCR zavarovalnice se izračuna kot vsoto zahtevanih solventnostnih kapitalov po posameznih modulih in učinka diverzifikacije (glejte tabelo 3).

Tabela 3: BSCR Sava zavarovalnice (v tisoč EUR)

Tržno tveganje	43.257
Tveganje neplačila nasprotne stranke	12.370
Tveganje iz pogodb življenjskih zavarovanj	26.194
Tveganje zdravstvenega zavarovanja	23.795
Tveganje iz pogodb neživljenjskega zavarovanja	77.535
Razpršenost oz. diverzifikacija	-65.279
Tveganje neopredmetenih sredstev	0
BSCR	117.872

Vir: Zavarovalnica Sava (2021).

Ko je ugotovljen učinek diverzifikacije, želimo za izračun LAC DT vedeti, kakšen znesek diverzifikacije zavarovalnica dodeli posameznemu modulu ali podmodulu tveganja, da bi vedeli dejansko absorpcijo kapitala posameznega tveganja ali izmerili finančno uspešnost posamezne dejavnosti ali izdelka (Baione, De Angelis & Granito, 2016).

Operativnega tveganja ne moremo deliti na dodatne module in podmodule oz. na splošna tveganja, medtem pa vrednost BSCR lahko dodelimo posameznim modulom oz. podmodulom.

Izgubo zaradi katastrofalnega šoka je treba razporediti na njene vzroke, da se lahko izračuna LAC DT. Zavarovalnica razporedi izgubo na tveganja, ki so zajeta znotraj BSCR-ja in kapitalske zahteve za operativno tveganje. Ta razporeditev se mora ujemati s prispevkom

modulov in podmodulov standardne formule k BSCR-ju (207. člen Delegirane uredbe I). BSCR lahko dodelimo splošnim tveganjem z različnimi načeli. Najbolj pogosta načela so (Kyselová, 2011):

- načelo sorazmerne dodelitve;
- Eulerjevo načelo dodelitve;
- načelo mejne dodelitve;
- Shapleyjevo načelo dodelitve.

Za namen magistrskega dela bomo uporabili Eulerjevo načelo dodelitve, saj ima to načelo prevlado nad drugimi v akademski literaturi, prav tako pa tudi prevladuje v praksi (Boonen, 2021). Dodelitev BSCR-ja pred učinkom diverzifikacije modulom in podmodulom tveganja z uporabo pristopa od zgoraj navzdol je po tem načelu sledeča (Baione, De Angelis & Granito, 2016):

- Dodelitev modulom: BSCR dodelimo vsakemu modulu tveganja i , da določimo relativni dodeljeni kapital SCR_i^A , tako da se spoštuje načelo celotne razporeditve, tj. $BSCR = \sum_i SCR_i^A$;
- Dodelitev podmodulom:
 - Zahtevani solventnostni kapital modula tveganja i dodelimo podmodulu tveganja iy tako, da določimo relativni dodeljeni kapital SCR_{iy}^{Ai} , kjer se hkrati upošteva načelo celotne razporeditve, tj. $SCR_i = \sum_y SCR_{iy}^{Ai}$;
 - BSCR dodelimo podmodulom tveganja iy , da določimo relativni dodeljeni kapital SCR_{iy}^A , tako da se spoštuje načelo celotne razporeditve, tj. $BSCR = \sum_{i,y} SCR_{iy}^A$.

Iz Eulerjevega načela dodelitve potrebujemo slednji formuli, da lahko BSCR dodelimo podmodulom tveganja (Baione, De Angelis & Granito, 2016):

$$SCR_i^A = SCR_i * \frac{\sum_j SCR_j * \rho_{i,j}}{BSCR} \quad (2)$$

$$SCR_{iy}^A = SCR_{iy} * \frac{\sum_w SCR_{iw} * \rho_{iy,iw}}{SCR_i} * AR_i \quad (3)$$

Kjer:

- SCR_i^A predstavlja relativni dodeljeni zahtevani solventnosti kapital modulu tveganja i ;
- SCR_i predstavlja kapital, dodeljen modulu tveganja i ;
- $\rho_{i,j}$ predstavlja korelacijski koeficient med modulom tveganja i in j ;
- BSCR predstavlja osnovni zahtevani solventnostni kapital po diverzifikaciji;
- SCR_{iy}^A predstavlja relativni dodeljeni kapital podmodulu y modula i ;

- SCR_{iy} predstavlja kapital, dodeljen podmodulu y modula i ;
- $\rho_{iy,jw}$ predstavlja korelacijski koeficient med podmodulom tveganja y in w modula i ;
- AR_i predstavlja razmerje dodeljevanja in se izračuna kot

$$AR_i = \frac{SCR_i^A}{SCR_i} \quad (4)$$

Ko je BSCR dodeljen podmodulom tveganja (tj. vsi učinki diverzifikacije so všteti v vsak podmodul tveganja posebej) s pomočjo Eulerjevega načela dodeljevanja, je treba te vrednosti razdeliti še med postavke SII bilance stanja. Zavarovalnica odšteje izgube, ki so nastale zaradi šoka, od naložb in obveznosti v SII bilanci stanja tako, da lastna sredstva po šoku ustrezajo razliki med lastnimi sredstvi pred šokom in SCR-jem (SCR pred vplivom LAC DT). Pri tem je treba upoštevati specifične zavarovalnice (DNB, brez datuma).

Test izterljivosti, o katerem bolj podrobno govorimo v poglavju 2.3, zahteva stanje SII bilance stanja po šoku. To naredimo po naslednjem postopku (Miller & Thibout, brez datuma):

1. začnemo z začetno SII bilanco stanja, izračunano za določitev razpoložljivega kapitala;
2. v dveh korakih izračunamo spremembo bilance stanja zaradi SCR šoka:
 - 2.1. razčlenimo BSCR in operativno tveganje v posamezne šoke, ob upoštevanju korelacij in pridobimo ekvivalentni scenarij (scenarij, v katerem se vsi šoku pojavijo hkrati in je izguba enaka SCR-ju);
 - 2.2. vsak šok dodelimo enemu ali več gibanjem bilance stanja;
3. s seštevkom 1. in 2. točke dobimo željeno SII bilanco stanja po šoku.

2.2 Obnovitveni ukrepi

Vsaka zavarovalnica mora vzdrževati 100 % razmerje plačilne sposobnosti oz. vrednost solventnostnega količnika se ne sme spustiti pod 100 % (Weglarz, 2015). Če zavarovalnica pade pod to raven, mora o tem obvestiti regulatorja in predložiti realen načrt okrevanja, ki prikazuje, kako namerava v naslednjih šestih mesecih dvigniti količnik nad 100 %. Če bi njena lastna sredstva padla pod MCR, ki predstavlja 85 % stopnjo zaupanja namesto 99,5 % (ki jo predstavlja SCR), regulator zahteva načrt okrevanja, ki prikazuje, kako namerava zavarovalnica v naslednjih šestih mesecih (pospešeno okrevanje) dvigniti količnik nad 100 %. Če zavarovalnici ne uspe izboljšati solventnostnega položaja, ji lahko regulator odvzame dovoljenje za poslovanje.

Ko je solventnostni količnik zavarovalnice pred šokom (tj. količnik, v katerem primerjamo lastna sredstva pred šokom z SCR) nižji od 200 % (kar ni nič nenavadnega, v Sloveniji ima 5 od 15 zavarovalnic, ki so subjekt SII, solventnostni količnik manjši od 200 % (SFCR

poročila zavarovalnic), bo količnik po šoku vedno nižji od 100 %. V primeru uresničitve katastrofalnega scenarija se lastna sredstva zavarovalnice zmanjšajo za vrednost SCR. Solventnostni količnik se izračuna kot razmerje med lastnimi sredstvi in SCR-jem in če je bila vrednost lastnih sredstev pred šokom manjša dvakratni vrednosti SCR-ja (kar bi pomenilo, da je vrednost količnika manjša od 200 %), potem bo po uresnitvi katastrofalnega scenarija vrednost količnika definitivno manjša od 100 % (lastnim sredstvom odštujemo SCR, kar pomeni, da je vrednost lastnih sredstev po šoku manjša od vrednosti SCR-ja). S tem, ko bi vrednost količnika padla pod 100 %, bi morala zavarovalnica izvesti načrt okrevanja, s katerim se bo količnik v pol leta vrnil na vsaj 100 %, v prihodnosti pa ostal nad 100 %. Takšen načrt okrevanja sestavlja več ukrepov, s katerimi bo zavarovalnica zagotovila, da se bo količnik povečal. Primeri takih ukrepov so (van Strien, 2018):

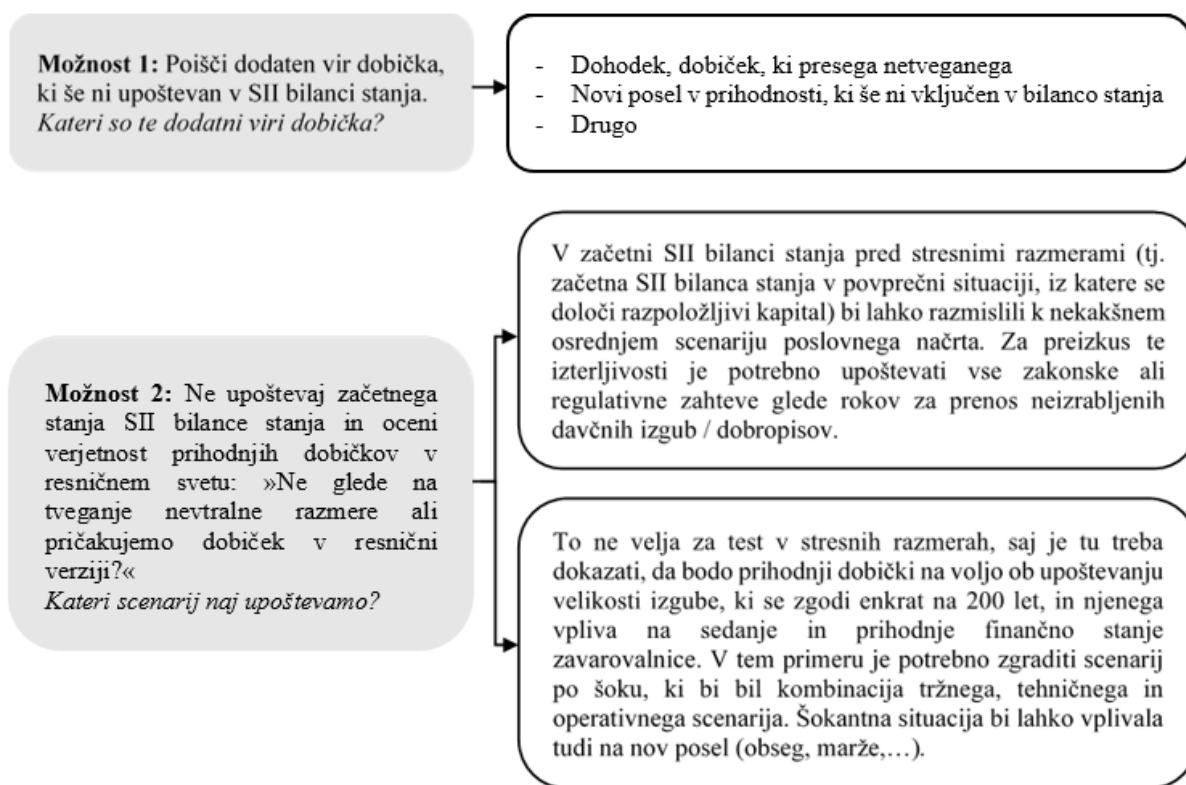
- zmanjšanje tveganja sredstev (tj. investicija v manj tvegane delnice/obveznice), uporaba metode varovanja pred tveganje oz. »hedginga«;
- dokapitalizacija (s strani drugih družb v skupini ali pa zunanje financiranje);
- zmanjšanje tveganja obveznosti iz zavarovanj (pozavarovanje, »hedging« zavarovalniških tveganj, prodaja dela portfelja);
- pozavarovanje.

Da bi zavarovalnica izpolnila zahteve za obnovitev količnika (oz. zahtevanega solventnostnega položaja), mora dokazati, da bo s sprejetjem in uresnitvijo obnovitvenih ukrepov solventnostni količnik v prihodnosti ostal nad 100. Vpliv obnovitvenih ukrepov se bo upošteval pri izračunu prihodnjih dobičkov po šoku, kjer bomo lahko izkoristili LAC DT. To pomeni, da se bo po uresnitvi sprejetih ukrepov dobiček ponovno vrnil na raven pred šokom (van Strien, 2018).

2.3 Vpliv šoka na bodoči dobiček in del odloženih terjatev za davek obnovljivih v prihodnosti

Medtem ko je DTL mogoče pripoznati v SII bilanci stanja brez nadaljnje utemeljitve, pa je za pripoznanje DTA potreben test izterljivosti oz. dokazovanje upravičenosti (Miller & Thibout, brez datuma). Cilj tega testa je preveriti (oz. testirati), ali bo v prihodnosti na voljo dovolj dobička za absorpcijo davčnega dobropisa. DTA je mogoče pripoznati le, v kolikor je verjetno, da bo na voljo prihodnji obdavčljivi dobiček, na podlagi katerega se bo DTA lahko uporabil. Test izterljivosti je mogoče narediti na več načinov, kot prikazuje slika 5.

Slika 5: Test izterljivosti DTA

Vir: Miller & Thibout (brez datuma).

Iz slike 5 je razvidno da imamo več možnosti za test izterljivosti. Pri možnosti 1 želimo za utemeljitev DTA poiskati dodatne vire dobička, ki bi utemeljevali izterljivost DTA. Na primer, zavarovalnice vrednotijo obveznosti življenjskega zavarovanja, kjer lahko predpostavijo donosnost naložbe v višini nevtralne obrestne mere, realno pa pričakujejo višji donos. Razlika med donosom v višini nevtralne obrestne mere in realnega donosa potem predstavlja dobiček, ki presega netveganega in ni upoštevan v SII bilanci stanja. Pri možnosti 2 pa želimo oceniti možnost prihodnjih dobičkov glede na različne scenarije. V prvem scenariju uporabimo SII bilanco stanja v povprečnem scenariju. Drugi scenarij pa uporabi SII bilanco stanja v primeru katastrofalnega scenarija, se pravi SII bilanca stanja po šoku. Za test izterljivosti lahko izberemo katerokoli možnost, prav tako pa katerikoli scenarij v možnosti 2. Mi smo tekom magistrskega dela pokazali, kako priti do SII bilance stanja po šoku, zato bomo za test izterljivosti uporabili možnost 2 s stresnim scenarijem.

LAC DT prilagoditev je enaka spremembi v vrednosti odloženih davkov, ki bi bila posledica takojšnje izgube zneska v višini SCR-ja (pred vplivom LAC DT). Če bi bila posledica omenjene izgube povečanje DTA, potem zavarovalnica tega povečanja ne uporabi za namene prilagoditve, razen če lahko nadzornemu organu dokaže, da je verjetno, da bo na voljo prihodnji obdavčljivi dobiček, v breme katerega bo mogoče uporabiti to povečanje. Ob tem pa mora zavarovalnica upoštevati pravne in regulativne zahteve za roke za prenos

neizrabljenih davčnih izgub oz. dobropisov v prihodnja obdobja. Upoštevati mora tudi obseg omenjene izgube in njenega učinka na sedanji in prihodnji finančni položaj zavarovalnice, določanje cen produktov, dobičkonosnost na trgih, povpraševanje po zavarovanju, pozavarovalno kritje in druge makroekonomske razmere. Pomembno je tudi, da zavarovalnice pri oceni prihodnjih dobičkov po izgubi upoštevajo tudi dejstvo, da so prihodnji dobički po izgubi bolj negotovi kot prej, prav tako pa se njihova negotovost veča z daljšanjem obdobja napovedi (207. člen Delegirane uredbe I in 1. člen, 50. odstavek Delegirane uredbe II).

Za namene dokazovanja obstoja prihodnjih dobičkov zavarovalnice uporabijo kar nekaj predpostavk. Te predpostavke pa morajo zadoščati naslednjim pogojem (1. člen, 50 odstavek Delegirane uredbe II):

- ne predpostavlja se prodaja iz naslova novih poslov, ki bi presežala prodajo, napovedano za namene poslovnega načrta;
- ne predpostavlja se prodaja iz naslova novih poslov po obdobju, ki ga zajema poslovni načrt in po obdobju največ pet let;
- za stopnje donosa na naložbe po navedeni izgubi se predpostavlja, da so enake implicitnim donosom terminskih tečajev, ki se izpeljejo iz ustrezne časovne strukture netvegane obrestne mere, pridobljene po navedeni izgubi, razen če zavarovalnica lahko zagotovi verodostojne dokaze o verjetnih donosih, ki so višji od teh implicitnih donosov;
- kadar brez poseganja v prvo alinejo zavarovalnica določi obdobje napovedi za dobiček iz naslova novih poslov, ki je daljše od obdobja poslovnega načrta, se določi fiksno obdobje napovedi in uporabijo se ustrezni odbitki za dobiček iz naslova novih poslov, napovedane po obdobju poslovnega načrta. Za take odbitke predpostavljamo, da se večajo z daljšanjem obdobja, za katerega so napovedani dobički.

Na primer zavarovalnica v svojem poslovnem načrtu predvidi, da bo v naslednjih treh letih od premij novega posla imela vsako leto prihodke v višini 100 mio EUR. Potem pri dokazovanju prihodnjih dobičkov, v breme katerega bo mogoče uporabiti DTA, prihodki iz naslova novega posla ne smejo presežati 100 mio EUR letno.

Zavarovalnice pri napovedovanju prihodnjega obdavčljivega dobička po scenariju katastrofalnih izgub ne smejo uporabljati preveč optimističnih predpostavk (Delegirana uredba II, Uvod, 32. odstavek). Pri LAC DT izračunu po standardni formuli bi morale zavarovalnice upoštevati njihovo finančno stanje in solventni položaj po takojšnji izgubi, prav tako pa povečano negotovost glede napovedi prihodnjih obdavčljivih dobičkov. Predpostavke, ki se uporabljajo za napovedovanje prihodnjih obdavčljivih dobičkov po takojšnji izgubi, vključno s predpostavljenimi stopnjami donosa na naložbe, ne smejo biti ugodnejše od predpostavk, uporabljenih za vrednotenje odloženih davkov v bilanci stanja. Napovedani skupni znesek poslovanja pa ne sme presežati skupnega zneska iz poslovnega

načrta. Višje donose od tistih, ki izhajajo iz ustrezne časovne strukture obrestne mere, je dovoljeno zavarovalnicam predpostaviti samo, če te lahko dokažejo, da bodo te donosi unovčeni po takojšnji izgubi.

Upravni, upravljalni ali nadzorni organ zavarovalnice mora sprejeti politiko obvladovanja tveganj v zvezi z odloženimi davki, ki upošteva absorpcijske kapacitete teh odloženih davkov, saj te pomembno vplivajo na solventni položaj zavarovalnice. Omenjena politika mora določiti odgovornosti za oceno temeljnih predpostavk uporabljenih za napovedovanje prihodnjih obdavčljivih dobičkov (Delegirana uredba II, Uvod, 36. odstavek).

V podpoglavju 2.3 smo pokazali, kako pridemo do SII bilance stanja po šoku, kar je pomemben korak za gradnjo scenarija po šoku. Tukaj pa moramo trem točkam, opisanim v podpoglavju 2.3, dodati še zadnji korak (četrto točko), s katerim potem pridemo do končnega scenarija po šoku. Zadnji korak pri določitvi scenarija po šoku zahteva, da ustvarimo vzorec dobička in izgube, ki temelji na tej stresni situaciji. To naredimo na naslednji način (Miller & Thibout, brez datuma):

- Uporabimo podatke iz SII bilance stanja po šoku (stresna bilanca stanja) za načrtovanje prvega projekcijskega leta, nato pa se čez nekaj let približujete osrednjemu, običajnemu stanju (tukaj si pomagamo s poslovnim planom zavarovalnice);
- Moramo biti previdni, da preučimo vpliv obremenjene situacije na nov posel.

Ko so znani potrebni obnovitveni ukrepi in njihov vpliv, je mogoče izračunati prihodnji dobiček po šoku. S tem pa tudi del DTA obnovljivih v prihodnosti (na enak način kot v primeru pred šokom) (van Strien, 2018).

2.4 Končna vrednost absorpcijske sposobnosti odloženih davkov za pokrivanje izgub

Če zavarovalnica ni zmožna sprejeti dovolj obnovitvenih ukrepov, da bo v prihodnosti solventnostni količnik ostal nad 100 %, potem LAC DT znaša nič. Razlog je v tem, da če solventnostni količnik ostane pod 100 %, bo zavarovalnica bankrotirala in ne bo dobila povrnjenih odloženih davkov (van Strien, 2018).

Da dobimo končno vrednost LAC DT, seštejemo vrednost LAC DT, ki je utemeljena z neto DTL ter vrednost LAC DT, ki je utemeljena s pomočjo prihodnjih dobičkov (Miller & Thibout, brez datuma).

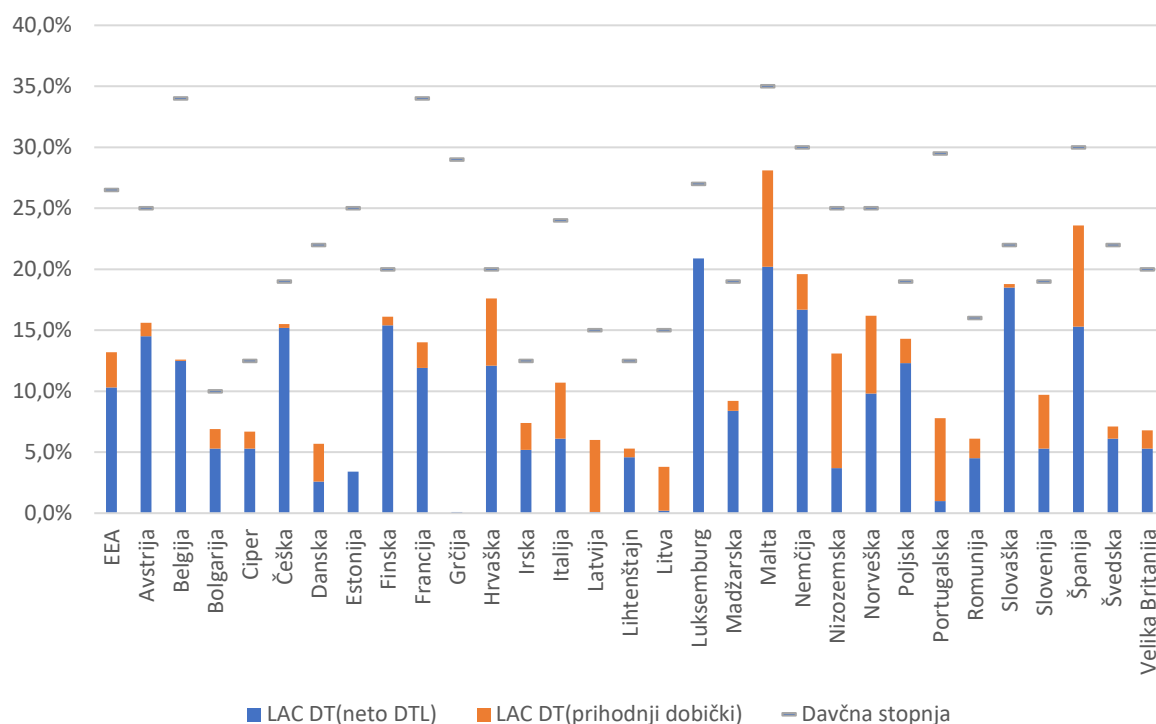
Pomembno pri izračunu LAC DT je tudi, da pri izračunu kapitalске ustreznosti ne pride do dvojnega štetja učinka zmanjšanja tveganj, ki nastane zaradi odloženih davkov (Delegirana uredba I, Uvod, 68. odstavek). Zavarovalnica mora zagotoviti, da DTA, ki izhajajo iz

takojšnje izgube, niso podprte z istimi DTL ali prihodnjim dobičkom, ki že podpirajo pripoznavanje DTA za namene vrednotenja v SII bilanci stanja (EIOPA, 2017a). S tem, ko za prvi vir LAC DT vzamemo neto DTL (razlika med DTL in DTA v SII bilanci stanja), se že avtomatično izognemo dvojnemu štetju, saj za LAC DT utemeljen z neto DTL vzamemo samo višek DTL nad DTA. Vrednost LAC DT utemeljena s prihodnjimi dobički pa je enaka vrednosti DTA, ki izhaja iz takojšnje izgube in je s testom izterljivosti utemeljena s prihodnjimi dobički.

3 UPORABA ABSORPCIJSKE SPOSOBNOSTI ODLOŽENIH DAVKOV ZA PORKIVANJE IZGUB SLOVENSКИH ZAVAROVALNIC

Preden se posvetimo stanju uporabe LAC DT v slovenskih zavarovalnicah, si pogledimo, kakšno je stanje znotraj EEA območja (članice Evropske unije ter Islandija, Lihtenštajn in Norveška). Slika 6 prikazuje, za celotno EEA območje in za vsako od tridesetih držav, skupni znesek LAC DT kot odstotek SCR pred upoštevanjem vpliva LAC DT (opredeljen kot BSCR plus operativno tveganje in LAC TP). Modri del stolpca prikazuje del LAC DT, ki je opredeljen z neto DTL. Oranžni del stolpca pa predstavlja del LAC DT, ki je opredeljen s pomočjo prihodnjih dobičkov oz. prenosom naprej. Slednji za države, ki to dovoljujejo, vključuje tudi del LAC DT, ki je opredeljen s prenosom nazaj. Prihodnji dobiček se lahko nanaša tako na dobiček iz novega posla, donosnosti sredstev in obveznosti kot tudi na druge vire. Na sliki 6 je prikazano nihanje vrednosti LAC DT kot odstotek SCR pred upoštevanju vpliva LAC DT, prav tako pa tudi spremembe v količini LAC DT v primerjavi z največjo možno vrednostjo LAC DT (na sliki 6 to predstavlja siva črta), tj. zmnožek med SCR pred vplivom LAC DT in predpisano davčno stopnjo. Na primer na Hrvaškem je LAC DT blizu maksimalne možne vrednosti. V Luksemburgu in Estoniji je celotni LAC DT predstavljen z neto DTL. V Latviji in Litvi, prav tako pa tudi na Portugalskem, je skoraj celotni znesek LAC DT utemeljen s prihodnjimi dobički. Ostale države v večini uporabljajo oba možna vira za pripoznavanja LAC DT, kjer je večinski delež pripoznan s pomočjo neto DTL. Treba je izpostaviti tudi Grčijo, kjer je povprečna vrednost LAC DT zelo nizka v primerjavi z maksimalno vrednostjo, skoraj ničelna, celotni LAC DT pa je utemeljen z neto DTL (EIOPA, 2017a).

Slika 6: Povprečne vrednosti LAC DT v EEA območju (v % od SCR)

Vir: EIOPA (2017a, str. 83, slika 8).

Slika 6 temelji na predpostavki, da je bil za utemeljevanje LAC DT uporabljen celoten znesek neto DTL in da je bil le preostali del LAC DT utemeljen s pomočjo prihodnjih dobičkov. Za ugotavljanje dela utemeljenega s prihodnjimi dobički je EIOPA primerjala vrednost LAC DT v SFCR poročilih zavarovalnic z vrednostjo neto DTL v SII bilanci stanja, razliko med njima pa pripisala LAC DT utemeljen bodisi s prihodnjimi dobički in (kjer je mogoče) prenosom nazaj. Običajne predloge za poročanje Solventnosti II ne omogočajo ločevanja teh dveh načinov (prihodnji dobiček in prenos nazaj). Obstajajo lahko tudi primeri, ko je zaradi uporabe nekaterih pogojev MRS 12 za prikaz izkoriščanja uporabljen le omejen del neto DTL SII bilance stanja. Vendar hkrati ni mogoče določiti, kateri del LAC DT se prikazuje s prihodnjim dobičkom in ne z neto DTL (EIOPA, 2017a).

Agencija za zavarovalni nadzor (v nadaljevanju AZN) ima na svoji spletni strani seznam vseh zavarovalnih subjektov v Sloveniji. Na 27. decembra 2021 je imelo v Sloveniji dovoljenje za opravljanje zavarovalniškega posla dvaindvajset podjetij (AZN, brez datuma a). Vendar vsem tem zavarovalnicam ni treba poročati v skladu z direktivo o Solventnosti II, kar posledično tudi pomeni, da ne izračunavajo LAC DT. Majhne zavarovalnice, ki izpolnjujejo določene pogoje, med katerimi je tudi ta, da njihov dohodek iz bruto premij ni višji od pet milijonov EUR, so izključene iz področja uporabe te direktive (Direktiva Solventnost II, Uvod, 5. odstavek). Prav tako SII nima nobene neposredne vloge za pokojninske družbe, te ne potrebujejo poročati skladno s SII zakonodajo (9. člen Direktiva

Solventnosti II). Tabela 4 prikazuje seznam dvaindvajsetih slovenskih zavarovalnic ter podatek o tem, katere zavarovalnice poročajo skladno z SII zakonodajo.

Tabela 4: Poročanje skladno z SII zakonodajo

Zavarovalnica	Subjekt SII
AVRIO zavarovalnica obrtnikov in podjetnikov d.d.	✓
CDA 40 zavarovalnica d.d.	✓
Coface PKZ zavarovalnica d.d.	✓
Generali zavarovalnica d.d.	✓
Grawe zavarovalnica d.d.	✓
Kapitalska družba pokojninskega in invalidnega zavarovanja d.d.	✗
Merkur zavarovalnica d.d.	✓
Modra zavarovalnica d.d.	✓
Pokojninska družba A d.d.	✗
Pool za zavarovanje in pozavarovanje jedrskih nevarnosti GIZ	✗
Pozavarovalnica Sava d.d.	✓
Pozavarovalnica Triglav Re d.d.	✓
Prva osebna zavarovalnica d.d.	✓
Prva pokojninska družba d.d.	✗
Sava pokojninska družba, d.d.	✗
Slovensko zavarovalno združenje	✗
Triglav zdravstvena zavarovalnica d.d.	✓
Triglav, pokojninska družba, d.d.	✗
Vita, življenjska zavarovalnica d.d.	✓
Vzajemna zdravstvena zavarovalnica d.v.z	✓
Zavarovalnica Sava, zavarovalna družba, d.d.	✓
Zavarovalnica Triglav d.d.	✓

Vir: lastno delo.

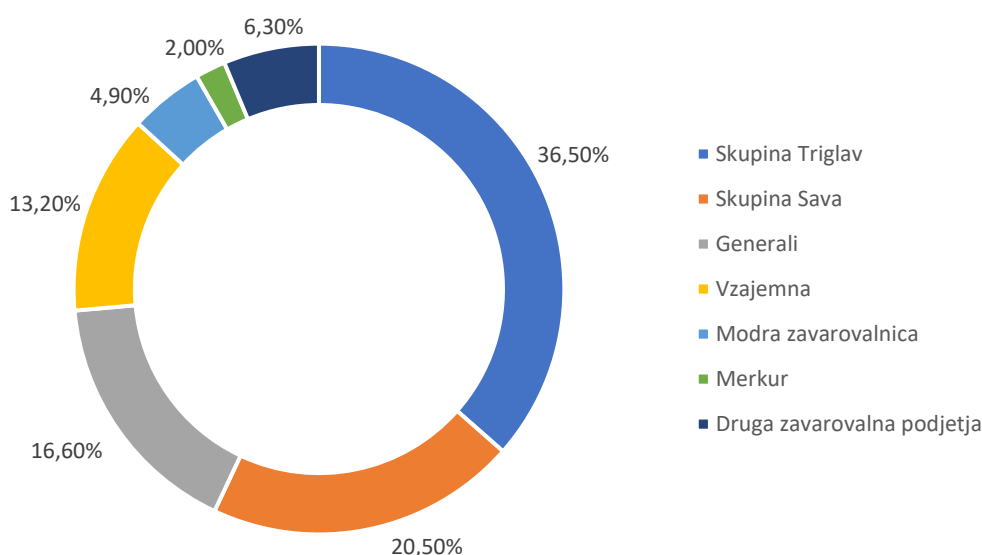
Iz tabele 4 je razvidno, da petnajst od dvaindvajsetih zavarovalnic poroča skladno z uredbo SII. Vse zavarovalnice, ki poročajo skladno s SII, morajo enkrat letno regulatorju, v Sloveniji je to AZN, oddati poročilo SFCR (300. člen Delegirane uredbe I), ki mora biti tudi javno dostopno. V tem poročilu je razvidno, ali zavarovalnica v svojih izračunih SCR-ja uporablja LAC DT.

Na uporabo in višino LAC DT vpliva predvsem pet dejavnikov; višina predpisane davčne stopnje, drugi dejavniki davčnega režima (npr. možnost prenosa naprej in nazaj), neto DTL v SII bilanci stanja, velikost zavarovalnice in solventnostni količnik. Višja kot bo predpisana davčna stopnja, višja bo lahko vrednost LAC DT in obratno. Višja kot bo vrednost neto DTL v SII bilanci stanja, ki jo lahko zavarovalnica uporabi za utemeljevanje LAC DT brez dodatnih dokazil, višja bo vrednost LAC DT. Večja kot je zavarovalnica, večja je verjetnost, da se bo zavarovalnica odločila za izračun LAC DT, saj ima na voljo več resursov. Ko je solventnostni količnik nizek, želi zavarovalnica upoštevati vse dejavnike, ki na njegovo

višino vplivajo. Med temi dejavniki je tudi LAC DT, ki vrednost solventnostnega količnika zvišuje.

Zdi se mi, da sta velikost zavarovalnice in solventnostni količnik res pomembna dejavnika, ki vplivata na to, ali podjetje izračunava LAC DT. Na slovenskem trgu imamo v večini manjše zavarovalnice in le dve večji zavarovalniški skupini. Kot je razvidno na sliki 7, dve največji zavarovalniški skupini, to sta Skupina Triglav in Skupina Sava, skupaj zavzemata več kot polovico zavarovalniškega trga v Sloveniji. Izračun LAC DT majhnim zavarovalnicam predstavlja večji zalogaj kot večjim zavarovalnicam, ki imajo na razpolago tudi več sredstev, tako finančnih kot tudi drugačnih. V letu 2020 sta dve zavarovalnici (Modra in Vita življenjska zavarovalnica) pričeli z uporabo LAC DT.

Slika 7: Tržni delež zavarovalnic v Sloveniji v letu 2020

Vir: Zavarovalnica Triglav (brez datuma).

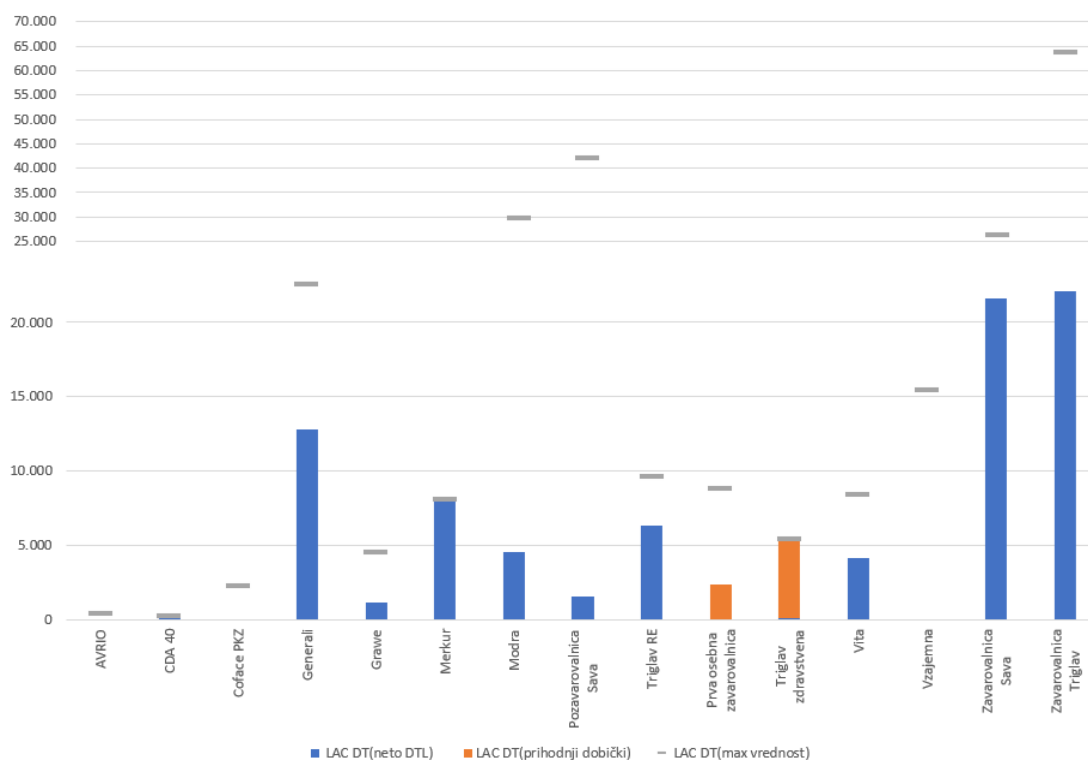
Skupina Triglav je pri svojih zavarovalnicah glede na SFCR poročila izračun LAC DT vpeljala že od začetka veljavnosti direktive SII, tj. leta 2016. Istega leta so izračun LAC DT začele uveljavljati tudi Generali, Grawe, Merkur in Prva osebna zavarovalnica. Skupina Sava je v izračun SCR vključila izračun LAC DT leta 2017 in 2018. Modra zavarovalnica, katere tržni delež je cca 5 %, je LAC DT pri izračunu SCR-ja uporabila šele leta 2020. Vsa leta prej je imela solventnostni količnik okoli 200 %. Leta 2020 pa se ji je solventnostni količnik drastično zmanjšal iz 194 % na 163 %, če nebi uporabila LAC DT. Z uporabo LAC DT, pa je solventnostni količnik leta 2020 znašal 167 %. Vita pa je leta 2020 postala del zavarovalne skupine Sava, ki je kot ena večjih zavarovalniških skupin v Sloveniji svoje znanje oz. svoj izračun LAC DT predala na novo pridobljeno zavarovalnico.

Zavarovalnicam se lahko izračun LAC DT zdi nepotreben, dokler se jim vrednost solventnostnega količnika ne začne slabšati. Pomembno je, da imajo zavarovalnice čim večji solventnostni količnik, saj veliko investorjev tega uporablja kot »benchmark« za primerjavo med zavarovalnicami. Prav tako pa je pomembno, da je vrednost količnika vedno nad 100 %, drugače morajo zavarovalnice ukrepati, saj je lahko njihovo poslovanje ogroženo. Ko začne vrednost solventnostnega količnika padati, želijo zavarovalnice uporabiti vse možne vire, ki bi izboljšali vrednost solventnostnega količnika. LAC DT preko zmanjšanja SCR-ja naredi ravno to, zato je zelo koristen pri izboljševanju prikaza solventnostnega položaja zavarovalnice.

Zavarovalnice v Sloveniji lahko pripoznajo LAC DT iz dveh različnih virov. Prvi vir so neto odložene obveznosti za davek na SII bilanci stanja, drugi pa prihodnji dobiček. V kakšni meri zavarovalnica pripozna LAC DT, je tudi razvidno v SFCR-ju. Za analizo trga so bili uporabljeni podatki iz SFCR poročil posameznih zavarovalnic za leto 2020. Pri analizi slovenskega zavarovalniškega trga smo prav tako kot EIOPA v analizi EEA območja temeljili na predpostavki, da je bil za utemeljevanje LAC DT najprej uporabljen znesek neto DTL, preostanek pa je utemeljen s prihodnjimi dobički. Se pravi, če je vrednost LAC DT enaka ali pa mogoče nižja od vrednosti neto DTL v SII bilanci stanja, je edini uporabljen vir za utemeljevanje LAC DT neto DTL. Če je vrednost neto DTL negativna, kar pomeni, da imamo v SII bilanci stanja več DTA kot DTL, lahko zavarovalnica za utemeljevanje LAC DT uporabi le prihodnje dobičke, katerih razpoložljivost mora testirati. Katere od slovenskih zavarovalnic in v kakšni meri uporabljajo LAC DT, pa je prikazano na sliki 8.

Iz slike 8 je razvidno, da samo dve zavarovalnici (Triglav Zdravje in Merkur) v celotni meri izkorišča višino LAC DT. Prva osebna zavarovalnica je bila leta 2020 edina zavarovalnica, ki je celotni LAC DT dokazovala samo s prihodnjimi dobički. Triglav Zdravje tudi skoraj v celotni LAC DT utemeljuje s prihodnjimi dobički (le 102 tisoč EUR je utemeljenih z neto DTL v SII bilanci stanja). Iz poročil SFCR zavarovalnic je bilo razvidno tudi to, da je Merkur zavarovalnica edina zavarovalnica v letu 2020, ki ima vrednost neto DTL na SII bilanci stanja večjo od možne maksimalne vrednosti LAC DT. To pomeni, da ne mora uporabiti celotne vrednosti neto DTL v SII bilanci stanja, saj vrednost LAC DT omejuje maksimalni mejni pogoj. Modra zavarovalnica, Triglav RE, Vita, življenjska zavarovalnica in zavarovalnica Triglav so zavarovalnice, ki za utemeljevanje LAC DT ne uveljavljajo celotne vrednosti neto DTL na SII bilanci stanja, saj je vrednost njihovih neto DTL v SII bilanci stanja višja od njihove vrednosti LAC DT, a vseeno nižja od njihove maksimalne možne LAC DT vrednosti.

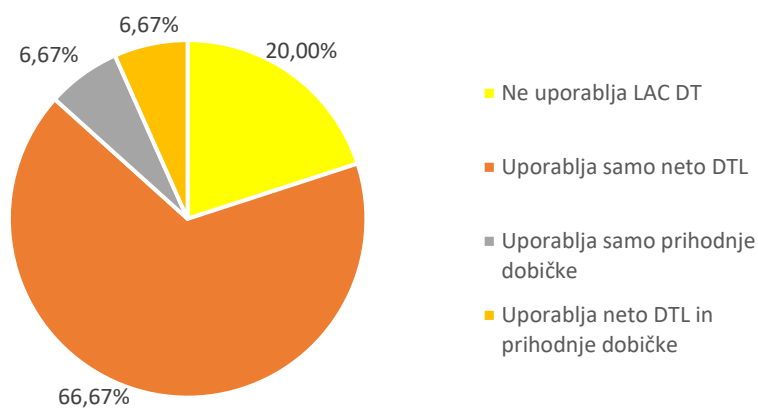
Slika 8: Vrednost LAC DT slovenskih zavarovalnic (v tisoč EUR)

Vir: lastno delo.

Slika 9 prikazuje, kakšna je uporaba LAC DT slovenskih zavarovalnic v letu 2020. Večina slovenskih zavarovalnic računa vrednost LAC DT, za njeno utemeljevanje pa v večini uporabljajo le neto DTL. Za utemeljevanje LAC DT z neto DTL ne potrebujemo dodatnih dokazil, zato se veliko zavarovalnic odloči le za ta vir, čeprav bi se skupaj s prihodnjim dobičkom lahko bolj približali maksimalni vrednosti LAC DT.

Slika 9: Uporaba LAC DT slovenskih zavarovalnic

Vir: lastno delo.

4 EMPIRIČNI PRIMER

Postopek izračuna LAC DT bomo sedaj prikazali na primeru hipotetične zavarovalnice, ki pa ima osnovne poslovne karakteristike enake kot jih ima tipična slovenska življenjska zavarovalnica. Obveznosti tipične življenjske zavarovalnice v večini izhajajo iz zavarovalno-tehničnih rezervacij za življenjska zavarovanja, nekaj jih lahko prihaja tudi iz zdravstvenega zavarovanja, vrednost zavarovalno-tehničnih rezervacij za premoženjska zavarovanja pa je enaka nič. Vsaka zavarovalnica pa ima tudi nekaj opredmetenih in neopredmetenih sredstev, glavnino sredstev pa sestavljajo naložbe. Te naložbe so lahko lastniški vrednostni papirji, obveznice, nepremičnine itd. Na ta način smo tudi sestavili bilanco stanja naše hipotetične zavarovalnice. Lastna sredstva hipotetične zavarovalnice so vsa Stopnje 1.

Predpostavimo, da se je ta zavarovalnica odločila, da bo za poročevalno obdobje, ki se konča 31. 12. 2020, prvič uporabila LAC DT. Postopek njenega dela je opisan v nadaljevanju.

4.1 Izračun absorpcijske sposobnosti odloženih davkov za pokrivanje izgub na primeru hipotetične zavarovalnice

Prvi korak našega izračuna je določitev DTL in DTA v SII bilanci stanja. Za to določitev potrebujemo SII vrednosti in računovodske vrednosti postavk znotraj SII in računovodske bilance stanja.

Tabeli 5a in 5b prikazujeta, kako s prevrednotenjem računovodskih vrednosti v SII vrednosti sredstev in obveznosti (tj. tržna vrednost) dobimo vrednosti DTL in DTA v SII bilanci stanja. Vrednost DTA se poveča, če imamo v SII bilanci stanja glede na računovodsko bilanco stanja zmanjšanje vrednosti sredstev ali povečanje vrednosti obveznosti, povečanje vrednosti DTL pa se zgodi v primeru, ko imamo v SII bilanci stanja glede na računovodsko bilanco stanja povečanje vrednosti sredstva ali zmanjšanje vrednosti obveznosti. Vrednost, za katero se vrednost DTA in DTL spremeni v SII bilanci stanja, je enaka zmnožku vrednosti prevrednotenja in DDPO, ki v Sloveniji znaša 19 %.

Tabela 5a: Prevrednotenje sredstev bilance stanja hipotetične zavarovalnice (v EUR)

	SII vrednosti - brez odloženega davka (A)	Računovodske vrednosti (B)	Prevrednotenje (C = A - B)	DTL* (D = C * 19 %)	DTA* (E = C * 19 %)	SII vrednosti - vpliv odloženega davka (F)
SREDSTVA						
Dobro ime	0	0	0	0	0	0
Odloženi stroški pridobitve	0	0	0	0	0	0
Neopredmetena sredstva	0	1.175	-1.175	0	223	0
Odložene terjatve za davek	0	0	0	0	0	10.573
Presežek iz naslova pokojninskih shem	0	0	0	0	0	0
Opredmetena osnovna sredstva v posesti za lastno uporabo	2.849	2.849	0	0	0	2.849
Naložbe (razen sredstev v posesti v zvezi s pogodbmami, vezanimi na indeks ali enoto premoženja)	936.828	910.382	26.446	5.025	0	936.828
Nepremičnine (razen za lastno uporabo)	0	0	0	0	0	0
Deleži v povezanih podjetjih, vključno z udeležbami	69.920	64.397	5.523	1.049	0	69.920
Lastniški vrednostni papirji	111.308	116.831	-5.523	0	1.049	111.308
Lastniški vrednostni papirji, ki kotirajo na borzi	104.815	110.338	-5.523	0	1.049	104.815
Lastniški vrednostni papirji, ki ne kotirajo na borzi	6.493	6.493	0	0	0	6.493
Obveznice	428.040	389.808	38.232	7.264	0	428.040
Državne obveznice	235.576	209.120	26.456	5.027	0	235.576
Podjetniške obveznice	192.464	180.688	11.776	2.237	0	192.464
Strukturirani vrednostni papirji	0	0	0	0	0	0
Vrednostni papirji, zavarovani s premoženjem	0	0	0	0	0	0
Kolektivna naložbena podjetja	282.900	282.899				282.900
Izvedeni finančni instrumenti	0	0	0	0	0	0
Depoziti, ki niso denarni ustrezniki	44.660	44.376				44.660
Druge naložbe	0	12.071				0
Sredstva v posesti v zvezi s pogodbmami, vezanimi na indeks ali enoto premoženja	0	0	0	0	0	0
Kreditni in hipoteke	0	0	0	0	0	0
Posojila, vezana na police	0	0	0	0	0	0
Kreditni in hipoteke posameznikom	0	0	0	0	0	0
Drugi kreditni in hipoteke	0	0	0	0	0	0
Izterljivi zneski iz naslova pozavarovanj	0	0	0	0	0	0
Depoziti pri cedentih	0	0	0	0	0	0
Terjatve iz naslova zavarovanj in terjatve do posameznikov	1.000	1.000	0	0	0	1.000
Terjatve iz naslova pozavarovanj	0	0	0	0	0	0
Terjatve (do kupcev, nepovezane z zavarovanjem)	2.811	2.811	0	0	0	2.811
Lastne delnice (v posesti neposredno)	0	0	0	0	0	0
Zneski, dolgovani podjetju v zvezi s postavkami lastnih sredstev ali ustanovnim kapitalom, bi je bil vpoklican in še ni vplačan	0	0	0	0	0	0
Denar in denarni ustrezniki	13.491	13.491	0	0	0	13.491
Vsa druga sredstva, ki niso prikazana drugje	5.262	5.262	0	0	0	5.262
Sredstva skupaj	962.241	936.970	25.271	5.025	223	972.814

* DTL vrednost se poveča, ko je SII vrednost večja od računovodske vrednosti. DTA vrednost se poveča, ko je SII vrednost manjša od računovodske vrednosti.

Vir: lastno delo.

Tabela 5b: Prevrednotenje obveznosti bilance stanja hipotetične zavarovalnice (v EUR)

	SII vrednosti - brez odloženega davka (A)	Računovodske vrednosti (B)	Prevrednotenje (C = A - B)	DTL* (D = C * 19 %)	DTA* (E = C * 19 %)	SII vrednosti - vpliv odloženega davka (F)
OBVEZNOSTI						
Zavarovalno-tehnične rezervacije - neživljenjska zavarovanja	67	46	21	0	4	67
Zavarovalno-tehnične rezervacije - neživljenjska zavarovanja (brez zdravstvenih zavarovanj)	0	0	0	0	0	0
Zavarovalno-tehnične rezervacije, izračunane kot celota **	0					0
Najboljša ocena **	0					0
Dodatek za tveganje **	0					0
Zavarovalno-tehnične rezervacije - zdravstvena zavarovanja (podobna neživljenjskim)	67	46	21	0	4	67
Zavarovalno-tehnične rezervacije, izračunane kot celota **	0					0
Najboljša ocena **	65					65
Dodatek za tveganje **	2					2
Zavarovalno-tehnične rezervacije - življenjska zavarovanja (razen zavarovanj, vezanih na indeks ali enoto premoženja)	448.334	393.879	54.455	0	10.346	448.334
Zavarovalno-tehnične rezervacije - zdravstvena zavarovanja (podobna življenjskim)	0	0	0	0	0	0
Zavarovalno-tehnične rezervacije, izračunane kot celota **	0					0
Najboljša ocena **	0					0
Dodatek za tveganje **	0					0
Zavarovalno-tehnične rezervacije - življenjska zavarovanja (razen zdravstvenih zavarovanj in zavarovanj, vezanih na indeks ali enoto premoženja)	448.334	393.879	54.455	0	10.346	448.334
Zavarovalno-tehnične rezervacije, izračunane kot celota **	0					0
Najboljša ocena **	426.681					426.681
Dodatek za tveganje **	21.653					21.653
Zavarovalno-tehnične rezervacije - zavarovanja, vezana na indeks ali enoto premoženja	-30.836	0	-30.836	5.859	0	-30.836
Zavarovalno-tehnične rezervacije, izračunane kot celota **	0					0
Najboljša ocena **	-68.804					-68.804
Dodatek za tveganje **	37.968					37.968
Druge zavarovalno-tehnične rezervacije	0	0	0	0	0	0
Pogojne obveznosti	0	0	0	0	0	0
Rezervacije, razen zavarovalno-tehničnih rezervacij	472	21.479	-21.007	3.991	0	472
Obveznosti iz naslova pokojninskih shem	0	0	0	0	0	0
Depoziti pozavarovateljev	0	0	0	0	0	0
Odložene obveznosti za davek	0	24.172	0	0	0	39.047
Izvedeni finančni instrumenti	0	0	0	0	0	0
Zneski, dolgovani kreditnim institucijam	0	0	0	0	0	0
Finančne obveznosti, razen zneskov, dolgovanih kreditnim institucijam	0	0	0	0	0	0
Obveznosti iz naslova zavarovanj in obveznosti od posrednikov	0	0	0	0	0	0
Obveznosti iz naslova pozavarovanj	0	0	0	0	0	0
Obveznosti (do kupcev, nepovezane z zavarovanjem)	4.505	4.505	0	0	0	4.505
Podrejene obveznosti	0	0	0	0	0	0
Vse druge obveznosti, ki niso prikazane drugje	1.504	1.504	0	0	0	1.504
Obveznosti skupaj	424.046	445.585	2.633	9.850	10.350	463.093
Presežek sredstev nad obveznostmi	538.195	491.385				509.721

* DTL vrednost se poveča, ko je SII vrednost manjša od računovodske vrednosti. DTA vrednost se poveča, ko je SII vrednost večja od računovodske vrednosti.

** Za namene računovodskega poročanja se te vrednosti ne izračunavajo, zato se prevrednotenje izračuna le na agregirani postavki.

Vir: lastno delo.

Za uporabo prevrednotenih vrednosti posameznih postavk v izračunu DTA in DTL znotraj SII bilance stanja moramo pokazati, da so prevrednotene vrednosti posamičnih postavk bilance stanja davčno priznane. Pri hipotetični zavarovalnici smo prikazali v praksi najpogostejše razlike med računovodsko in SII bilanco stanja. Te postavke so sledeče:

- Neopredmetena sredstva; v skladu s smernicami EIOPE (2015b) bi neopredmetena sredstva, ki so pripoznana in ovrednotena v računovodski bilanci stanja, povzročila odložene terjatve za davek v primeru odbitnih razlik. To pomeni, da razlika dejansko vpliva na obdavčljivi dobiček in morebitno plačilo davka. Za namene solventnosti so neopredmetena sredstva vedno ovrednotena na nič (12. člen Delegirane uredbe I), kar pomeni, da bodočasne razlike, ki povzročajo neopredmetena sredstva, vedno povečale vrednost DTA v SII bilanci stanja.
 - Finančne naložbe; razlike med vrednostjo finančnih naložb za namen solventnosti in vrednostjo sredstev v računovodskih izkazih zavarovalnice nastanejo zaradi različnega vrednotenja (SII – tržna vrednost, MRSP – vrednotenje z metodo odplačne vrednosti). Tržna vrednost finančnih naložb v SII bilanci stanja hipotetične zavarovalnice je na 31. 12. 2020 višja od računovodskih vrednosti. Davčna obravnava potencialnega povečanja tržne vrednosti je odvisna od računovodske obravnave:
 - če višje tržne vrednosti pripoznajo kot prihodek skozi izkaz poslovnega izida, morajo biti taki prihodki v tem davčnem obdobju v celoti obdavčeni;
 - če višje tržne vrednosti pripoznamo prek kapitala, potem se skladno s 15. členom ZDDPO-2 znesek presežka iz prevrednotenja, ki izhaja iz prevrednotenja ekonomskih kategorij na višje pošteno vrednosti in ga davčni zavezanec prenese v zadržani dobiček ali druge lastniške postavke, vključi v davčno osnovo v letu tega prenosa.
- V obeh primerih lahko trdimo, da uskladitev vrednosti finančnih naložb na tržno vrednost v celoti vpliva na odloženi davek.
- Zavarovalno-tehnične rezervacije; v skladu s 34. člena ZDDPO-2 se oblikovanje zavarovalno-tehnične rezervacije, ki jih je zavarovalnica dolžna priznati skladno z ZZavar-1, pripoznajo kot davčno priznani odhodek v obračunanem znesku. Ob predpostavki, da se gibanje rezervacij izračuna v skladu z ZZavar-1, se stroški v celoti davčno priznajo oziroma so v celoti obdavčljivi. To pomeni, da povečanje vrednosti zavarovalno-tehničnih rezervacij v SII bilanci stanja pomeni povečanje DTA v SII bilanci stanja, zmanjšanje vrednosti zavarovalno-tehničnih rezervacij v SII bilanci stanja pa povečanje DTL v SII bilanci stanja.
 - Druge rezervacije; naše mnenje je, da razlike v drugih rezervacijah med SII in računovodsko bilanco stanja vodijo k pripoznanju odloženih terjatev/obveznosti za davek v SII bilanci stanja. To lahko ponazorimo na primeru: če bi SII zahtevala višjo vrednost rezervacij za odpravnine, bi morale podjetje oblikovati dodatne rezervacije. Oblikovanje dodatnih rezervacij bi bilo davčno priznано v davčnem obdobju oblikovanja v višini 50 %, preostalih 50 % pa bi bilo priznanih ob uporabi. V našem

modelu predpostavimo, da se bodo vse druge rezervacije realizirale, zato je razlika med računovodsko in SII vrednostjo 100 % davčno priznana.

Tako vse identificirane razlike med računovodsko in SII bilanco stanja za hipotetično zavarovalnico povzročajo DTL ali DTA v SII bilanci stanja.

Končno vrednost DTA (10.573 EUR) dobimo tako, da računovodski vrednosti DTA (0 EUR) prištejemo končno vrednost iz stolpca DTA pri sredstvih (223 EUR) in končno vrednost iz stolpca DTA pri obveznostih (10.350 EUR) (glejte tabeli 5a in 5b).

Končno vrednost DTL (39.047 EUR) v SII bilanci stanja pa dobimo tako, da računovodski vrednosti DTL (24.172 EUR) prištejemo končno vrednost stolpca DTL pri sredstvih (5.025 EUR) in končno vrednost stolpca DTL pri obveznostih (9.850 EUR) (glejte tabeli 5a in 5b).

V nadaljevanju nas bo zanimala vrednost neto DTL (razlika med DTL in DTA), ki je prikazana v tabeli 6.

Tabela 6: Prehod z začasnimi razlikami iz računovodskih vrednosti v SII vrednosti odloženih davkov (v EUR)

	Računovodska bilanca stanja (A)	SII - začasne razlike (B)	SII bilanca stanja (C = A + B)
Odložene terjatve za davek	0	10.573	10.573
Odložene obveznosti za davek	-24.172	-14.875	-39.047
Skupaj	-24.172	-4.302	-28.474

Vir: lastno delo.

Sedaj imamo na voljo vse podatke, da lahko določimo LAC DT utemeljen z neto DTL, saj je ta enaka vrednosti neto DTL (28.474 EUR).

Za izračun maksimalne vrednosti LAC DT utemeljene s prihodnjimi dobički potrebujemo zgornjo mejo LAC DT, saj se LAC DT utemeljen s prihodnjimi dobički izračuna kot razliko med maksimalno vrednostjo LAC DT in LAC DT utemeljenim z neto DTL. Maksimalna vrednost LAC DT se izračuna kot zmnožek stopnje DDPO (v Sloveniji ta znaša 19 %) in SCR-ja (SCR pred vplivom LAC DT) zavarovalnice. Zavarovalnice SCR izračunajo kot vsoto BSCR-ja in operativnega tveganja. BSCR pa izračunajo skladno s standardno formulo (glejte enačbo (5)) predpisano v prilogi 4 direktive SII.

$$BSCR = \sqrt{\sum_{i,j} Corr_{i,j} * SCR_i * SCR_j} \quad (5)$$

pri čemer SCR_i označuje modul tveganja i , SCR_j označuje modul tveganja j , » i, j « pa pomeni, da so v vsoto vključene vse možne kombinacije i in j . Pri izračunu se SCR_i in SCR_j nadomestita z:

- $SCR_{neživljenjsko}$ označuje modul tveganja neživljenjskega zavarovanja;
- $SCR_{življenjsko}$ označuje modul tveganja življenjskega zavarovanja;
- $SCR_{zdravstveno}$ označuje modul tveganja zdravstvenega zavarovanja;
- SCR_{trg} označuje modul tržnega tveganja;
- $SCR_{neplačilo}$ označuje modul tveganja neplačila nasprotne stranke.

Faktor $Corr_{i,j}$ označuje korelacijske faktorje med SCR_i in SCR_j . Vrednosti teh faktorjev so navedene v prilogi 4 Direktive SII. Izračun posameznih SCR_i je prav tako naveden v prilogi 4. Enačba za izračun posameznih SCR_i je enaka enačbi (5), le da tam SCR_i in SCR_j predstavljajo podmodule posameznih modulov tveganja. Izračun zahtevanih solventnostnih kapitalov posameznih podmodulov tveganja in korelacijski faktorji podmodulov tveganj so definirani v poglavju 5 Delegirane uredbe I.

Vrednost MCR se izračuna s pomočjo linearne funkcije. Izračun je opisan v 129. členu Direktive SII.

Vrednosti posameznih modulov in podmodulov tveganja, BCR-ja, SCR-ja in MCR-ja hipotetične zavarovalnice so predstavljene v tabeli 7.

Tabela 7: SCR hipotetične zavarovalnice (v EUR)

Tržno tveganje	226.787
Obrestno tveganje	9.301
Tveganje lastniški vrednostnih papirjev	141.060
Tveganje nepremičnine	0
Tveganje razpona	54.629
Valutno tveganje	45.826
Tveganje koncentracije	73.686
Diverzifikacija podmodulov	-97.724
Tveganje neplačila nasprotne stranke	2.620
Tip 1	2.620
Tip 2	0
Diverzifikacija podmodulov	0

se nadaljuje

Tabela 7: SCR hipotetične zavarovalnice (v EUR) (nad.)

Tveganje življenjskih zavarovanj	64.644
Tveganje umrljivosti	1.231
Tveganje dolgoživosti	22.904
Tveganje invalidnosti/obolevnosti	0
Tveganje predčasne prekinitve pogodbe	17.250
Tveganje stroški servisiranja zavarovalnih pogodb	43.536
Tveganje revizije	0
Tveganje katastrofe	0
Diverzifikacija podmodulov	-20.277
Tveganje zdravstvenih zavarovanj	52
SLT tveganje	0
NSLT tveganje	51
Tveganje katastrofe	4
Diverzifikacija podmodulov	-3
Tveganje premoženjskih zavarovanj	0
Tveganje premij in rezervacij	0
Tveganje predčasne prekinitve pogodb	0
Tveganje katastrofe	0
Diverzifikacija podmodulov	0
BSCR pred diverzifikacijo modulov	294.103
Diverzifikacija	-42.433
Tveganje neopredmetenih sredstev	0
BSCR po diverzifikaciji modulov	251.670
Operativno tveganje	6.380
SCR	258.050
MCR	67.605

Vir: lastno delo.

S pomočjo tabele 7 dobimo maksimalno vrednost LAC DT, ki znaša 49.030 EUR (tj. 19 % od 258.050). V tabeli 8 je prikazan izračun maksimalne vrednosti LAC DT utemeljen z prihodnjimi dobički.

Tabela 8: LAC DT hipotetične zavarovalnice (v EUR)

Maksimalna vrednost LAC DT (A)	LAC DT utemeljen z neto DTL (B)	Maksimalna vrednost LAC DT utemeljen s prihodnjimi dobički (C = A - B)
49.030	28.474	20.556

Vir: lastno delo.

Za hipotetično zavarovalnico tako na 31. 12. 2020 maksimalni LAC DT znaša 49.030 EUR. LAC DT utemeljen z neto DTL je 31. 12. 2020 enak 28.474 EUR. Točna vrednost LAC DT utemeljena s prihodnjimi dobički pa je enaka vrednosti DTA, ki izhaja iz takojšnje izgube in

je s testom izterljivosti utemeljena s prihodnjimi dobički, a je navzgor omejena s svojo maksimalno vrednostjo. Za potrebe dokazovanja izterljivosti DTA se ugotavlja, v kolikšni meri prihodnji obdavčljivi dobički zadoščajo za pokritje vrednosti oblikovanih DTA po šoku. Test izterljivosti se izvede na podlagi predpostavke kontinuiranega poslovanja po šoku in šoku primerni prilagoditvi poslovanja definirane v poslovni strategiji.

Da bomo lahko izvedli test izterljivosti, pa moramo dobiti SII bilanco stanja po šoku, da vidimo vpliv šoka na prihodnje dobičke. Za pridobitev SII bilance stanja po šoku pa je potrebnih nekaj korakov. Najprej moramo definirati stresni scenarij, ki ga bo doživela naša hipotetična zavarovalnica.

Hipotetična zavarovalnica v svojem stresnem scenariju predvideva realizacijo slednjih negativnih šokov, ki nastopijo istočasno v obdobju enkrat na 200 let:

- padec v vrednosti sredstev na evropskih delniških in obvezniških trgih;
- zvišanje kreditnih pribitkov;
- znižanje bonitetnih ocen;
- povišanje stopnje odpisov;
- povišanje rezervacij;
- realizacija operativnega tveganja (več kibernetičnih dogodkov, malomarnosti zaposlenih itd.).

Ta stresni scenarij bo privedel do izgube lastnih sredstev v višini SCR-ja. To izgubo pa je treba dodeliti posameznim postavkam SII bilance stanja, kar pa nas privede do SII bilance stanja po šoku. Da lahko izgubo dodelimo posameznim postavkam SII bilance stanja, moramo vrednost BSCR-ja po diverzifikaciji razporediti med posamezne podmodule tveganja. V tabeli 7 vidimo, da imamo med podmoduli tveganja posameznega modula tveganja in prav tako med moduli tveganja učinek diverzifikacije. Da lahko določimo SII bilanco stanja po šoku, potrebujemo vse učinke diverzifikacije, tudi tistega med moduli, razporediti med posamezne podmodule tveganja. To lahko storimo s pomočjo Eulerjevega načela dodelitve. Z enačbama (2) in (3) Eulerjevega načela dodelitve pa želimo še diverzifikacijo med moduli dodeliti posameznim podmodulom tveganja.

Za izračun je hipotetična zavarovalnica uporabila korelacijske koeficiente, določene v poglavju 5 Delegirane uredbe I. prikazuje dodelitev BSCR-ja pred diverzifikaciji (ta predstavlja vsoto kapitala dodeljenega modulu tveganja (SCR_i), ki je enaka 294.103 EUR) posameznim modulom tveganja. Pomembno je, da se upošteva načelo celotne razporeditve, kar pomeni, da se relativni dodeljeni kapital (SCR_i^A) sešteje v BSCR po diverzifikaciji, ki znaša 251.670 EUR (glejte tabelo 9).

Tabele 10, 11, 12 in 13 prikazujejo dodelitev kapitala na podmodule tveganja, kjer SCR_{iy} predstavlja kapital, dodeljen podmodulu y modula i in SCR_{iy}^A relativni dodeljeni kapital podmodulu y modula i . Prav tako pa moramo tudi tukaj zadostiti načelu celotne razporeditve, BSCR po diverzifikaciji mora biti enak vsoti SCR_{iy}^A .

Tabela 9: Izračun relativnega dodeljenega kapitala modulov tveganja (v EUR)

Moduli tveganja	i	SCR_i (A)	SCR_i^A (B)	AR_i (C = B/A)
Tržno tveganje	1	226.787	219.529	97 %
Tveganje neplačila nasprotne stranke	2	2.620	786	30 %
Tveganje življenjskega zavarovanja	3	64.644	31.339	48 %
Tveganje zdravstvenega zavarovanja	4	52	16	30 %
Tveganje premoženjskega zavarovanja	5	0	0	
Skupaj		294.103	251.670	

Vir: lastno delo.

Tabela 10: Izračun relativnega dodeljenega kapitala podmodulom tržnega tveganja (v EUR)

Podmoduli tržnega tveganja	y	SCR_{1y}	SCR_{1y}^A
Obrestno tveganje	1	9.301	4.990
Lastniški vrednostni papirji	2	141.060	123.493
Nepremičnine	3	0	0
Razpon	4	54.629	42.788
Valutno	5	45.826	8.964
Koncentracija	6	73.686	39.294
Skupaj		324.511	219.529

Vir: lastno delo.

Tabela 11: Izračun relativnega dodeljenega kapitala podmodulom tveganja življenjskega zavarovanja (v EUR)

Podmoduli tveganja življenjskega zavarovanja	y	SCR_{3y}	SCR_{3y}^A
Umrljivost	1	1.231	59
Dolgoživost	2	22.904	6.492
Invalidnost/obolevnost	3	0	0
Predčasna prekinitvev pogodbe	4	17.250	5.788
Stroški servisiranja zavarovalnih pogodb	5	43.536	19.000
Revizija	6	0	0
Katastrofe	7	0	0
Skupaj		84.921	31.339

Vir: lastno delo.

Tabela 12: Izračun relativnega dodeljenega kapitala podmodulom tveganja neplačila nasprotne stranke (v EUR)

Podmoduli tveganja neplačila nasprotne stranke	y	SCR_{2y}	SCR_{2y}^A
<i>Tip 1</i>	1	2.620	786
<i>Tip 2</i>	2	0	0
Skupaj		2.620	786

Vir: lastno delo.

Tabela 13: Izračun relativnega dodeljenega kapitala podmodulom tveganja zdravstvenega zavarovanja (v EUR)

Podmoduli tveganja zdravstvenega zavarovanja	y	SCR_{4y}	SCR_{4y}^A
SLT	1	0	0
NSLT	2	51	15
Katastrofe	3	4	1
Skupaj		55	16

Vir: lastno delo.

Ko imamo diverzificirane podmodule BSCR-ja, je potrebno v SII bilanci stanja določiti postavke, ki so povezane s posameznimi podmoduli tveganja BSCR-ja (npr. obveznice, delnice, posojila itd.). Tabela 14 prikazuje, na katere postavke SII bilance stanja vplivajo posamezna tveganja. Pri določanju postavk SII bilance stanja, na katere vplivajo tveganja je pomembno dobro poznati portfelj zavarovalnice in posamezna tveganja. V tabeli 14 prikazujemo predpostavljena tveganja, ki izhajajo iz posameznih postavk SII bilance stanja.

Tveganje premoženjskega zavarovanja izhaja iz obvez premoženjskega zavarovanja. Naša zavarovalnica je življenjska zavarovalnica, ki ne prodaja premoženjskih zavarovanj, zato nobena postavka SII bilance stanja ni izpostavljena temu tveganju. Tveganje življenjskih zavarovanj izhaja iz pogodb življenjskega zavarovanja, zato vpliva le na postavk zavarovalno-tehnične rezervacije življenjskega zavarovanja. Enako velja za tveganje zdravstvenega zavarovanja.

Operativno tveganje predstavlja tveganje zaradi slabega izvajanja notranjih poslov, kar lahko privede do izgube zavarovancev. Zato to tveganje vpliva na zavarovalno-tehnične rezervacije zavarovalnice.

Tveganje obrestnih mer vpliva na postavke, prikazane v tabeli 14, saj so te postavke občutljive na spremembe obrestnih mer in na spremembe v časovni strukturi obrestnih mer. Tveganje lastniških vrednostnih papirjev skladno s členom 168 Delegirane uredbe I izhaja iz lastniških vrednostnih papirjev, ki kotirajo na borzi, lastniških vrednostnih papirjev, ki ne

kotirajo na borzi ter blaga in drugih alternativnih naložb. S tem v mislih je hipotetična zavarovalnica določila postavke SII bilance stanja, ki so občutljive na tveganje lastniških vrednostnih papirjev. Tveganje koncentracije je zavarovalnica dodelila postavkam SII bilance stanja, ki so skoncentrirane na majhno število nasprotnih strank. Če bi to majhno število nasprotnih strank doletel neugoden dogodek, bi lahko zavarovalnica utrpela velike izgube. Tveganje razpona vpliva na sredstva in obveznosti z netvegano obrestno mero. Valutno tveganje izhaja iz sredstva ali obveznosti, ki so občutljiva na spremembe v menjalnih tečajih in to so postavke v SII bilanci stanja, ki jih ima zavarovalnica v valuti, v kateri primarno ne posluje. Tveganje neplačila nasprotne stranke je zavarovalnica dodelila postavkam SII bilance stanja, katerih realizacija je odvisna od izplačila terjatev.

Sedaj vemo, na katere postavke SII bilance stanja vplivajo posamezni podmoduli oz. moduli tveganja, ne vemo pa še, v kakšni meri na njih vplivajo. Kot omenjeno, tveganje življenjskega zavarovanja (31.339 EUR) se pripiše le zavarovalno-tehničnim rezervacijam – življenjska zavarovanja (razen zavarovanj, vezanih na indeks ali enoto premoženja). Prav tako velja za podmodule tveganj zdravstvenega zavarovanja (16 EUR), ki pripadajo le zavarovalno-tehničnim rezervacijam – zdravstvena zavarovanja (podobna neživljenjskim).

Delež posameznega tveganja, ki ga dodelimo podstavki SII bilance stanja, je enak deležu, ki ga SII vrednost postavke predstavlja med SII vrednostmi postavk, na katere to tveganje vpliva. Na primer, državne obveznice predstavljajo 19,56 % vrednosti SII postavk, na katere vpliva tveganje obrestne mere, posledično se jim dodeli 19,56 % obrestnega tveganja, kar predstavlja 976 EUR (tj. 19,56 % od 4.990 EUR). Da dobimo SII bilanco stanja po šoku, moramo SII vrednostim bilance stanja pred šokom odšteti, če gre za sredstva oz. prišteti, če gre za obveznosti, dodeljene izgube šoka vseh elementov, ki so vsebovani v podmodulih. Dodelitev tveganj postavkam SII bilance stanja je prikazana v tabeli 15.

Na tej točki bomo naredili manjšo poenostavitev modela. Pri izračunu dodelitve izgube bomo pri vsakem tveganju vzeli celotno vrednost postavke SII bilance stanja. Zavedati se moramo, da se postavke dajo razdeliti še bolj podrobno. Npr. 50 % podjetniških obveznic imamo v EUR valuti in 50 % v USD. To pomeni, da je samo 50 % podjetniških obveznic občutljivih na valutno tveganje in ne celotni delež, zato bi morali pri dodelitvi valutnega tveganja upoštevati le 50 % podjetniških obveznic. To delitev bi lahko naredili pri skoraj vseh tveganjih in postavkah SII bilance stanja. Te značilnosti postavk SII bilance stanja morajo zavarovalnice pri izračunu SII bilance stanja po šoku upoštevati. Za namene magistrskega dela pa bomo model poenostavili in pri vsakem tveganju upoštevali celotno vrednost postavke.

Tabela 14: Povezava postavk SII bilance stanja ter podmodulov in modulov tveganja

Postavka SII bilance stanja	Obrestno tveganje	Tveganje lastniških vrednostnih papirjev	Tveganje razpona	Tveganje koncentracije	Valutno tveganje	Tveganje neplačila nasprotnne stranke	Tveganje življenjskega zavarovanja	Tveganje zdravstvenega zavarovanja	Operativno tveganje
Deleži v povezanih podjetjih, vključno z udeležbami		✓							
Lastniški vrednostni papirji, ki kotirajo na borzi		✓		✓	✓				
Lastniški vrednostni papirji, ki ne kotirajo na borzi		✓		✓	✓				
Državne obveznice	✓								
Podjetniške obveznice	✓		✓	✓	✓				
Kolektivna naložbena podjetja	✓	✓	✓	✓	✓				
Depoziti, ki niso denarni ustrezniki	✓		✓	✓	✓				
Terjatve iz naslova zavarovanj in terjatve do posameznikov						✓			
Zavarovalno-tehnične rezervacije - zdravstvena zavarovanja (podobna neživljenjskim)	✓				✓			✓	✓
Zavarovalno-tehnične rezervacije – življenjska zavarovanja (razen zavarovanj, vezanih na indeks ali enoto premoženja)	✓				✓		✓		✓

Vir: lastno delo.

Tabela 15: Elementi SII bilance stanja povezani s podmoduli tveganja (v EUR)

Podmodul tveganja	Element SII bilance stanja	Vrednost v SII bilanci stanja pred šokom	Dodeljeni del izgube
Obrestno tveganje		1.204.001	4.990
	Državne obveznice	235.576	976
	Podjetniške obveznice	192.464	798
	Kolektivna naložbena podjetja	282.900	1.173
	Depoziti, ki niso denarni ustrezniki	44.660	185
	Zavarovalno-tehnične rezervacije - zdravstvena zavarovanja (podobna neživljenjskim)	67	0
	Zavarovalno-tehnične rezervacije - življenjska zavarovanja (razen zavarovanj, vezanih na indeks ali enoto premoženja)	448.334	1.858
Tveganje lastniških vrednostnih papirjev		464.128	123.494
	Deleži v povezanih podjetjih, vključno z udeležbami	69.920	18.604
	Lastniški vrednostni papirji, ki kotirajo na borzi	104.815	27.889
	Lastniški vrednostni papirji, ki ne kotirajo na borzi	6.493	1.728
	Kolektivna naložbena podjetja	282.900	75.273
Tveganje razpona		520.024	42.788
	Podjetniške obveznice	192.464	15.836
	Depoziti, ki niso denarni ustrezniki	44.660	3.675
	Kolektivna naložbena podjetja	282.900	23.277
Tveganje koncentracije		631.332	8.964
	Lastniški vrednostni papirji, ki kotirajo na borzi	104.815	1.488
	Lastniški vrednostni papirji, ki ne kotirajo na borzi	6.493	92
	Podjetniške obveznice	192.464	2.733
	Kolektivna naložbena podjetja	282.900	4.017
	Depoziti, ki niso denarni ustrezniki	44.660	634
Valutno tveganje		1.079.733	39.293
	Lastniški vrednostni papirji, ki kotirajo na borzi	104.815	3.814
	Lastniški vrednostni papirji, ki ne kotirajo na borzi	6.493	236
	Podjetniške obveznice	192.464	7.004
	Kolektivna naložbena podjetja	282.900	10.295
	Depoziti, ki niso denarni ustrezniki	44.660	1.625
	Zavarovalno-tehnične rezervacije - zdravstvena zavarovanja (podobna neživljenjskim)	67	3
	Zavarovalno-tehnične rezervacije - življenjska zavarovanja (razen zavarovanj, vezanih na indeks ali enoto premoženja)	448.334	16.316
Tveganje neplačila nasprotne stranke		1.000	786
	Terjatve iz naslova zavarovanj in terjatve do posameznikov	1.000	786
Operativno tveganje		448.401	6.380
	Zavarovalno-tehnične rezervacije - zdravstvena zavarovanja (podobna neživljenjskim)	67	1
	Zavarovalno-tehnične rezervacije - življenjska zavarovanja (razen zavarovanj, vezanih na indeks ali enoto premoženja)	448.334	6.379

Vir: lastno delo.

Sedaj vemo, kako posamezna tveganja vplivajo na posamezne elemente SII bilance stanja. Če želimo dobiti SII bilanco stanja po šoku, moramo po posameznih postavkah SII bilance stanja sešteti dodeljeno izgubo in jo odšteti (sredstva) oz. prišteti (obveznosti) začetni vrednosti postavk SII bilance stanja. To je prikazano v tabeli 16a in 16b.

Tabela 16a: Vrednost sredstev SII bilanca stanja po šoku (v EUR)

	SII bilanca stanja pred šokom (A)	Dodeljena izguba šoka (B)	Okvirna SII bilanca stanja po šoku (C = A - B)
SREDSTVA			
Dobro ime	0		0
Odloženi stroški pridobitve	0		0
Neopredmetena sredstva	0		0
Odložene terjatve za davek	10.573		10.573
Presežek iz naslova pokojninskih shem	0		0
Opredmetena osnovna sredstva v posesti za lastno uporabo	2.849		2.849
Naložbe (razen sredstev v posesti v zvezi s pogodbami, vezanimi na indeks ali enoto premoženja)	936.828	201.352	735.476
Nepremičnine (razen za lastno uporabo)	0		0
Deleži v povezanih podjetjih, vključno z udeležbami	69.920	18.604	51.316
Lastniški vrednostni papirji	111.308	35.247	76.061
Lastniški vrednostni papirji, ki kotirajo na borzi	104.815	33.191	71.624
Lastniški vrednostni papirji, ki ne kotirajo na borzi	6.493	2.056	4.437
Obveznice	428.040	27.347	400.693
Državne obveznice	235.576	976	234.600
Podjetniške obveznice	192.464	26.371	166.093
Strukturirani vrednostni papirji	0		0
Vrednostni papirji, zavarovani s premoženjem	0		0
Kolektivna naložbena podjetja	282.900	114.035	168.865
Izvedeni finančni instrumenti	0		0
Depoziti, ki niso denarni ustrezniki	44.660	6.119	38.541
Druge naložbe	0		0
Sredstva v posesti v zvezi s pogodbami, vezanimi na indeks ali enoto premoženja	0		0
Kreditni in hipoteke	0		0
Posojila, vezana na police	0		0
Kreditni in hipoteke posameznikom	0		0
Drugi kreditni in hipoteke	0		0
Izterljivi zneski iz naslova pozavarovanj	0		0
Depoziti pri cedentih	0		0
Terjatve iz naslova zavarovanj in terjatve do posameznikov	1.000	786	214
Terjatve iz naslova pozavarovanj	0		0
Terjatve (do kupcev, nepovezane z zavarovanjem)	2.811		2.811
Lastne delnice (v posesti neposredno)	0		0
Zneski, dolgovani podjetju v zvezi s postavkami lastnih sredstev ali ustanovnim kapitalom, bi je bil vpoklican in še ni vplačan	0		0
Denar in denarni ustrezniki	13.491		13.491
Vsa druga sredstva, ki niso prikazana drugje	5.262		5.262
Sredstva skupaj	972.814	202.138	770.676

Vir: lastno delo.

Tabela 16b: Vrednost obveznosti SII bilanca stanja po šoku (v EUR)

	SII bilanca stanja pred šokom (A)	Dodeljena izguba šoka (B)	Okvirna SII bilanca stanja po šoku (C = A + B)
OBVEZNOSTI			
Zavarovalno-tehnične rezervacije - neživljenjska zavarovanja	67	20	87
Zavarovalno-tehnične rezervacije - neživljenjska zavarovanja (brez zdravstvenih zavarovanj)	0		0
Zavarovalno-tehnične rezervacije, izračunane kot celota	0		0
Najboljša ocena	0		0
Dodatek za tveganje	0		0
Zavarovalno-tehnične rezervacije - zdravstvena zavarovanja (podobna neživljenjskim)	67	20	87
Zavarovalno-tehnične rezervacije, izračunane kot celota	0		0
Najboljša ocena	65	19	84
Dodatek za tveganje	2	1	3
Zavarovalno-tehnične rezervacije - življenjska zavarovanja (razen zavarovanj, vezanih na indeks ali enoto premoženja)	448.334	55.892	504.226
Zavarovalno-tehnične rezervacije - zdravstvena zavarovanja (podobna življenjskim)	0		0
Zavarovalno-tehnične rezervacije, izračunane kot celota	0		0
Najboljša ocena	0		0
Dodatek za tveganje	0		0
Zavarovalno-tehnične rezervacije - življenjska zavarovanja (razen zdravstvenih zavarovanj in zavarovanj, vezanih na indeks ali enoto premoženja)	448.334	55.892	504.226
Zavarovalno-tehnične rezervacije, izračunane kot celota	0		0
Najboljša ocena	426.681	53193	479.874
Dodatek za tveganje	21.653	2.699	24.352
Zavarovalno-tehnične rezervacije - zavarovanja, vezana na indeks ali enoto premoženja	-30.836		-30.836
Zavarovalno-tehnične rezervacije, izračunane kot celota	0		0
Najboljša ocena	-68.804		-68.804
Dodatek za tveganje	37.968		37.968
Druge zavarovalno-tehnične rezervacije	0		0
Pogojne obveznosti	0		0
Rezervacije, razen zavarovalno-tehničnih rezervacij	472		472
Obveznosti iz naslova pokojninskih shem	0		0
Depoziti pozavarovateljev	0		0
Odložene obveznosti za davek	39.047		39.047
Izvedeni finančni instrumenti	0		0
Zneski, dolgovani kreditnim institucijam	0		0
Finančne obveznosti, razen zneskov, dolgovanih kreditnim institucijam	0		0
Obveznosti iz naslova zavarovanj in obveznosti od posrednikov	0		0
Obveznosti iz naslova pozavarovanj	0		0
Obveznosti (do kupcev, nepovezane z zavarovanjem)	4.505		4.505
Podrejene obveznosti	0		0
Vse druge obveznosti, ki niso prikazane drugje	1.504		1.504
Obveznosti skupaj	463.093	55.912	519.005
Presežek sredstev nad obveznostmi	509.721	258.050	251.671

Vir: lastno delo.

Iz tabele 16a in 16b je razvidno, da je razlika v lastnih sredstvih v SII bilanci stanja pred (tj. 509.721 EUR) in po šoku (tj. 251.671 EUR) enaka SCR vrednost (tj. 258.050 EUR). Vidimo tudi, na katere vrednosti sredstev in obveznosti je šok vplival.

Videli smo, kako šok vpliva na našo SII bilanco stanja in višino lastnih sredstev. Vsa lastna sredstva hipotetične zavarovalnice so Stopnje 1, tako da so vsa primerna za kritje SCR-ja, prav tako pa tudi MCR-ja. Tabela 17 prikazuje solventnostni količnik naše hipotetične zavarovalnice pred in po šoku.

Tabela 17: Solventnostni količnik hipotetične zavarovalnice pred in po šoku (v EUR)

Kapitalska ustreznost (v EUR)	<i>Realizirano (na dan 31.12.2020)</i>	<i>Po šoku (na dan 31.12.2020)</i>
	Brez LAC DT	Brez LAC DT
A. Osnovni zahtevani solventnostni kapital (BSCR) (glejte tabelo 7)	251.670	251.670
B. Operativno tveganje (glejte tabelo 7)	6.380	6.380
C. Zahtevani solventnostni kapital (SCR) (A + B)	258.050	258.050
D. Razpoložljiva lastna sredstva za izpolnjevanje SCR (glejte tabelo 16b)	509.721	251.671
E. Višek/primanjkljaj lastnih sredstev (C - D)	251.671	-6.379
F. Razmerje lastnih sredstev z SCR (D / C)	198%	98%
G. Zahtevani minimalni kapital (MCR) (glejte tabelo 7)	67.605	67.605
H. Razpoložljivih lastnih sredstev za izpolnjevanje MCR (glejte tabelo 16b)	509.721	251.671
I. Višek/primanjkljaj lastnih sredstev (H - G)	432.116	184.066
Razmerje lastnih sredstev z MCR (H / G)	754%	372%

Vir: lastno delo.

Ob istočasni realizaciji vseh tveganj in predpostavljene izgubi v višini SCR-ja bi lastna sredstva hipotetične zavarovalnice padla pod SCR, a bi bila še vedno višja od MCR, in sicer bi znašala 98 % SCR-ja. Ker vrednost lastnih sredstev pade pod vrednost SCR-ja, mora vodstvo zavarovalnice sprejeti ukrepe za obnovitev kapitalske moči ter zagotovitev pogojev za nadaljnje poslovanje. Predpostavimo, da se je vodstvo zavarovalnice odločilo, da bo pomoč poiskalo pri matičnem podjetju, ki ji bo omogočilo dostop do potrebnih dodatnih sredstev (dokapitalizacija). Prav tako pa bo zmanjšalo svoje tveganje obveznosti iz zavarovanj s prodajo dela portfelja ter dodatnim pozavarovanjem.

S sprejetimi ukrepi vodstva zavarovalnice po realizaciji šoka se že v naslednjem obdobju po šoku predvidi vrnitev v bolj ustaljeno dinamiko poslovanja in zmožnost izpolnjevanja zahtev vseh deležnikov (zavarovancev, regulatorjev in lastnikov). Zato predpostavimo, da je možnost doseganja poslovnega plana v prihodnjih obdobjih realna. Privzamemo tudi, da bo

višina dobička pred davki v obdobju po izteku poslovnega plana stabilna, kar temelji na trdnem poslovnem modelu.

Solventnost II vedno strožje predpisuje utemeljevanje LAC DT na podlagi prihodnjih dobičkov. Najnovejši predpisi o predpostavkah so prišli v veljavo z Delegirano uredbo II (1. člena, 50. odstavek). Predpostavke, ki jih uporabimo za namene dokazovanja prihodnjih obdavčljivih dobičkov, morajo zadovoljevati določenim pogojem. Zavarovalnica ne sme predpostaviti prodaje iz naslova novih poslov, ki bi presegala prodajo, napovedano za namene poslovnega načrta. Prav tako pa ne sme predpostaviti prodaje iz naslova novih poslov po obdobju, ki ga zajema poslovni načrt, in po obdobju največ petih let. To pomeni, da imamo v obdobju po poslovnem načrtu le še sproščanje prihodkov iz obstoječega posla.

Zaradi omenjene zmožnosti doseganja plana v prihodnjih obdobjih po šoku in omejitvah v predpostavkah za modeliranje prihodnjih dobičkov se je zavarovalnica odločila, da bo za namene dokazovanja prihodnjih dobičkov za pokrivanje izgub uporabila kar poslovni načrt. Poslovni načrt zavarovalnice obsega obdobje treh let, v katerem zavarovalnica predpostavi prihodke tudi iz novega posla. Po izteku triletnega plana pa predpostavimo generiranje prihodnjih dobičkov iz obstoječega posla v sedemletnem obdobju. Pogodbe zavarovalnice so pretežno dolgoročne, kar je značilno za življenjska zavarovanja, zato je sedemletno obzorje sprostitve obstoječega posla smiselno. Ker smo predpostavili, da bo višina dobička pred davki v obdobju po izteku poslovnega plana stabilna ter da se bo ta dobiček generiral le iz obstoječe posla, je zavarovalnica v obdobju po poslovnem planu določila odstotke sproščanja obstoječega posla:

- v letu 2024 generiramo le še 87,5 % prihodkov obstoječega posla leta 2023 (tj. 7.932 EUR (tj. 87,5 % od 20.494 EUR));
- v letu 2025 generiramo le še 75 % prihodkov obstoječega posla leta 2023;
- v letu 2026 generiramo le še 62,5 % prihodkov obstoječega posla leta 2023;
- v letu 2027 generiramo le še 50 % prihodkov obstoječega posla leta 2023;
- v letu 2028 generiramo le še 37,5 % prihodkov obstoječega posla leta 2023;
- v letu 2029 generiramo le še 25 % prihodkov obstoječega posla leta 2023;
- v letu 2030 generiramo le še 12,5 % prihodkov obstoječega posla leta 2023.

Tabela 18 prikazuje vrednost prihodnjih dobičkov za utemeljevanje LAC DT. V njej vidimo vpliv šoka na izkaz poslovnega izida (IPI). Vpliv šoka na spremembo zavarovalno-tehničnih rezervacij izhaja iz dodeljene izgube šoka v SII bilanci stanja vsem zavarovalno-tehničnim rezervacijam, brez vpliva operativnega tveganja (tj. -49.532 EUR = -55.912 EUR + 6.380 EUR). Vpliv operativnega tveganja prepoznamo pod postavko drugi obratovalni stroški. Vpliv šoka na odhodke od naložb (tj. -201.352 EUR) je enak izgubi šoka dodeljeni naložbam. Izguba šoka, dodeljena terjatvam iz naslova zavarovanj in terjatvam do posameznikov (tj. -786 EUR), pa vpliva na druge zavarovalne odhodke v IPI-ju.

Tabela 18: Prihodnji dobički za LAC (v EUR)

	IPI pred šokom 2020	Vpliv šoka	IPI po šoku 2020	IPI iz poslovnega načrta 2021	IPI iz poslovnega načrta 2022	IPI iz poslovnega načrta 2023	Sprostitev 2024	Sprostitev 2025	Sprostitev 2026	Sprostitev 2027	Sprostitev 2028	Sprostitev 2029	Sprostitev 2030
Čisti prihodki od zavarovalnih premij	94.276		94.276	103.326	105.416	110.861							
<i>Obračunane kosmate zavarovalne premije</i>	94.276		94.276										
Prihodki od naložb v povezane družbe	8.124		8.124	4.885	3.449	2.456							
Prihodki od naložb	26.375		26.375	25.538	25.159	24.133							
Drugi zavarovalni prihodki	21.493		21.493	18.509	23.097	24.658							
Drugi prihodki	250		250	189	198	206							
Čisti odhodki za škode	-43.795		-43.795	-52.824	-61.409	-67.496							
<i>Obračunani kosmati zneski škod</i>	-43.725		-43.725										
<i>Spremembe škodnih rezervacij za pozavarovalni in sozavarovalni del</i>	-70		-70										
Sprememba zavarovalno-tehničnih rezervacij	-58.749	-49.532	-108.281	-57.002	-50.089	-50.945							
Obratovalni stroški	-12.196	-6.380	-18.576	-13.786	-14.885	-15.183							
<i>Stroški pridobivanja zavarovanj</i>	-99		-99										
<i>Drugi obratovalni stroški</i>	-12.097	-6.380	-18.477										
Odhodki od naložb	-7.453	-201.352	-208.805	-8.157	-4.470	-4.405							
Drugi zavarovalni odhodki	-1.982	-786	-2.768	-1.156	-3.737	-3.791							
Drugi odhodki	-392		-392	-200	0	0							
Poslovni rezultat pred obdavčitvijo	25.951	-258.050	-232.099	19.322	22.729	20.494	17.932	15.371	12.809	10.247	7.685	5.124	2.562
Sproščanje							0,875	0,75	0,625	0,50	0,375	0,25	0,125
Prihodnji dobički razpoložljivi za kritje davčne izgube (50 % poslovnega rezultata pred obdavčitvijo)				9.661	11.365	10.247	8.966	7.685	6.404	5.124	3.843	2.562	1.281

Vir: lastno delo.

Vidimo (glejte tabelo 18), da imamo leta 2020 zaradi šoka izgubo v višini 232.099 EUR. Ker smo predpostavili, da je zaradi sprejetih ukrepov možnost doseganja poslovnega plana v prihodnjih obdobjih realna, je zavarovalnica leta 2021 ponovno dobičkonosna. Zaradi šoka zavarovalnica v letu 2020 doživi davčno izgubo, zaradi katere lahko v prihodnjih obdobjih zmanjšuje davčno osnovo v višini 50 % davčne osnove davčnega obdobja (prenos naprej). Vrednosti prenosa naprej (tj. 67.138 EUR = 9.661 EUR + 11.365 EUR + 10.247 EUR + 8.966 EUR + 7.685 EUR + 6.404 EUR + 5.124 EUR + 3.843 EUR + 2.562 EUR + 1.281 EUR) predstavlja osnovo za utemeljevanje LAC DT. Dejanska vrednost LAC DT utemeljena s prihodnjimi dobički oz. prenosom naprej pa je enaka 19 % (stopnja DDPO) osnove, kar znaša 12.756 EUR (tj. 19 % od 67.138 EUR).

Sedaj imamo vse potrebno, da določimo končno vrednost LAC DT (glejte tabelo 19).

Tabela 19: Končna vrednost LAC DT (v EUR)

LAC DT utemeljen z neto DTL (A)	LAC DT utemeljen s prihodnjimi dobički (B)	Končna vrednost LAC DT (C = A + B)
28.474	12.756	41.230

Vir: lastno delo.

LAC DT zmanjša SCR zavarovalnice za 41.230 EUR, tj. z 258.050 EUR na 216.820 EUR. S tem se posledično tudi poveča SCR količnik z 198 % na 235 %, kot je prikazano v tabeli 20.

Tabela 20: Vpliv LAC DT na SCR in solventnostni količnik

Kapitalska ustreznost (v EUR)	Realizirano (na dan 31.12.2020)	Realizirano (na dan 31.12.2020)	Po šoku (na dan 31.12.2020)
	Brez LAC DT	Z LAC DT	Brez LAC DT
A. Osnovni zahtevani solventnostni kapital (BSCR) (glejte tabelo 7)	251.670	251.670	251.670
B. Operativno tveganje (glejte tabelo 7)	6.380	6.380	6.380
C. LAC DT utemeljen z DTL (glejte tabelo 19)	0	-28.474	0
D. LAC DT utemeljen s prihodnjimi dobički (glejte tabelo 19)	0	-12.756	0
E. Zahtevani solventnostni kapital (SCR) (A+B+C+D)	258.050	216.820	258.050
F. Razpoložljiva lastna sredstva za izpolnjevanje SCR (glejte tabelo 16b)	509.721	509.721	251.671
G. Višek/primanjkljaj sredstev (F-E)	251.671	292.901	-6.379
H. Razmerje lastnih sredstev z SCR (F/E)	198 %	235 %	98%

Vir: lastno delo.

4.2 Analiza občutljivosti absorpcijske sposobnosti odloženih davkov za pokrivanje izgub

Analiza občutljivosti je orodje, ki se uporablja pri finančnem modeliranju. S tem orodjem analiziramo, kako različne vrednosti nabora neodvisnih spremenljivk vplivajo na določeno odvisno spremenljivko. Analizo občutljivosti poznamo tudi kot »kaj-če« analizo (angl. »What if« analysis). Z analizo občutljivosti lahko na primer preučimo učinek spremembe obrestnih mer na ceno obveznice, če se obrestna mera poveča za 1 %. Vprašanje »Kaj če« bi bilo: »Kaj bi se zgodilo s ceno obveznice, če bi se obrestna mera zvišala za 1 %?«. Na to vprašanje lahko odgovorimo z analizo občutljivosti. Podjetja izvedejo analizo občutljivosti, ko želijo ugotoviti, kakšen vpliv imajo spremembe neodvisnih spremenljivk na rezultat modela (CFI, brez datuma b).

Nekateri izmed razlogov za izvedbo analize občutljivosti so (CFI, brez datuma b):

- dodajanje verodostojnosti kateri koli vrsti finančnega modela;
- omogočanje fleksibilnost z mejami, znotraj katerih lahko preizkusi občutljivost odvisnih spremenljivk na neodvisne spremenljivke;
- pomaganje pri preišljenih odločitvah (odločevalci z analizo razumejo, kako odziven je rezultat na spremembe nekaterih spremenljivk, prav tako pa je analitiku lahko v pomoč pri ugotavljanju oprijemljivih zaključkov in sprejemanju optimalnih odločitev).

Spodaj navedeni so koraki, uporabljeni za izvedbo analize občutljivosti (Pristine, 2018):

1. korak: Definicija osnovnega scenarija, njegovih vhodnih (neodvisnih) spremenljivk ter izhodno (odvisno) spremenljivko, za katero želimo izmeriti občutljivost.
2. korak: Izračun izhodne vrednosti pri novi vrednosti ene od vhodnih spremenljivk, pri čemer vse ostale vhodne spremenljivke ostanejo nespremenjene glede na osnovni scenarij.
3. korak: Izračun odstotne spremembe v vrednosti vhodne in izhodne spremenljivke.
4. korak: Občutljivost izračunamo tako, da se odstotna sprememba izhodne vrednosti deli z odstotno spremembo vhodne vrednosti.

V našem primeru LAC DT, bi koraki analize občutljivosti izgledali takole:

1. korak: V prvem koraku se postavi osnovni scenarij. To smo mi že storili v poglavju 4.1, kjer je osnovni scenarij predstavljen in izračunan. Izhodna spremenljivka je LAC DT. Kot vhodne spremenljivke bomo uporabili naslednje štiri spremenljivke: (1) Stopnja DDPO, (2) Začasne razlike, (3) Odstotek prihodnjih dobičkov razpoložljivih za kritje davčne izgube, (4) Prihodnji dobiček.

2. korak: V analizi občutljivosti bomo preizkusili vpliv štirih vhodnih spremenljivk na našo izhodno spremenljivko LAC DT. Pri tem bomo preizkusili, kakšen vpliv ima znižanje in zvišanje vrednosti posamezne vhodne spremenljivke. S tem bomo dobili 8 različnih scenarijev in vrednost LAC DT znotraj teh scenarijev (glejte tabelo 21).
3. korak: Da bomo dobili odstotno spremembo, bomo med seboj primerjali vrednost LAC DT v osnovnem scenariju in vrednost LAC DT v vsakem od osmih scenarijev.
4. korak: Občutljivost bomo izmerili tako, da bomo odstotno spremembo izhodne vrednosti delili z odstotno spremembo vhodne vrednosti.

Spremembe vrednosti posameznih vhodnih spremenljivk so prikazane v tabeli 21. Občutljivost LAC DT bomo najprej preizkusili z zmanjšanjem in povečanjem vrednosti stopnje DDPO za 10 odstotnih točk. Nato bomo začasne razlike, ki povzročajo odložene davke, povečali in zmanjšali za 20 odstotkov in ugotovili njihov vpliv na LAC DT. Naslednja vhodna spremenljivka je vrednost odstotka prihodnjih dobičkov razpoložljivih za kritje davčnih izgub. Ta odstotek bomo povečali in zmanjšali za 20 odstotnih točk. Na koncu pa bomo ugotovili še vpliv prihodnjih dobičkov na LAC DT z zmanjšanjem in povečanjem vrednosti prihodnjih dobičkov za 30 odstotkov.

Tabela 21: Spremembe vrednosti vhodnih spremenljivk za analizo občutljivosti

Spremenljivka	Vrednost v osnovnem scenariju	Sprememba vrednosti
Stopnja DDPO	19 %	± 10 odstotnih točk
Začasne razlike	Prikazana v stolpcu C tabele 5a in 5b.	± 20 odstotkov
Odstotek prihodnjih dobičkov razpoložljivih za kritje davčnih izgub	50 %	± 20 odstotnih točk
Prihodnji dobički	134.274 EUR	± 30 odstotkov

Vir: lastno delo.

1. VPLIV SPREMEMBE STOPNJE DDPO

Najprej bomo preverili vpliv stopnje DDPO na LAC DT. Vrednost stopnje DDPO uporabimo na več mestih našega izračuna LAC DT:

- pri izračunu odloženih davkov znotraj računovodske bilance stanja, ko začasne razlike med davčno in računovodsko vrednostjo sredstva ali obveznosti pomnožimo s stopnjo DDPO, da dobimo vrednost odloženih davkov znotraj računovodske bilance stanja;
- med prevrednotenjem računovodskih vrednostih v SII vrednosti znotraj SII bilance stanja. Tam davčno priznane začasne razlike med računovodsko vrednostjo in SII vrednostjo pomnožimo s stopnjo DDPO, da dobimo vrednosti DTL in DTA v SII bilanci stanja (podrobnejši postopek je prikazan na strani 32);
- pri izračunu maksimalne vrednosti, ki jo lahko LAC DT doseže, saj se ta izračuna kot zmnožek stopnje DDPO in SCR-ja;

- pri testu izterljivosti, kjer ugotavljamo, kolikšna vrednost LAC DT je utemeljena s prihodnjimi dobički (prihodnje dobičke razpoložljive za kritje davčne izgube pomnožimo s stopnjo DDPO).

2. VPLIV SPREMEMBE VREDNOSTI ZAČADNIH RAZLIK

Začasne razlike povzročajo nastanek DTL in DTA. Vrednosti DTL in DTA pa vplivata na višino LAC DT. Pri čemer morajo biti tečasne razlike davčno priznane (glejte poglavje 1.2). Zato bomo v analizi občutljivosti preizkusili, kako sprememba začasnih razlik vpliva na vrednost LAC DT.

Postavke, ki v našem primeru povzročajočasne razlike, so neopredmetena sredstva, finančne naložbe, zavarovalno-tehnične rezervacije in rezervacije, razen zavarovalno-tehničnih rezervacij (ki so tudi vse davčno priznane; glejte poglavje 4.1). Sprememba v vrednosti začasnih razlik v našem primeru vpliva le na del LAC DT, ki je utemeljen z neto DTL vrednostjo.

3. VPLIV SPREMEMBE ODSOTKA PRIHODNJIH DOBIČKOV RAZPOLOŽLJIVIH ZA KRITJE DAVČNIH IZGUB

LAC DT lahko razdelimo na tri dele; prvi del je utemeljen z neto DTL, drugi s prenosom nazaj tj. davčne izgube v tem obdobju lahko izkoristi za povračilo plačanih davkov od dohodka v prejšnjih letih, ter tretji s prihodnjimi dobički oz. prenosom naprej tj. davčne izgube v tem obdobju lahko izkoristi v prihodnjih obdobjih. V Sloveniji prenos nazaj ni dovoljen, dovoljen pa je prenos naprej (glejte poglavje 2), pri čemer lahko uporabimo le 50 % prihodnjih dobičkov za kritje davčne izgube v tem obdobju, torej lahko za utemeljevanje obstoja DTA in s tem tudi LAC DT utemeljeno s prihodnjimi dobički upoštevamo le 50 % prihodnjih dobičkov.

Ker je odstotek prihodnjih dobičkov razpoložljivih za kritje davčne izgube ena ključnih spremenljivk, ki vplivajo na del LAC DT utemeljen s prihodnjimi dobički, bomo v sklopu analize občutljivosti ta odstotek (50 %) povečali in zmanjšali za 20 odstotnih točk. Sprememba tega odstotka ne bo vplivala na del LAC DT utemeljen z neto DTL. Seveda pa pri vsem tem ne smemo pozabiti, da imamo vseeno postavljeno zgornjo mejo za vrednost LAC DT utemeljeno s prihodnjimi dobički. Ta zgornja meja je enaka vrednosti, za katero moramo izvesti test izterljivosti. To vrednost pa dobimo kot razliko med maksimalno vrednostjo LAC DT in LAC DT utemeljen z DTL.

4. VPLIV SPREMEMBE VIŠINE PRIHODNJIH DOBIČKOV

Prihodnji dobički imajo pomembno vlogo pri izračunu LAC DT. Pomembno pri prihodnjih dobičkih, ki se jih uporablja za LAC DT, je, da se za njihovo napovedovanje ne uporabi preveč optimističnih predpostavk. Prav tako pa je pomembno, da napovedani znesek

poslovanja ne sme presegati skupnega zneska iz poslovnega načrta. Prav tako pa se ne predpostavlja prodaje iz naslova novega posla po obdobju, ki ga zajema poslovni načrt in po obdobju največ petih let.

S tem razlogom je naša zavarovalnica za napovedovanje prihodnjih dobičkov vzela kar svoj poslovni načrt ter predpostavila desetletno generiranje prihodnjih dobičkov iz obstoječega posla. S spremembo prihodnjih dobičkov bomo preizkusili, kakšna bi bila končna vrednost LAC DT, če bi bili te prihodnji dobički za 30 % večji oz. manjši od tistih, predpostavljenih v poslovnem načrtu.

Ker spreminjamo vrednost prihodnjih dobičkov, te spremembe ponovno ne bodo vplivale na vrednost LAC DT utemeljenega z neto DTL. Ta vrednost ostaja enaka kot v osnovnem scenariju. Enaka ostaja tudi zgornja meja za test izterljivosti oz. LAC DT utemeljen s prihodnjimi dobički. Ta se izračuna s pomočjo SRC, stopnjo DDPO in LAC DT utemeljenim z neto DTL, ki pa v teh dveh scenarijih ostajajo enaki. Intuitivno bo povečanje prihodnjih dobičkov povečalo vrednost LAC DT. Če bo to povečanje presegalo zgornjo mejo, bo njegova vrednost enaka zgornji meji.

4.3 Izdelava scenarijev

Tabela 22: Predstavitev scenarijev analize občutljivosti

Scenarij	Opis
Osnovni	Predpostavke vidne v poglavju 4.1.
1	Povečanje stopnje DDPO za 10 odstotnih točk, ostale spremenljivke ostanejo enake.
2	Zmanjšanje stopnje DDPO za 10 odstotnih točk, ostale spremenljivke ostanejo enake.
3	Povečanje vrednosti začasnih razlik za 20 %, ostale spremenljivke ostanejo enake.
4	Zmanjšanje vrednosti začasnih razlik za 20 %, ostale spremenljivke ostanejo enake.
5	Povečanje odstotka prihodnjih dobičkov razpoložljivih za kritje davčne izgube za 20 odstotnih točk, ostale spremenljivke ostanejo enake.
6	Zmanjšanje odstotka prihodnjih dobičkov razpoložljivih za kritje davčne izgube za 20 odstotnih točk, ostale spremenljivke ostanejo enake.
7	Povečanje vrednosti prihodnjih dobičkov za 30 %, ostale spremenljivke ostanejo enake.
8	Zmanjšanje vrednosti prihodnjih dobičkov za 30 %, ostale spremenljivke ostanejo enake.

Vir: lastno delo.

Za namen analize občutljivosti bomo preizkusili občutljivost LAC DT v osmih različnih scenarijih, ki se razlikujejo od osnovnega scenarija. Vseh osem scenarijev je opisanih v tabeli 22.

SCENARIJ 1 – Povečanje stopnje DDPO za 10 odstotnih točk

Sprememba stopnje DDPO z 19 % na 29 % je opazna najprej pri vrednostih DTL in DTA v računovodski bilanci, kot tudi v SII bilanci stanja. Zaradi povečanja stopnje DDPO se poveča vrednost DTL in DTA v računovodski in SII bilanci stanja. Vpliv je prikazan v tabeli 23.

Tabela 23: Vpliv povečanja stopnje DDPO na DTL in DTA v SII bilanci stanja (v EUR)

	Računovodska bilanca stanja (A)	SII - začasne razlike (B)	SII bilanca stanja (C=A+B)
Osnovni scenarij (stopnja DDPO = 19 %)			
DTA	0	10.573	10.573
DTL	-24.172	-14.875	-39.047
Skupaj	-24.172	-4.302	-28.474
Scenarij 1 (stopnja DDPO = 29 %)			
DTA	0	16.138	16.138
DTL	-36.894	-22.704	-59.598
Skupaj	-36.894	-6.566	-43.460
Sprememba glede na osnovni scenarij			
DTA	0	+5.565	+5.565
DTL	-12.722	-7.829	-20.551
Skupaj	-12.722	-2.264	-14.986

Vir: lastno delo.

Nova maksimalna vrednost (zmnožek stopnje DDPO in SCR pred vplivom LAC DT), ki jo sedaj lahko LAC DT doseže, je enaka 74.834 EUR (tj. 29 % od 258.050 EUR), kar je prikazano v tabeli 24. Tabela 24 prav tako prikazuje vrednost LAC DT, utemeljeno z neto DTL in vrednost LAC DT, za katero je potreben test izterljivosti v scenariju 1 ter spremembo vrednosti glede na osnovni scenarij.

Ker se maksimalna možna vrednost LAC DT s povečanjem stopnje DDPO poveča, se poveča tudi vrednost LAC DT, ki predstavlja zgornjo mejo za test izterljivosti. Dejanska vrednost LAC DT utemeljena s pomočjo prihodnjih dobičkov oz. prenosa naprej je odvisna od vrednosti prihodnjih dobičkov. Vrednost teh se zaradi spremembe stopnje DDPO ne spremeni, kar pomeni, da je enaka kot v osnovnem scenariju (tj. 67.138 EUR – glejte tabelo 18). Dejanska vrednost LAC DT utemeljena s pomočjo prihodnjih dobičkov oz. prenosa naprej, pa je potem enaka 29 % osnove oz. 19.470 EUR (tj. 29 % od 67.138 EUR), kar je 6.714 EUR več kot v osnovnem scenariju, kjer je bilo 12.756 EUR.

Tabela 24: LAC DT v scenariju 1 (v EUR)

Maksimalna vrednost LAC DT (A)	LAC DT utemeljen z neto DTL (B)	Maksimalna vrednost LAC DT utemeljena s prihodnjimi dobički (C=A-B)
Osnovni scenarij (stopnja DDPO = 19 %)		
49.030	28.474	20.556
Scenarij 1 (stopnja DDPO = 29 %)		
74.834	43.460	31.374
Sprememba glede na osnovni scenarij		
+25.804	+14.986	+10.818

Vir: lastno delo.

Tako smo prišli do končne vrednosti LAC DT v scenariju 1, ki znaša 62.930 EUR (tj. 43.460 EUR + 19.470 EUR) in je za 21.700 EUR večja od vrednosti LAC DT osnovnega scenarija, kjer je znašal 41.230 EUR.

SCENARIJ 2 – Zmanjšanje stopnje DDPO za 10 odstotnih točk

Tukaj ponovimo zgodbo scenarija 1, le da sedaj vrednost stopnje DDPO zmanjšamo na 9 % z 19 %, uporabljenih v osnovnem scenariju. Ostale spremenljivke ostanejo nespremenjene. Vpliv na vrednosti DTL in DTA v računovodski in SII bilanci stanja je viden v tabeli 25.

Tabela 25: Vpliv povečanja DDPO na DTL in DTA v SII bilanci stanja (v EUR)

	Računovodska bilanca stanja (A)	SII -časne razlike (B)	SII bilanca stanja (C=A+B)
Osnovni scenarij (stopnja DDPO = 19 %)			
DTA	0	10.573	10.573
DTL	-24.172	-14.875	-39.047
Skupaj	-24.172	-4.302	-28.474
Scenarij 2 (stopnja DDPO = 9 %)			
DTA	0	5.008	5.008
DTL	-11.450	-7.046	-18.496
Skupaj	-11.450	-2.038	-13.488
Sprememba glede na osnovni scenarij			
DTA	0	-5.565	-5.565
DTL	+12.722	+7.829	+20.551
Skupaj	+12.722	+2.264	+14.986

Vir: lastno delo.

Nova maksimalna vrednost, ki jo sedaj lahko LAC DT doseže, je enaka 23.224 EUR (tj. 9 % od 258.050 EUR) in je za 25.806 EUR nižja od tiste v osnovnem scenariju (glejte tabelo 26). Tabela 26 prav tako prikazuje vrednosti LAC DT utemeljen z neto DTL in vrednost, za katero je potreben test izterljivosti v scenariju 2. Posledično se je znižala tudi maksimalna vrednost LAC DT utemeljena s prihodnjimi dobički in sicer za 10.820 EUR.

Tabela 26: LAC DT v scenariju 2 (v EUR)

Maksimalna vrednost LAC DT (A)	LAC DT utemeljen z neto DTL (B)	Maksimalna vrednost LAC DT utemeljena s prihodnjimi dobički (C=A-B)
Osnovni scenarij (stopnja DDPO = 19 %)		
49.030	28.474	20.556
Scenarij 2 (stopnja DDPO = 29 %)		
23.224	13.488	9.736
Sprememba glede na osnovni scenarij		
-25.806	-14.986	-10.820

Vir: lastno delo.

Vrednost prihodnjih dobičkov se glede na osnovni scenarij v tem scenariju ne spremeni, kar pomeni, da je osnova za izračun LAC DT s prihodnjimi dobički enaka 67.138 EUR (glejte tabelo 18). Dejanska vrednost LAC DT utemeljena s pomočjo prihodnjih dobičkov oz. prenosa naprej, pa je potem enaka 9 % osnove oz. 6.042 EUR (tj. 9 % od 67.138 EUR), kar je 6.714 EUR manj kot v osnovnem scenariju, kjer je bilo 12.756 EUR. Končne vrednosti LAC DT v scenariju 2 znaša 19.530 EUR (tj. 13.488 EUR + 6.042 EUR) in je za 21.700 EUR manjša od vrednosti LAC DT osnovnega scenarija (tj. 41.230 EUR).

SCENARIJ 3 – Povečanje začasnih razlik za 20 %

V scenariju 3 smo povečali začasne razlike, ki povzročajo nastanek DTL in DTA v SII bilanci stanja, za 20 % in pogledali, kakšen vpliv ima to na LAC DT. Rezultati so vidni v tabeli 27.

Vrednost LAC DT utemeljena s prihodnjimi dobički ostaja enaka, tj. 12.756 EUR kot v osnovnem scenariju (glejte tabelo 20), saj nanjo začasne razlike ne vplivajo. Vplivajo le na zgornjo mejo LAC DT utemeljeno s prihodnjimi dobički a, kot je razvidno v tabeli 28, je vrednost, ki jo je treba utemeljiti s testom izterljivosti, nižja od maksimalne vrednosti.

Tabela 27: Vpliv povečanja začasnih razlik na DTL in DTA v SII bilanci stanja (v EUR)

	Računovodska bilanca stanja (A)	SII - začasne razlike (B)	SII bilanca stanja (C=A+B)
Osnovni scenarij			
DTA	0	10.574	10.574
DTL	-24.172	-14.875	-39.047
Skupaj	-24.172	-4.301	-28.473
Scenarij 3			
DTA	0	12.688	12.688
DTL	-24.172	-17.850	-42.022
Skupaj	-24.172	-5.161	-29.333
Sprememba glede na osnovni scenarij			
DTA	0	+2.114	+2.114
DTL	0	-2.975	-2.975
Skupaj	0	-860	-860

Vir: lastno delo.

LAC DT utemeljen z neto DTL je v scenariju 3 višji za 860 EUR, medtem ko je maksimalna vrednost LAC DT utemeljena s prihodnjimi dobički manjša za enako vrednost, tj. 860 EUR. Vrednost LAC DT utemeljene s prihodnjimi dobički ostaja enaka kot v osnovnem scenariju (tj. 12.756 EUR) in ne presega nove maksimalne vrednosti (tj. 19.696 EUR).

Tabela 28: LAC DT v scenariju 3 (v EUR)

Maksimalna vrednost LAC DT (A)	LAC DT utemeljen z neto DTL (B)	Maksimalna vrednost LAC DT utemeljena s prihodnjimi dobički (C=A-B)
Osnovni scenarij		
49.030	28.474	20.556
Scenarij 3		
49.030	29.334	19.696
Sprememba glede na osnovni scenarij		
0	+860	-860

Vir: lastno delo.

Končna vrednost LAC DT, ki jo dobimo v scenariju 3, je za 860 EUR višja od vrednosti LAC DT v osnovnem scenariju (tj. 41.230 EUR) in znaša 42.090 EUR (tj. 29.334 EUR + 12.756 EUR).

SCENARIJ 4 – Zmanjšanje začasnih razlik za 20 %

V scenariju 4 imamo obratno sorazmerne spremembe z osnovnim scenarijem kot v scenariju 3. Rezultati scenarija 4 so prikazani v tabeli 29 in 30.

Tabela 29: Vpliv povečanja začasnih razlik na DTL in DTA v SII bilanci stanja (v EUR)

	Računovodska bilanca stanja (A)	SII – začasne razlike (B)	SII bilanca stanja (C=A+B)
Osnovni scenarij			
DTA	0	10.574	10.574
DTL	-24.172	-14.875	-39.047
Skupaj	-24.172	-4.301	-28.473
Scenarij 4			
DTA	0	8.459	8.459
DTL	-24.172	-11.900	-36.072
Skupaj	-24.172	-3.441	-27.614
Sprememba glede na osnovni scenarij			
DTA	0	-2.115	-2.115
DTL	0	+2.975	+2.975
Skupaj	0	+860	+860

Vir: lastno delo.

LAC DT utemeljen z neto DTL je v scenariju 4 nižji za 860 EUR, maksimalna vrednost LAC DT utemeljena s prihodnjimi dobički pa je višja za 860 EUR od vrednosti v osnovnem scenariju. Vrednost LAC DT utemeljene s prihodnjimi dobički ostaja enaka kot v osnovnem scenariju (tj. 12.756 EUR) in ne presega nove maksimalne vrednosti (tj. 21.416 EUR). Končna vrednost LAC DT, ki jo dobimo v scenariju 4, je za 860 nižja od vrednosti LAC DT v osnovnem scenariju (tj. 41.230 EUR) in znaša 40.370 EUR (tj. 27.614 EUR + 12.756 EUR).

Tabela 30: LAC DT v scenariju 4 (v EUR)

Maksimalna vrednost LAC DT (A)	LAC DT utemeljen z neto DTL (B)	Maksimalna vrednost LAC DT utemeljena s prihodnjimi dobički (C=A-B)
Osnovni scenarij		
49.030	28.474	20.556
Scenarij 4		
49.030	27.614	21.416
Sprememba glede na osnovni scenarij		
0	-860	+860

Vir: lastno delo.

SCENARIJ 5 – Povečanje odstotka prihodnjih dobičkov razpoložljivih za kritje davčne izgube za 20 odstotnih točk

Pri scenariju 5 preizkušamo vpliv spremembe odstotka prihodnjih dobičkov, razpoložljivih za prenos naprej. V Sloveniji je ta odstotek enak 50 %, v scenariju 5 pa smo ga zvišali na 70 %. Spremembe glede na osnovni scenarij pri scenariju 5 opazimo le pri delu LAC DT, ki ga utemeljujemo s prihodnjimi dobički, LAC DT utemeljen z neto DTL ostaja enak kot v osnovnem scenariju (tj. 28.474 EUR). Tukaj moramo biti vseeno pozorni na to, da ne presežemo zgornje meje LAC DT, utemeljene s prihodnjimi dobički. Maksimalna vrednost LAC DT utemeljene s prihodnjimi dobički znaša 20.556 EUR in je enaka kot v osnovnem scenariju (glejte tabelo 8). Če bo 19 % stopnja DDPO od vsote čistega poslovnega izida obračunanega obdobja za kritje davčne izgube presegalo zgornjo mejo (tj. 20.556 EUR), potem bo LAC DT utemeljen s prihodnjimi dobički enak zgornji meji. Dobiček prihodnjih obdobj (od leta 2021 do leta 2030) je za naš primer prikazan v tabeli 31.

Tabela 31: Prihodnji dobički za kritje davčne izgube v scenariju 5 (v EUR)

Leto	Čisti prihodnji dobiček pred obdavčitvijo (A)	Čisti prihodnji dobiček obračunskega obdobja za kritje davčne izgube		Sprememba čistega prihodnjega dobička obračunskega obdobja za kritje davčne izgube glede na osnovni scenarij (D=C-B)
		Osnovni scenarij (B=50%*A)	Scenarij 5 (C=70%*A)	
2021	19.322	9.661	13.525	+3.864
2022	22.729	11.365	15.910	+4.545
2023	20.494	10.247	14.346	+4.099
2024	17.932	8.966	12.553	+3.587
2025	15.371	7.685	10.759	+3.074
2026	12.809	6.404	8.966	+2.562
2027	10.247	5.124	7.173	+2.049
2028	7.685	3.843	5.380	+1.537
2029	5.124	2.562	3.587	+1.025
2030	2.562	1.281	1.793	+512
Skupaj	134.275	67.138	93.992	+26.854

Vir: lastno delo.

Osnova za utemeljevanje LAC DT s prihodnjimi dobički je vsota prihodnjih dobičkov razpoložljivih za kritje davčne izgube. V scenariju 5 je osnovna enaka 93.992 EUR in je za 26.855 EUR višja kot v osnovnem scenariju, kjer znaša 67.138 EUR. LAC DT utemeljen s prihodnjimi dobički v scenariju 5 tako znaša 17.858 EUR (tj. 19 % od 93.992) in je za 5.102 EUR višji kot v osnovnem scenariju, kjer znaša 12.756 EUR (tj. 19 % od 67.138). Končna vrednost LAC DT je v scenariju 5 enaka 46.332 EUR (tj. 28.474 EUR + 17.858 EUR), kar je 5.102 EUR več kot v osnovnem scenariju (tj. 41.230 EUR).

SCENARIJ 6 – Zmanjšanje odstotka prihodnjih dobičkov razpoložljivih za kritje davčne izgube za 20 odstotnih točk

V scenariju 6 smo odstotek prihodnjih dobičkov razpoložljivih za prenos naprej zmanjšali iz 50 % na 30 %. Če nam povečanje odstotka prihodnjih dobičkov razpoložljivih za kritje davčne izgube v scenariju 5 poveča končno vrednost LAC DT, bomo z zmanjšanjem tega odstotka zmanjšali tudi končno vrednost LAC DT.

Kot smo že ugotovili pri scenariju 5, nam sprememba tega odstotka ne vpliva na LAC DT utemeljen z neto DTL (tj. 28.474 EUR). Prav tako maksimalna vrednost za test izterljivosti in LAC DT utemeljen s prihodnjimi dobički ostaja enaka kot pri osnovnem scenariju (tj. 20.556 EUR). Dobiček prihodnjih obdobj, ki bo uporabljen za kritje davčne izgube ter posledično tudi za LAC DT je prikazan v tabeli 32.

Tabela 32: Prihodnji dobički za kritje davčne izgube v scenariju 6 (v EUR)

Leto	Čisti prihodnji dobiček pred obdavčitvijo	Čisti prihodnji dobiček obračunskega obdobja za kritje davčne izgube		Sprememba čistega prihodnjega dobička obračunskega obdobja za kritje davčne izgube glede na osnovni scenarij
		Osnovni scenarij (B=50%*A)	Scenarij 5 (C=70%*B)	
	Osnovni scenarij (A)			
2021	19.322	9.661	5.797	-3.864
2022	22.729	11.365	6.819	-4.545
2023	20.494	10.247	6.148	-4.099
2024	17.932	8.966	5.379	-3.587
2025	15.371	7.685	4.611	-3.074
2026	12.809	6.404	3.843	-2.562
2027	10.247	5.124	3.074	-2.049
2028	7.685	3.843	2.306	-1.537
2029	5.124	2.562	1.537	-1.025
2030	2.562	1.281	769	-512
Skupaj	134.275	67.138	40.284	-26.854

Vir: lastno delo.

Osnova za utemeljevanje LAC DT s prihodnjimi dobički je vsota prihodnjih dobičkov razpoložljivih za kritje davčne izgube. V scenariju 6 je ta enaka 40.284 EUR in je za 26.854 EUR manjša kot v osnovnem scenariju (tj. 67.138 EUR). LAC DT utemeljen s prihodnjimi dobički je potem v scenariju 6 je enak 7.654 EUR (tj. 19 % od 40.284) in je za 5.102 EUR

nižji kot v osnovnem scenariju (tj. 12.756 EUR). Končna vrednost LAC DT je v scenariju 6 enaka 36.128 EUR (tj. 28.474 EUR + 7.654 EUR), kar je 5.102 EUR manj kot v osnovnem scenariju (tj. 41.230 EUR).

SCENARIJ 7 – Povečanje prihodnjih dobičkov za 30 %

S scenarijem 7 smo preverili vpliv 30 % povečanja prihodnjih dobičkov predpostavljenih v poslovnem načrtom (osnovni scenarij), kar vpliva le na del LAC DT utemeljen s prihodnjimi dobički, LAC DT utemeljen z neto DTL pa ostaja enak kot v osnovnem scenariju (t.j. 28.474 EUR). Zaradi tega, ostaja prav tako enaka tudi vrednost zgornje meje za LAC DT utemeljena s prihodnjimi dobički (t.j. 20.556 EUR). Poglejmo si, v tabeli 33, nove vrednosti prihodnjih dobičkov, ter spremembe glede na osnovni scenarij.

Tabela 33: Prihodnji dobički v scenariju 7 (v EUR)

Leto	Čisti prihodnji dobiček pred obdavčitvijo		Sprememba čistega prihodnjega dobička pred obdavčitvijo glede na osnovni scenarij (C=A-B)	Čisti prihodnji dobiček obračunskega obdobja za kritje davčne izgube	
	Osnovni scenarij (A)	Scenarij 5 (B=130%*A)		Osnovni scenarij (D=50%*A)	Scenarij 5 (E=50%*B)
2021	19.322	25.119	+5.797	9.661	12.559
2022	22.729	29.548	+6.819	11.365	14.774
2023	20.494	26.642	+6.148	10.247	13.321
2024	17.932	23.312	+5.380	8.966	11.656
2025	15.371	19.982	+4.611	7.685	9.991
2026	12.809	16.652	+3.843	6.404	8.326
2027	10.247	13.321	+3.074	5.124	6.661
2028	7.685	9.991	+2.306	3.843	4.995
2029	5.124	6.661	+1.537	2.562	3.330
2030	2.562	3.330	+769	1.281	1.665
Skupaj	134.275	174.558	+40.284	67.138	87.278

Vir: lastno delo.

V osnovnem scenariju je osnova za utemeljevanje LAC DT s prihodnjimi dobički znašala 67.137 EUR. V scenariju 7 pa se s povečanjem prihodnjih dobičkov za 30 % ta vrednost poveča za 20.141 EUR (na 87.278 EUR). Na tej osnovi lahko utemeljimo za 16.583 EUR (tj. 19 % od 87.278 EUR) LAC DT. Ta osnova torej še vedno ni dovolj visoka, da bi z njo lahko presegli maksimalno vrednost LAC DT, ki jo lahko utemeljimo s prihodnjimi dobički (tj. 20.556 EUR). Končna vrednost LAC DT je v scenariju 7 enaka 45.057 EUR (tj. 28.474 EUR + 16.583 EUR), kar je 3.827 EUR več kot v osnovnem scenariju (tj. 41.230 EUR).

SCENARIJ 8 – Zmanjšanje prihodnjih dobičkov za 30 %

V zadnjem scenariju naše analize občutljivosti smo preizkusili vpliv zmanjšanja prihodnjih dobičkov za 30 %. Prav tako kot v scenariju 7 vrednost LAC DT utemeljena z neto DTL (tj. 28.474 EUR) in maksimalna vrednost LAC DT utemeljena s prihodnjimi dobički (tj. 20.556 EUR) ostajata enaki kot v osnovnem scenariju.

Tabela 34 prikazuje nove prihodnje dobičke v scenariju 8 ter spremembe glede na osnovni scenarij.

Tabela 34: Prihodnji dobički v scenariju 8 (v EUR)

Leto	Čisti prihodnji dobiček pred obdavčitvijo		Sprememba čistega prihodnjega dobička pred obdavčitvijo glede na osnovni scenarij (C=A-B)	Čisti prihodnji dobiček obračunskega obdobja za kritje davčne izgube	
	Osnovni scenarij (A)	Scenarij 5 (B=70%*A)		Osnovni scenarij (D=50%*A)	Scenarij 5 (E=50%*B)
2021	19.322	13.525	-5.797	9.661	6.763
2022	22.729	15.910	-6.819	11.365	7.955
2023	20.494	14.346	-6.148	10.247	7.173
2024	17.932	12.552	-5.380	8.966	6.276
2025	15.371	10.760	-4.611	7.685	5.380
2026	12.809	8.966	-3.843	6.404	4.483
2027	10.247	7.173	-3.074	5.124	3.586
2028	7.685	5.379	-2.306	3.843	2.690
2029	5.124	3.587	-1.537	2.562	1.793
2030	2.562	1.793	-769	1.281	897
Skupaj	134.275	93.991	-40.284	67.138	46.996

Vir: lastno delo.

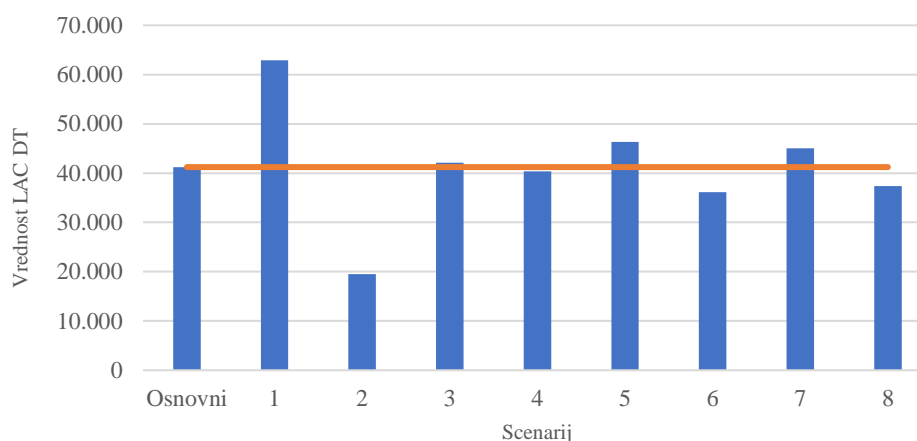
V osnovnem scenariju je osnova za utemeljevanje LAC DT s prihodnjimi dobički znašala 67.137 EUR, sedaj pa je ta vrednost enaka 46.996 EUR. LAC DT utemeljen s prihodnjimi dobički v scenariju 8 torej znaša 8.929 EUR (tj. 19 % od 46.996). Končna vrednost LAC DT je v scenariju 8 enaka 37.403 EUR (tj. 28.474 EUR + 8.929 EUR) in je za 3.827 EUR manjša od tiste v osnovnem scenariju (tj. 41.230 EUR).

4.4 Izračun občutljivosti

Sedaj, ko smo si podrobno pogledali spremembo vrednosti LAC DT znotraj posameznih scenarijev, moramo izračunati še dejansko občutljivost. Preden pa se lotimo izračuna občutljivosti, pa si pogledajmo sliko 10, ki prikazuje vrednosti LAC DT znotraj različnih scenarijev. Oranžna črta predstavlja vrednost LAC DT v osnovnem scenariju.

Občutljivost izračunamo tako, da se odstotna sprememba izhodne vrednosti (LAC DT) deli z odstotno spremembo vhodne vrednosti (stopnja DDPO, začasne razlike, odstotek prihodnjih dobičkov razpoložljivih za kritje davčne izgube in prihodnji dobički).

Slika 10: Vrednost LAC DT v različnih scenarijih

Vir: lastno delo.

Tabela 35: Občutljivost LAC DT

Scenarij	Vrednost LAC DT (v EUR) (A)	Odstotna sprememba LAC DT (v %) (B = A(i)/A(osnovni))	Odstotna sprememba vhodne spremenljivke (v %) (C)	Občutljivost (D=B/C)
Osnovni	41.230	-	-	-
1	62.930	53	53*	1,0
2	19.530	-53	-53*	1,0
3	42.090	2	20	0,1
4	40.370	-2	-20	0,1
5	46.332	12	40**	0,3
6	36.128	-12	-40**	0,3
7	45.057	9	30	0,3
8	37.403	-9	-30	0,3

*povečanje iz 19 % na 29 % predstavlja povečanje za 53 % (zmanjšanje iz 19 % na 9 % predstavlja zmanjšanje za 53 %)
 **povečanje iz 50 % na 70 % predstavlja povečanje za 40 % (zmanjšanje iz 50 % na 30 % predstavlja zmanjšanje za 40 %)

Vir: lastno delo.

Iz tabele 35 je razvidno, da je LAC DT najbolj občutljiva in to za kar precej več od drugih spremenljivk, na spreminjanje stopnje DDPO (scenarij 1 in 2). Med štirimi testiranimi vhodnimi spremenljivkami ima na izhodno spremenljivko LAC DT največji vpliv stopnja DDPO. Stopnja DDPO vpliva tako na LAC DT utemeljen z neto DTL kot tudi na LAC DT utemeljen s prihodnjimi dobički. Vse ostale vhodne spremenljivke vplivajo le na en ali drugi del LAC DT. Sprememba stopnje DDPO na LAC DT utemeljen s prihodnjimi dobički, vpliva (± 6.714 EUR glede na vrednost v osnovnem scenariju) v dokaj podobnem obsegu kot sprememba odstotka prihodnjih dobičkov razpoložljivih za kritje davčne izgube (± 5.102 EUR glede na vrednost v osnovnem scenariju) in sprememba prihodnjih dobičkov (± 3.827 EUR glede na vrednost v osnovnem scenariju). Na LAC DT utemeljen z neto DTL oz. na vrednost DTL in DTA (LAC DT utemeljen z neto DTL je enak razliki med DTL in DTA)

sprememba stopnje DDPO vpliva na dveh mestih. Prvo mesto je sprememba začasnih razlik med SII in računovodsko bilanco stanja (± 2.264 EUR glede na vrednost v osnovnem scenariju), drugo pa sprememba v vrednosti DTL in DTA v računovodski bilanci stanja (to v izračunu DTA in DTL v SII bilanci stanja vzamemo kot začetno vrednost) (± 12.722 EUR glede na vrednost v osnovnem scenariju). Slednja tudi največ doprinese k spremembi glede na osnovni scenarij. Res je, da sprememba stopnje DDPO najbolj vpliva na vrednost LAC DT, a moramo izpostaviti, da ta sprememba oz. scenarij ni najbolj verjeten. Bolj verjetno je, da bomo imeli odstopanja pri oceni prihodnjih dobičkov, kot pa da bo prišlo do spremembe v stopnji DDPO.

5 PRIPOROČILA

Trije glavni akterji na zavarovalniškem trgu so nadzornik, zavarovalnica in zavarovanec. Vlogo nadzornika v Sloveniji opravlja Agencija za zavarovalni nadzor oz. AZN. Temeljne naloge AZN-ja so spodbujanje finančne trdnosti in varnosti zavarovalnic, prispevanje k primerni ravni zaščite zdajšnjih in prihodnjih zavarovancev, zavarovalcev in drugih upravičencev ter zagotavljanje visoko verjetne zmožnosti pravočasnega izpolnjevanja obveznosti zavarovalnic (AZN, brez datuma b). Glavni cilj nadzora je zaščita uporabnikov zavarovalnega sistema. Ta cilj je dosežen z opravljanjem nadzora nad zavarovalnicami ter preverjanjem, ali zavarovalnice poslujejo skladno z ZZavar-1 in v skladu s pravili o obvladovanju tveganj.

Pri izračunu LAC DT morajo biti zavarovalnice pozorne, da izpolnjujejo vse pogoje zakonodaje za uveljavljanje LAC DT. Zelo pomembno je, da AZN, nadzorni svet zavarovalnice pa tudi revizorji izračun LAC DT natančno pregledajo, da je izračun res utemeljen, saj ta zmanjšuje SCR in s tem potrebne rezerve za omogočanje solventnosti zavarovalnice. Pozornost pri pregledu dokumentacije za izračun LAC DT utemeljen s prihodnjimi dobički pa je pomembna tudi zato, ker so v izračunu uporabljene predpostavke lahko dokaj subjektivne. Nadzornik mora zato paziti, da zavarovalnica ne razmišlja preveč optimistično pri napovedovanju prihodnjih dobičkov. Zato je moj predlog nadzornemu organu, da zahteva od zavarovalnice, da izbrane predpostavke podpre s trdnimi dokazili, ki obrazloži njihovo pravilnost in smiselnost.

Ko govorimo o LAC DT, bi zavarovalnicam svetovala, da ne glede na to, kako dober je njihov solventnostni količnik oz. solventnostni položaj, uporabijo možnost zmanjšanja SCR z LAC DT, ki jim jo direktiva SII dopušča. Z uporabo LAC DT si zavarovalnica izboljša prikazani solventnostni položaj ter posledično izboljša svojo pozicijo na delniškem trgu, prav tako pa si z boljšim solventnostnim položajem pridobi zaupanje trenutnih in bodočih zavarovancev. Iz dveh razlogov bi jim priporočila predvsem zmanjšanje SRC za LAC DT utemeljen z neto DTL (tj. razlika med DTL in DTA v SII bilanci stanja). Prvi razlog je ta, da je ta del že izračunan za potrebe izračuna SII bilance stanja. Ker je LAC DT utemeljen z

neto DTL izračunan z DTL in DTA, ki jih mora zavarovalnica obvezno izračunati kot del direktive SII, zavarovalnica tudi ne potrebuje dodatnih dokazil za njegovo uporabo, kar predstavlja moj drugi razlog. Za LAC DT utemeljen s prihodnjimi dobički, je potrebnega nekaj več dela, zato se mora zavarovalnica odločiti, ali jim ta del prinese dovolj vrednosti za vloženi trud in resurse. Za ta del LAC DT je potrebnega več dokazovanja (tj. dokazovanje obstoja prihodnjih dobičkov), kar posledično vodi v bolj zahtevne postopke in večjo porabo resursov. To je za zavarovalnico pomemben dejavnik pri odločanju o uporabi LAC DT utemeljen s prihodnjimi dobički.

SKLEP

V magistrskem delu smo preučili možnost uporabe LAC DT v slovenskih zavarovalnicah. S tem smo želeli ugotoviti kakšne zakonske ureditve mora zavarovalnica upoštevati pri uporabi možnosti LAC DT ter zakaj in kje to možnost lahko uporabi. Cilj magistrskega dela je bil prikazati postopek izračuna LAC DT ter raziskati pogostost njene uporabe na slovenskem zavarovalniškem trgu. Da smo uresničili namen in cilj magistrskega dela smo pregledali zakonsko ureditev davkov in odloženih davkov v Sloveniji ter zakonsko ureditev uporabe LAC DT. Prav tako smo naredili analizo uporabe LAC DT v slovenskih zavarovalnicah ter prikazali njen izračun. Pogledali smo tudi, kako LAC DT vpliva na SCR in solventnostni količnik zavarovalnice.

Na začetku magistrskega dela smo se posvetili zakonski ureditvi odloženih obveznosti in terjatev za davek v Sloveniji. V Sloveniji to področje urejata zakon o davku od dohodkov pravnih oseb (ZDDPO-2) in mednarodni računovodski standard 12 (MRS 12). Zavarovalnica pripozna sredstva ali obveznosti v primeru, ko pričakuje povrnitev ali poravnano njihove računovodske vrednosti. V primeru, ko je njihova računovodska vrednost večja ali manjša od davčne vrednosti, govorimo o začasnih razlikah, ki privedejo do pripoznanja odloženih obveznosti in terjatev za davek. Odložene obveznosti za davek MRS 12 definira kot zneske davka iz dobička, ki jih bo zavarovalnica glede na obdavčljivečasne razlike v prihodnjih obdobjih morala poravnati. Odložene terjatve za davek pa standard definira kot zneske davka iz dobička, ki bodo v prihodnjih obdobjih povrnjeni glede na odbitnečasne razlike, prenos neizrabljenih davčnih izgub in neizrabljenih davčnih dobropisov v naslednja obdobja. ZDDPO-2 ureja plačevanje davka od dohodka pravnih oseb (DDPO) in neposredno ne ureja odloženih obveznosti in terjatev za davek, a vseeno omogoča njihov nastanek. Prav tako imamo znotraj ZDDPO-2 definirano 19 % stopnjo DDPO ter možnost zmanjšanja davčne osnove zaradi davčnih izgub iz preteklih davčnih obdobj v višini 50 % davčne osnove davčnega obdobja. Ta dva odstotka igrata pomembno vlogo pri pripoznanju odloženih obveznosti in terjatev za davek prav tako pa tudi v izračunu LAC DT, saj vplivata na njegovo višino in sta tekom izračuna uporabljena na več mestih.

Odložene obveznosti in terjatve za davek pripoznamo znotraj računovodske bilance stanja, prav tako pa tudi znotraj SII bilance stanja, njihove vrednosti pa se razlikujejo. Do teh razlik pride zaradi različnih metod vrednotenja sredstev in obveznosti znotraj MRSP in direktive SII. V sklopu MRSP-jev lahko recimo zavarovalnice sredstva vrednotijo po nabavni ceni, kar pa znotraj SII direktive ni dovoljeno, saj se tam sredstva vrednotijo na znesek, za katerega bi se ta tudi izmenjala med dobro obveščenicima strankama (tržna vrednost). Razlike med računovodsko in solventnostjo vrednostjo sredstev in obveznosti privedejo do različnih začasnih razlik z davčnimi vrednostmi in s tem posledično tudi do različnih vrednosti odloženih obveznosti in terjatev za davek znotraj računovodske in SII bilance stanja.

LAC DT je orodje direktive SII, s katerim zavarovalnice lahko zmanjšajo vrednost SCR-ja. Zavarovalnice morajo, da lahko poslujejo, obdržati solventnostni količnik nad 100 %. S tem zagotavljajo nadzornikom, trenutnim ter bodočim zavarovancem, da imajo tudi v primeru katastrofalnih izgub (kot je stresni scenarij) dovolj kapitala, da lahko pokrijejo svoje obveznosti. Z zmanjšanjem SCR-ja za LAC DT zavarovalnica poveča svoj solventnostni količnik, kar izboljša prikazano solventnostno stanje zavarovalnice, poveča zaupanje uporabnikov zavarovalniškega trga v zavarovalnico in izboljša položaj zavarovalnice na delniškem trgu.

27. decembra je imelo v Sloveniji dovoljenje za opravljanje zavarovalniškega posla dvaindvajset zavarovalnic. Od tega mora petnajst zavarovalnic poročati skladno z direktivo SII. Z analizo slovenskega zavarovalniškega trga smo ugotovili, da v letu 2020 samo tri zavarovalnice (od petnajstih) niso uporabile možnost LAC DT znotraj SCR izračuna. Deset zavarovalnic je leta 2020 uporabilo le en del LAC DT za zmanjšanje SCR-ja in ta del je utemeljen z neto DTL. Ena slovenska zavarovalnica je SCR zmanjšala le za LAC DT utemeljen s prihodnjimi dobički. Prav tako pa je tudi samo ena zavarovalnica v letu 2020 za zmanjšanje SCR-ja uporabila LAC DT utemeljen z neto DTL ter tudi LAC DT utemeljen s prihodnjimi dobički.

Na koncu magistrskega dela smo naredili še analizo občutljivosti LAC DT. Analiza občutljivosti je razkrila, da stopnja DDPO najbolj vpliva na višino LAC DT. A se moramo zavedati, da sprememba vrednosti stopnje DDPO ni tako zelo verjetna. Prav tako ni zelo verjetna sprememba odstotka prihodnjih dobičkov razpoložljivih za kritje davčne izgube, ki predstavlja drugo spremenljivko, skupaj s prihodnjimi dobički, na katero je vrednost LAC DT najbolj občutljiva. Verjetno je sprememba v vrednosti prihodnjih dobičkov najbolj verjetna sprememba, ki se lahko zgodi pri izračunu LAC DT. Med vsemi preverjenimi spremenljivkami pa na višino LAC DT najmanj vpliva sprememba začasnih razlik.

LITERATURA IN VIRI

1. A&M. (2013). *Have You Analyzed Your Tax Balance Sheet Lately?*. Pridobljeno 11. avgusta 2021 iz <https://www.alvarezandmarsal.com/insights/have-you-analyzed-your-tax-balance-sheet-lately>
2. ACCA. (brez datuma). *Going concern*. Pridobljeno 28. aprila 2021 iz <https://www.accaglobal.com/ca/en/student/exam-support-resources/fundamentals-exams-study-resources/f8/technical-articles/going-concern.html>
3. Allianz. (2019). *Solvency and Financial Conditions Report 2019*. Pridobljeno 19. septembra 2021 iz https://www.allianz.com/content/dam/onemarketing/azcom/Allianz_com/investor-relations/en/results-reports/sfcr/2020/EN-Allianz-Group-SFCR-2019.pdf
4. AVRIO zavarovalnica obrtnikov in podjetnikov. (2021). *Poročilo solventnosti in finančnega položaja 2020*. Pridobljeno 5. maja 2021 iz https://www.avrio.si/uploads/avrio/porocilo_o_solventnosti_in_financnem_polozaju_2020_psfp_6.4.2021.pdf
5. AZN. (brez datuma a). *Seznam zavarovalnih subjektov*. Pridobljeno 2. aprila 2021 iz https://www.a-zn.si/zavarovalnice-pokojninske-druzbe/register-subjektov-nadzora/?iskalni_niz=&skupina=all&drzava=145&zav_vrste=
6. AZN. (brez datuma b). *Cilji, funkcije in dejavnosti nadzora*. Pridobljeno 22. julija 2021 iz <https://www.a-zn.si/o-agenciji/naloge-in-cilji/>
7. Baione, F., De Angelis, P. & Granito, I. (2016). *On a capital allocation principle coherent with the solvency 2 standard formula*. Pridobljeno 14. maja 2021 iz <https://www.ivass.it/publicazioni-e-statistiche/publicazioni/att-sem-conv/2017/conf-131407/On-a-capital-allocation-principle-coherent.pdf>
8. Boonen, T. (2021). *Volatile allocations: The Euler rule*. Pridobljeno 21. novembra 2021 iz <https://www.theactuary.com/2021/02/04/volatile-allocations-euler-rule>
9. Broyard, J. F. (brez datuma). *Measurement of the solvency of an insurance company*. Pridobljeno 31. maja 2021 iz <https://www.life-insurance360.com/en/the-protection-of-assets/measurement-of-the-solvency-of-an-insurance-company>
10. CDA 40 zavarovalnica. (2021). *Poročilo solventnosti in finančnega položaja 2020*. Pridobljeno 5. maja 2021 iz http://www.cda40.com/pdf/sfcr_2020.pdf
11. Cepec, J. (2016). *Ogledalo slovenskega insolvenčnega prava*. Pridobljeno 12. septembra 2021 iz http://maks2.ef.uni-lj.si/zaloznistvoslike/451/NET_monografija_Cepec_Ogledalo%20slovenskega%20insolvenčnega%20prava_feb2016.pdf
12. CFI. (brez datuma a). *Solvency ratio*. Pridobljeno 13. aprila 2021 iz <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/knowledge/finance/solvency-ratio/>
13. CFI. (brez datuma b). *What is Sensitivity Analysis?* Pridobljeno 5. julija 2021 iz <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/knowledge/modeling/what-is-sensitivity-analysis/>

14. Coface PKZ zavarovalnica. (2021). *Poročilo solventnosti in finančnega položaja 2020*. Pridobljeno 5. maja 2021 iz <https://www.coface.si/Home/Footer-links/Dokumenti>
15. Dina, A. E. (2019). Stress and scenario tests in the context of a Romanian non-life insurance company. *Research Gate*. Pridobljeno 14. maja 2021 iz https://www.researchgate.net/publication/337815187_Stress_and_scenario_tests_in_the_context_of_a_Romanian_non-life_insurance_company
16. DNB. (brez datuma). *Q&A and Good practices on the role of deferred taxes (DTA, DTL and LAC DT) in Solvency II*. Pridobljeno 24. maja 2021 iz <https://www.dnb.nl/media/o5xdxels/q-a-and-good-practices-on-the-role-of-deferred-taxes.pdf>
17. EIOPA. (brez datuma). *Guidelines on loss-absorbing capacity of technical provisions and deferred taxes*. Pridobljeno 4. decembra 2020 iz https://www.eiopa.europa.eu/sites/default/files/publications/eiopa_guidelines/lac_final_document_en.pdf
18. EIOPA. (2015a). *Solvency II Overview – Frequently asked questions*. Pridobljeno 9. maja 2021 iz https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/MEMO_15_3120
19. EIOPA. (2015b). *Guidelines on recognition and valuation of assets and liabilities other than technical provisions*. Pridobljeno 17. maja 2021 iz https://www.eiopa.europa.eu/content/guidelines-recognition-and-valuation-assets-and-liabilities-other-technical-provisions_en
20. EIOPA. (2017a). *EIOPA's first set of advice to the European Commission on specific items in the Solvency II Delegated Regulation*. Pridobljeno 27. decembra 2020 iz <http://s3.amazonaws.com/cdn.orrick.com/files/EIOPABoS17280FirstsetofAdviceonSII DRReview.pdf>
21. EIOPA. (2017b). *Summary of Comments on Consultation Paper 17/004 - EIOPA-CP-17/004 CP-17-004- SCR review first set of advice*. Pridobljeno 28. aprila 2021 iz https://register.eiopa.europa.eu/Publications/Comments/EIOPA-DOC-17-004_Resolution_of_Individual_Comments_31.10.2017.pdf
22. EIOPA. (2018). *EIOPA's second set of advice to the European Commission on specific items in the Solvency II Delegated Regulation*. Pridobljeno 27. decembra 2020 iz https://www.eiopa.europa.eu/content/eiopas-second-set-advice-european-commission-specific-items-solvency-ii-delegated-regulation_en
23. European Commission. (2017). *Proposal for a DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on the taking-up and pursuit of the business of Insurance and Reinsurance SOLVENCY II*. Pridobljeno 9. maja 2021 iz <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2007:0361:FIN:EN:PDF>
24. European Commission. (2019). *COMMISSION DELEGATED REGULATION (EU) .../... of 8.3.2019 amending Delegated Regulation (EU) 2015/35 supplementing Directive 2009/138/EC of the European Parliament and of the Council on the taking-up and pursuit of the business of Insurance and Reinsurance (Solvency II)*. Pridobljeno

5. avgusta 2021 iz
[https://www.europarl.europa.eu/RegData/docs_autres_institutions/commission_europeenne/actes_delegues/2019/01900/COM_ADL\(2019\)01900_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/docs_autres_institutions/commission_europeenne/actes_delegues/2019/01900/COM_ADL(2019)01900_EN.pdf)
25. Field, A. (2018). *The Substantial Impact of Taxes under Solvency II: Can Reinsurance help?*. Pridobljeno 13. aprila 2021 iz <https://www.rgare.com/knowledge-center/media/articles/the-substantial-impact-of-taxes-under-solvency-ii-can-reinsurance-help>
 26. Filipovič, V. (2016). Računovodsko obravnavanje odloženih davkov v izbranem podjetju. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta.
 27. Generali zavarovalnica. (2021). *Poročilo solventnosti in finančnega položaja 2020*. Pridobljeno 5. maja 2021 iz https://www.generalisi.si/documents/180316/283252/SFCR_2020_on+basis+2019_SKUPNA.pdf/d2918f6b-461d-4cf4-9487-6a7cc4009216
 28. Grawe zavarovalnica. (2021). *Poročilo solventnosti in finančnega položaja 2020*. Pridobljeno 5. maja 2021 iz https://www.grawe.si/fileadmin/grawe_si/Documents/Reports/SFCR/SFCR_2020.pdf
 29. Infosimo, C. (brez datuma). *U.S. Insurance Company Capitalization Requirements*. Pridobljeno 2. septembra iz <https://smallbusiness.chron.com/surety-bond-treasury-certification-62071.html>
 30. Kyselová, S. (2011). Backward allocation of the diversification effect in insurance risk. Amsterdam: VU University Amsterdam, Faculty of Sciences.
 31. Lloyd's. (brez datuma). *What is Solvency II?* Pridobljeno 3. avgusta iz <https://www.lloyds.com/conducting-business/regulatory-information/solvency-ii/about/what-is-solvency-ii>
 32. Merkur zavarovalnica. (2021). *Poročilo solventnosti in finančnega položaja 2020*. Pridobljeno 5. maja 2021 iz <https://www.merkur-zav.si/documents/221833/336583/Porocilo+o+solventnosti+in+financnem+polozaju+Merkur+zavarovalnica+%281%29.pdf/ed6670e5-9438-69c8-b7a5-25c242347612?t=1617808062330>
 33. Miller, A. & Thibaut, V. (brez leta). *Deferred Taxes under Solvency II*. Pridobljeno 22. decembra 2020 iz <https://www.reacfin.com/wp-content/uploads/2016/12/Deferred-Taxes-under-Solvency-II-v3.pdf>
 34. Modra zavarovalnica. (2021). *Poročilo solventnosti in finančnega položaja 2020*. Pridobljeno 5. maja 2021 iz <https://www.modra.si/wp-content/uploads/2021/05/REVIDIRANO-SFCR-Modra-za-let-2020.pdf>
 35. Müller, M. (2018). *Računovodska in davčna obravnava odpisa terjatev*. Pridobljeno 12. septembra 2021 iz <https://www.findinfo.si/medijsko-sredisce/v-srediscu/215785>
 36. O'Malley, P. & Kay, A. (2018). *Loss Absorbing Capacity of Deferred Tax in Ireland*. Pridobljeno 22. decembra 2020 iz <https://be.milliman.com/-/media/milliman/importedfiles/uploadedfiles/insight/2018/deferred-tax-analysis-ireland.ashx>

37. Pristine, E. (2018). *All you want to know about Sensitivity Analysis*. Pridobljeno 11. julija 2021 iz <https://www.edupristine.com/blog/all-about-sensitivity-analysis>
38. Prva osebna zavarovalnica. (2021). *Poročilo solventnosti in finančnega položaja 2020*. Pridobljeno 5. maja 2021 iz https://www.prva.si/wp-content/uploads/2021/06/Prva-osebna-zavarovalnica-PSFP_2020.pdf
39. SavaRe. (2021). *Poročilo solventnosti in finančnega položaja 2020*. Pridobljeno 5. maja 2021 iz <https://www.modra.si/wp-content/uploads/2021/05/REVIDIRANO-SFCR-Modra-za-letno-2020.pdf>
40. Triglav zdravstvena zavarovalnica. (2021). *Poročilo solventnosti in finančnega položaja 2020*. Pridobljeno 5. maja 2021 iz http://www.triglavzdravje.si/wps/wcm/connect/10b767cf-2ec2-460c-982a-e82ba3feef8f/Poro%C4%8Dilo+o+solventnosti+in+finan%C4%8Dnem+polo%C5%B Eaju+podjetja+2020_v.08_NS_podp....pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=10b767cf-2ec2-460c-982a-e82ba3feef8f
41. Triglav pozavarovalnica RE. (2021). *Poročilo solventnosti in finančnega položaja 2020*. Pridobljeno 5. maja 2021 iz http://www.triglavre.si/sites/default/files/Porocilo_SFCR_Triglav_RE_2020.pdf
42. Turk, I. (brez datuma). *Odloženi davek*. Pridobljeno 12. septembra 2021 iz <https://www.zvezarfr.si/pripomocki/slovar?pojmem=odlo%C5%BEeni%20davek>
43. van Strien, J.W. (2018). *Loss Absorbing Capacity of Deferred Taxes: A Stochastic Approach*. Amsterdam: University of Amsterdam.
44. Vita, življenjska zavarovalnica. (2021). *Poročilo solventnosti in finančnega položaja 2020*. Pridobljeno 5. maja 2021 iz https://www.zav-vita.si/uploads/sporocila-za-javnost/vita_porocilo_o_solventnosti_in_financnem_polozaju_za_letno_2020.pdf
45. Vzajemna zdravstvena zavarovalnica. (2021). *Poročilo solventnosti in finančnega položaja 2020*. Pridobljeno 5. maja 2021 iz <https://www.vzajemna.si/o-vzajemni/o-zavarovalnici/letna-financna-porocila>
46. Zavarovalnica Sava. (2021). *Poročilo solventnosti in finančnega položaja 2020*. Pridobljeno 5. maja 2021 iz <https://www.zav-sava.si/media/store/sl-SI/Dokumenti-web/Letna-porocila/Porocilo-o-solventnosti-in-financnem-polozaju-ZS-za-letno-2020.pdf>
47. Zavarovalnica Triglav. (2021). *Poročilo solventnosti in finančnega položaja 2020*. Pridobljeno 5. maja 2021 iz <https://www.triglav.eu/sl/vlagatelji/aktualno/financna-porocila>
48. Zavarovalnica Triglav. (brez datuma). *Market share*. Pridobljeno 28. aprila 2021 iz <https://www.triglav.eu/en/investors/financial-highlights/market-share>
49. Weglarz, D. (2015). *What You Need to Know About Solvency II and Reinsurance*. Pridobljeno 1. junija 2021 iz <https://www.genre.com/knowledge/blog/what-you-need-to-know-about-solvency-ii-and-reinsurance-en.html>